

ਪਰਦੇਸ ਟਾਈਮਜ਼

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ (ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ)

VOL-12 No. 305 October 10, 2018

www.pardestimes.com

f pardestimes

E-mail : info@pardestimes.com

Ph 510-938-7771

Ph 510-516-3536

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਬਾਗੀਆਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਵਖਤ

ਬਠਿੰਡਾ- ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਬਾਗੀ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੇਂਟ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਮਹਾਰੋਂ ਬਾਗੀ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਪਾਰਾ ਹੋਰ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟਿਆਲਾ ਰੈਲੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਹ ਘੰਟੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਮਹਾਰੋਂ ਵੀ ਬਾਗੀ ਸੁਰ ਵਾਲੇ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਕੋਈ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਬਾਗੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਹੁਣ ਦੋ ਟੱਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਦੀ ਸੱਚ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅੱਗੇ ਬੇਵੱਸ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਬਾਂਸਿਦ ਹਨ ਕਿ ਬਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੋਂ ਹੀ ਸਦਾ ਲਈ ਦੱਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਰੈਲੀ ਮਹਾਰੋਂ ਉਹ

ਸਭ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਗਿਲੇ ਸਿਕਵੇ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਾਦਲ ਰੈਲੀ ਮਹਾਰੋਂ ਪਿੰਡ ਬਾਦਲ ਪੁੰਜ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬੀਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਪ੍ਰਾਂ ਦਿਨ ਆਧੇ ਘਰ ਪਿੰਡ ਬਾਦਲ ਵਿਚ ਰਹੇ। ਹਲਕਾ ਲੰਬੀ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ। ਬਾਦਲ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਤਬੀਅਤ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਏਡੇ ਵੱਡੇ ਸੰਕਟ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟਿਕ ਬੈਠਣਾ ਕਈ ਸਿਆਸੀ ਇਸ਼ਾਰੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਟਿਆਲਾ ਰੈਲੀ ਮਹਾਰੋਂ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਿੱਲੀ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਾਦਲ ਅੱਜ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਣਵਾਲਾ ਵਿਚ ਗਏ। ਹਲਕਾ ਲੰਬੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵਣਵਾਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਪਿੰਡ ਵਣਵਾਲਾ ਵਿਚ ਨਾਨਕਸਰ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਸਵੇਰ ਵਕਤ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਮਾਧ ਭਾਈ ਦਾ ਹਾਲ ਚਾਲ ਪੁੱਛਿਆ। ਉਸ ਮਹਾਰੋਂ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਥੇ ਕੇਂਦਰੀ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੈਅ ਹਨ। ਅਹਿਮ ਸੂਤਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਬਾਦਲ 'ਤੇ ਇਹੋ ਦਬਾਬ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਮੂੰਹ ਨਾ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਬਾਦਲ ਖੁਦ ਹਾਲੇ ਵੀ ਜਲਦੀ ਪਾਰਟੀ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਨਜ਼ਿਠਣ ਦੇ ਰੋਂਅ ਵਿਚ ਹਨ।

ਜਸਪਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਗਫ਼਼ੂਜ਼ੀ ਸਟੋਅ, ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ,
ਵਿਆਹ, ਐਚ ਵਨ, ਐਲ ਵਨ, ਲੇਬਰ
ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਫਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਫਤਰ

ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਫਤਰ

ਸੈਕਰਮੈਂਟ ਦਫਤਰ

ਫਾਰਿਨੋ ਦਫਤਰ

44790 S. Grimmer Blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd St. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444 916-372-448

phone 559-271-5511

See me today and
get the discounts
and service you deserve

Gurbinder S Mavi

Insurance Lic# OF22244

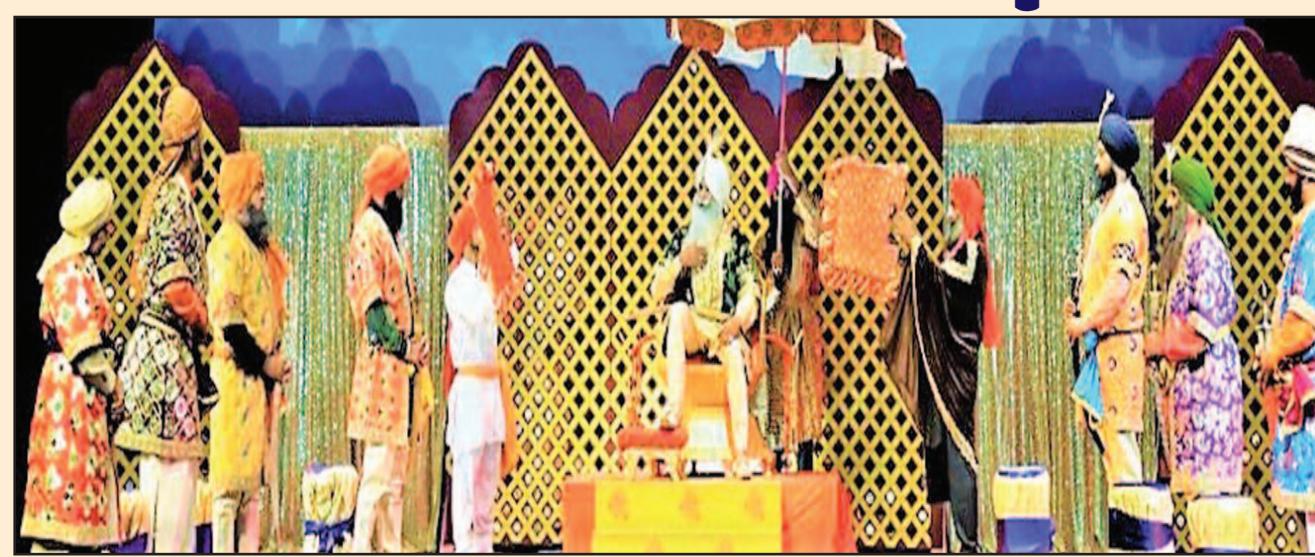
Bus: 650-326-0660, Cell : 408-829-6284

988 El Monte Ave Mountain View, CA 94040

Like a Good Neighbor, State Farm is There www.gmavi.com

State Farm mutual Automobile Insurance Company. State Farm Indemnity Company Bloomington, IL

ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਨਾਟਕ 'ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾ' ਹੁਣ ਟਰੇਸੀ 'ਚ

ਟਰੇਸੀ- ਬੇ-ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਟਕ ਦੇ ਹਾਊਸ ਢੁੱਲ ਹੋਣ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੱਜਣਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਸਭ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ 'ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾ' ਨਾਟਕ ਹੁਣ ਗਰੈਂਡ ਬੀਏਟਰ 715 N Central Ave, Tracy (California) ਵਿਖੇ ਖੇਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਕਤੂਬਰ 20, ਦਿਨ ਸ਼ਨਿਵਾਰਵਾਰ ਨੂੰ।

ਅਜ ਤੱਕ ਦੇ ਖੇਡੇ ਗਏ ਸੁਰੰਦਰ ਧਨੋਆ ਦੇ 12 ਨਾਟਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਾਟਕ ਹੈ ਤੇ ਬਹੁਤ ਵਿਲੱਖਣ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਾਟਕ ਜੋ ਕਿ ਦੋ

ਘੰਟੇ 30 ਮਿੰਟ ਦੇ ਕਰੀਬ ਚਲਦਾ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੈਨਾਪਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਜਿਆ ਦਰਬਾਰ ਦਾ ਸੀਨ ਜਾਂ ਇਲਾਹੀ ਬਖਸ਼ (ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੀ ਫੌਜ ਦੇ ਤੇਪਖਾਨੇ ਦਾ ਸੈਨਾਪਤੀ) ਵਾਲਾ ਤੱਥ ਨਾਲ ਸੀਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੀਨ ਸਟੇਜ ਤੇ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਚੌਂਗਣੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਦੋਂ ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾ ਕੰਵਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੇਖਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸੀਨ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਮ ਕਰ ਦੇਂਗਾ।

ਹਰ ਸੱਜਣ-ਮਿੱਤਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ

ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਵੇਖੋ ਤਾਂ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਡੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੱਖੋਂ ਇਹ ਨਾਟਕ ਬਰਾਡਵੇ (ਬੀਏਰੀਆਂ ਦੇ) 'ਤੇ ਖੇਡਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਟਰੇਸੀ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਖੇਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਟਿਕਟਾਂ ਲਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਪਾਲੀ ਧੰਨਲਾ 510-992-9285 ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

Padam Builders Inc.

ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਦੀ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੰਟੀ

ਅਸੀਂ ਨਵੇਂ ਮਕਾਨ, ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਮੈਲ, ਸੋਏਰੂਮ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਸਟਰੁਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਵਾਹਿੰਡੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

Bhupinder Singh Padam

email: padambuilders@gmail.com
Licensed # 1019803

CELL 510-565-6667

3143 ARDEN ROAD, HAYWARD CA- 94545

Avninder Singh

Insurance Specialist, CA Lic. # 0822501

Auto ~ Home ~ Life ~ Health ~ Business ~ Commercial

PH.(510) 441-7490

Toll free (877) 441-7490

30042 MISSION BLVD. SUITE 221 HAYWARD, CA 94544

Joshi Law Firm

Attorneys at Law

ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ

www.joshilawfirm.com info@joshilawfirm.com

ਇਮੀਜ਼ੋਸ਼ਨ ਡਿਜੋਰਟੈਸ਼ਨ ਅਸਾਈਲਮ ਸਿਟੀਸ਼ਨ ਗਰੰਟੀ

ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਐਡਜਨਸਮੈਟ ਆਫ ਸਟੇਟਸ

ਭੰਡਾ ਜਾਂ ਖਰਚਾ ਭੰਡਾ ਜਾਂ ਖਰਚਾ

(559) 312-0083 (O) (888) 630-1230 (F)

516 W. SHAW AVE STE 200 FRESNO, CA 93704

Global Green

INSURANCE AGENCY

Certified Insurance Agent

ਹੈਲਥ ਇੰਸੋਰੈਂਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਫੋਨ: 510-487-1000

MANN@GGIABA.COM

Mann Insurance Brokers Inc.

4123 Dyer St., #230, Union City, CA 94587

See me today and
get the discounts
and service you deserve

Gurbinder S Mavi

Insurance Lic# OF22244

Bus: 650-326-0660, Cell : 408-829-6284

988 El Monte Ave Mountain View, CA 94040

Like a Good Neighbor, State Farm is There www.gmavi.com

State Farm mutual Automobile Insurance Company. State Farm Indemnity Company Bloomington, IL

AUTOBAHN

Body & Paint

Specializing in Convenience & Quality

ਗੋਟਾ ਅਤੇ ਪੋਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖੇ

Baghel Singh Jaswal

Ph: (650) 966-1840, Fax: (650) 966-1023

www.autobahnbodypaint.com

778 Yuba Drive, Mountain View, CA 94041

Punjab

Insurance Brokers Inc.

Covered California

LIFE • HEALTH • TRAVEL • MEDICARE • TRUCKING

ਲਾਈਵ • ਹੈਲਥ • ਟ੍ਰੈਵਲ • ਮੈਡੀਕੇਅਰ • ਟਰਕਿੰਗ

Inderjeet Singh Mann

CA Lic#

Sikh Sports Association proudly holding

Guru Nanak Marathon

Saturday November 10th, 2018

Venue: Quarry Lakes
2100 Isherwood Way, Fremont CA 94536

Events

- **12 miles race**

At 9 AM.
Age Groups 19, 29, 39, 49, 50 & 60+

- **2 miles race**

At 11:15 AM. Age Groups 10, 12, 14 and 16 years

Fun race for kids under 10 (No registration required)

- **5K race**

At 11:45 AM.
Age Groups 19, 29, 39, 49, 50 & 60+

- **2 miles walk**

Register: www.sikhsports.com 1-866-499-0032

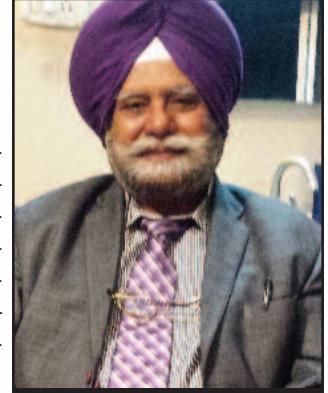
Sikh sports is non-profit organization.

Free drinks, snacks and lunch for everyone

Food sewa by Upkar Kaur Mangat and Lachman Singh Mangat

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਭਰੋਟ (ਸਿਆਲਕੋਟ)- ਭਾਗ- 11

**ਮਾਸਟਰ ਲਾਫ਼ਮਣ ਸਿੰਘ ਰਠੋਰ
ਫਰਿਜਨਾਂ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆਂ
559-577-8162**

ਨੀਕ ਹੱਥ ਦਾ ਪਰਾ ਪੰਜਾ ਪੱਥਰ ਵਿਚ, ਜਿਵੇਂ ਪੱਥਰ ਘਾਡੇ
 ਘੜ ਕੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਅਨੋਖਾ ਕਰਿਸਮਾ
 ਘਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਾਹ! ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੇਰੀ ਅਪਾਰ
 ਕਿਰਪਾ ਦਾ ਇਹ ਅਗਧ ਬੋਧ ਕਰਿਸਮਾ ਅਮਰ ਰਹੇਗਾ।
 ਪੱਥਰ ਅੱਗੇ ਖੜੋਡਿਆਂ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਜੂਝ ਗਏ ਸਨ। ਅੱਖਾਂ ਕੰਦਾ
 ਹੋ ਗਈਆਂ, ਮੈਂ ਸਾਇਰਾਨਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਾ
 ਚਿਹਾ ਸੀ।
 ”ਐ ਮੁਕੁਦਸ ਪੱਥਰ! ਲੋਕੀ ਆ ਆ ਕੇ,
 ਤੈਨੂੰ ਕਿਉਂ ਸੀਸ ਨਿਵਾ ਰਹੇ ਨੇ?॥
 ਦਿਲ ਵਿਚ ਉਹ ਦਿਲੀ ਅਰਮਾਨ ਲੈ ਕੇ,
 ਝੋਲੀ ਅੱਡ-ਅੱਡ ਕੇ ਵਾਸਤੇ ਪਾ ਰਹੇ ਨੇ।॥
 ਨੇਤਰ ਮ੍ਰੀਦ ਕੇ ਅੰਤਰ ਧਿਆਨ ਹੋਏ,
 ਤੇਰੇ ਵੱਲ ਕਿਉਂ ਝਕਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ?॥
 ਤੇਰੇ ਚਥਮੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਅਮਰ ਹਸਤੀ,
 ਜਿਹੜਾ ਛਕ ਲੈਂਦੇ, ਕੁਝ ਪਾ ਲੈਂਦੇ॥
 ਅਗਮ ਨਿਗਮ ਦੀ ਸੋਚੀ ਜਿਉ ਹੋ ਜਾਂਦੀ,
 ਜਦੋਂ ਬੁੱਲੀਆਂ ਨਾਲ ਛੁਹਾ ਲੈਂਦੇ।
 ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਦੇ ਮੈਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ,
 ਇਸ ਸਾਥੇ ਦੀ ਸੁਣ ਲੈ ਗੱਲ ਸਾਇਰਾ॥
 ਮੈਂ ਵੀ ਸੁੱਕਾ ਵੀਰਾਨ ਸਾਂ ਇਕ ਪੱਥਰ,
 ਇਸ ਖੁਸ਼ਕ ਪਹਾੜ ਦੇ ਵੱਲ ਸਾਇਰਾ॥
 ਮੇਰੇ ਭਾਗ ਜਾਗੇ, ਮੁੱਦਤਾਂ ਬਾਅਦ ਇੱਥੇ,
 ਆਇਆ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਚੱਲ ਸਾਇਰਾ॥
 ਮੈਂ, ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਦੇ ਚਰਨ ਪਰਸੇ,
 ਵੱਜੀ ਰੇਖ ਵਿਚ ਮੇਖ, ਦਾ ਸੁੱਲ੍ਲੁ ਸਾਇਰਾ॥
 ਮੇਰੀ ਤਕਦੀਰ ਬਦਲੀ, ਤੇ ਰਚੇ ਕੈਤਕ,
 ਪਿਆਸ ਮਰਦਾਨੇ ਦੀ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਹੋਈ॥
 ਕੋਹਾਂ ਕਾਫਾਂ ਤੱਕ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੂੰਦ ਨਾਹੀਂ,
 ਰੱਤ ਗਰਮੀ ਦੀ, ਅੱਗ ਦੇ ਹਾਰ ਹੋਈ॥
 ਬਿਰਤੀ ਬੁੱਲੀ, ਮਰਦਾਨੇ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਤੱਕ, ਕਿਹਾ,
 ”ਮਰਦਾਨਿਆ ਸਿਮਰ ਕਰਤਾਰ ਤਾਈ॥
 ਬਾਬਾ ਬੋਲਿਆ, ਜਾ ਪਹਾੜ ਚੜ੍ਹ ਜਾ!,
 ਉਥੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਏ ਮੁਸਲਿਮ ਪੀਰ ਸਾਈ॥
 ਨਾਲ ਅਾਜਜੀ ਜਾ ਕੇ ਹੱਥ ਜੋਤੀ,
 ਅਖੀਂ ਪੀਰ ਜੀ ਪਾਣੀ ਪਿਲਾ ਦੇਵੇ॥
 ਤੁਸਾਂ ਕੋਲ ਹੈ ਜਿੰਦਗੀ ਪਈ ਮੇਰੀ,
 ਪਾਣੀ ਬਖਸ਼ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਬਚਾ ਦੇਵੇ॥
 ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਕੇ ਬਾਬੇ ਦਾ ਮਰਦਾਨਾ,
 ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਸੀ ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ ਦੇ ਕੋਲ॥
 ਪਾਣੀ ਮੰਗਿਆ, ਪੀਰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ,
 ਕਿਉਂ ਆਇਆ ਏ ਆਬਸ਼ਾਰੀ ਦੇ ਕੋਲ॥
 ਕੌਣ ਜਾਤ? ਤੂੰ ਮੁਗੀਦ ਕਿਸਦਾ?
 ਵਾਪਸ ਚਲਾ ਜਾ, ਕਾਫਿਰ ਕੁਫਾਰੀ ਦੇ ਕੋਲ॥
 ਜੇ ਸਹੀ ਤਾਕਤ, ਮੁਰਸਦ ਰੱਖਦਾ ਏ,
 ਪਾਣੀ ਪੀ,ਜਾ ਨਾਨਕ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਦੇ ਕੋਲ॥
 ”ਸਤਿ ਕਰਤਾਰ” ਕਹਿ ਬਾਬੇ ਕਿਹਾ,
 ਅੱਛਾ, ਜੱਧ ਮਰਦਾਨਿਆਂ, ਸੱਚੇ ਕਰਤਾਰ ਤਾਈ॥
 ਉਹ ਪੱਥਰ ਹਟਾਂ ਕੇ ਪੀ ਪਾਣੀ,
 ਤੱਕਦਾ ਰਹੇ, ਹੰਕਾਰੀ ਇਹ ਪੀਰ ਸਾਈ॥
 ”ਧੰਨ ਨਿਰੰਕਾਰ” ਕਹਿ ਕੇ ਮਰਦਾਨੇ,
 ਪੱਥਰ ਛੇਡਿਆ ਹੋ ਹੈਰਾਨ ਡਿੱਠਾ॥
 ਚਿੱਟਾਂ ਸਾਫ, ਕੁੰਗੂ ਵਾਗ ਪਾਣੀ, ਚਸਮਾ ਜਲ ਦਾ,
 ਛੁੱਟਿਆ ਮਹਾਨ ਡਿੱਠਾ॥
 ਨਸਿਆ ਵਲੀ ਕੰਧਾਰੀ, ਭਾਤ ਮਾਰੀ,
 ਸੁੱਕਾ ਤਲਾਬ, ਬਤਾ ਵੀਰਨ ਦਿਸੇ॥
 ਸੜ ਉਠਿਆ ਕਰੋਧ ਦੀ ਅੱਗ ਅੰਦਰ,
 ਤਕਿਆਂ, ਪੀਰ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਸੈਤਾਨ ਦਿਸੇ॥
 ਵਿਚ ਬੁੱਦੀ ਹੰਕਾਰ ਤਕੱਬਰ ਦੇ,
 ਕਰਮਾਤ ਵਾਲਾ ਭਾਂਡਾ ਫੋੜ ਦਿੱਤਾ॥
 ਹੇਠਾਂ ਸੁੱਟ ਪਹਾੜੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ,
 ਮੋਮਨ ਕਾਫਰ ਦਾ ਰਿਸਤਾ ਤੇਤ ਦਿੱਤਾ॥
 ਪੀਰ ਨਾਨਕ ਬੈਠਾ ਸੀ ਸ਼ਾਂਤ ਹੇਠਾਂ।

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ

ਇਕ 32 ਸਾਲਾ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਲੜਕਾ, ਜਿਸਨੇ ਬੀ. ਸੀ. ਏ. ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਲਈ, ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸ. ਸਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ 408-775-1488

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ

5 ਡੁੱਟ 3 ਇੰਚ ਲੰਮੀ ਸੋਹਣੀ ਸੁਨੱਖੀ ਲੜਕੀ, ਐਮ. ਬੀ. ਏ. ਪਾਸ, ਐਫ.1 ਵੀਜ਼ਾ, ਉਮਰ 28 ਸਾਲ,
ਸਾਹੰਸ ਅਤੇ ਮਠਾੜੂ, ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਨੂੰ ਅਹਿਮੀਅਤ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ 408 627 2673,
ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ 510 850 4578

ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬੱਚਿਆਂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਦੋਸਤਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਲਈ
ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੈਂ ਇਹ ਛੁਹਾਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਇਟਾ
 ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਛੋਟੇ ਬੈਗ ਵਿਚ ਪਾ ਲਿਆ। ਗੁਰਚਾਣੀ ਸੰਭਾਵ
 ਮਹਾਂਵਾਕ ਸੁਣਨ ਹਿੱਤ ਥੋੜਾ ਚਿਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰ ਕੇ ਅਸੰਭਾਵ
 ਸਾਰੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਤੁਰ ਪਏ। ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਰਾਨੀ
 ਹੋਣ ਕਾਰਨ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਭੋਗ ਪੈ ਕੇ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਣੀ ਸੀ
 ਅੱਜ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ ਮੌਲੇ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਅਗਾਊਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵੱਡੇ
 ਬੜੇ ਰੁਝੇਵੇਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬਿਜ਼ੀ ਸਨ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ
 ਆਮਦ ਪੈਰੋ-ਪੈਰ ਵੱਧ ਰਹੀ ਸੀ।

ਭਾਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੋਂ 52
ਸੌ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਜਥਾ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਪੁਜਾ
ਚੁੱਕਾ ਏਂ ਤੇ ਅੱਜ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰੇਲ ਗੌਡੀ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸੁਖ
ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਬ੍ਰਾਂਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਸਤਾ ਅਸਰੀਕਰ
ਜਥਾ ਅੱਜ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਇਸਲਮਾਬਾਦ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ

ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਹੱਥ ਜੋਤੇ, ਪਾਕਿ ਪੰਜੇ ਅੱਗੇ
ਖੜੋਤਿਆਂ, ਮੇਰੇ ਮੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹੁਲ੍ਹਣਿਆਂ ਕਿਹਾ,
ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਕਿਥੇ ਬਿਰਤੀ ਜਾ ਜੁੜੀ ਏ? ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੇ
ਸਾਬੀ ਗੁਰਿਆਲ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਦੇ ਬੋਲ ਕੌਨੀ ਪਏ ਤੇ ਮੈਂ
ਅੱਖਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਲਈਆਂ। ਮੇਰੇ ਇਸ ਕਰਤੱਵ ਤੋਂ ਕਈ ਸਿੰਖ
ਯਾਤਰੂ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਆਲੂ ਦੁਆਲਾ ਵੇਖ
ਕੇ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਪਵਿੰਤਰ ਜਲ ਵਿਚ ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਨਹਾਉਣ ਲੱਗ
ਪਿਆ। ਪਵਿੰਤਰ ਜਲ ਦੇ ਬੱਲੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਚਿੱਠੇ ਤੇ ਕਾਲੇ
ਪੱਥਰ ਪਏ ਜਲ ਦੇ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਸਾਨ ਚਮਕਾ ਰਹੇ ਸਨ।
ਆਮ ਸਾਫ਼ ਸੀਸੇ ਵਰਗੇ ਸੋਹਣੇ ਜਲ ਦੇ ਤਲ ਤੇ ਹਰ ਚੀਜ਼
ਪ੍ਰਭੀ ਸਾਫ਼ ਨਨਜ਼ਤ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਬਿਤਧਾ ਜਾਨ ਤੇ ਬੱਚੇ

ਦਾ ਸੁਲਾਂ ਨਾਲ ਆ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਖੇ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਾਕਿ ਤਲਾਮ ਵਿਚ ਨਹਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਨੰਦ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ। ਨਾਲ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਦੱਸ ਇੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਛਿੱਡ ਦੀ ਭੁੱਖ ਬਹੁਤ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਮੇਰਾ ਪੇਟ ਵੀ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਆਹਰ ਲਈ ਉਤਾਰਵਾਲਾ ਹੋ ਕੇ ਛੇਤੀ ਲੰਗਰ ਦੀ ਤੜਪ ਵਿਚ ਸੀ। ਮੈਂ ਨਾਲ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਤੇ ਪਏ ਬਸਤਰਾਂ ਕੋਲ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਬੰਸੰਤ ਰੁੱਤ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਨੇ ਜਲ ਦੇ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਤੇ ਚਲਦੀ ਹਵਾ ਜਦੋਂ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸਪਰਸ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਹਵਾ ਦੀ ਸੀਤਲਤਾ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ। ਨਾਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਜਥੇ ਸਮੇਤ ਅਸੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਏ। ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਢੰਘਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਲੰਗਰ ਵੱਲ ਜਾਂਦਿਆਂ ਕੁਝ ਹੀ ਪੌੜੀਆਂ ਦੀ ਉਚਾਈ, ਯਾਨਿ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ) ਸੰਦਰ ਪਾਲਕੀ ਵਿਚ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਸੀ। ਸੋ ਲੰਗਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਸਹੀ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝ ਕੇ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਪਾਲਕੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਹੱਥ ਜੜ੍ਹ ਕੇ ਸਿਰ ਨਿਵਾ ਕੇ ਦਿਲੋਂ ਨਿਮਸਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੱਥਾ

ਟੇਕ ਕੇ ਪਾਲਕੀ ਦੀ ਪਰਕਰਮਾ ਕਰ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਅੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਪਾਵਣ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪਰਵਾਹ ਨਿਰੰਤਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਲਗਭਗ ਪੰਜਾਹ ਕੁ ਛੁੱਟੋਂ ਚੱਡਾ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁ ਲੰਮਾ ਗੁਰੂ ਘਰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਚਮਕਦੇ ਸੀਝਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੋਹਣੀ ਸਜਾਵਟ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਾਲਕੀ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਰਤਾਣ ਦਾ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੁੱਕੇ ਮੇਵਿਆਂ, ਛੁਹਾਇਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੁੰਬੀ ਸਿੰਘ ਵੀ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਜਪ ਦਾ ਉਚਾਰਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਰਤਾਣ ਵਾਲਾ ਚੜ੍ਹਦੀ ਉਮਰ ਵਾਲਾ ਇਕ ਕਲੀਨ ਸੇਵ ਲੜਕਾ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੇੜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹੀ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ। ਛੁਹਾਰੇ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵਰਤਦਾ ਵੇਖ, ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਿ ਪਿੰਠੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪੈਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਨਾਲੋਂ ਛੁਹਾਰੇ

ਸੋ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ
ਇਹ ਫੈਸਲਾ
ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਪਣੇ
ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ
ਆਏ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ
ਛੁੱਲ ਭੇਟ ਕਰਨ
ਲਈ ਗਰੂ ਘਰ ਦੇ
ਗ੍ਰੰਥੀ ਪਾਸੋਂ
ਅਰਦਾ ਸ
ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ।
ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ
ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਨਾਲ
ਲੱਗਦੇ ਬਣੇ ਦੋ
ਮੰਜ਼ਲੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਆ ਪਹੁੰਚੋ। ਇਕ ਹੋਰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਤੋਂ
ਪੱਛ ਕੇ ਅਰਦਾਸੀਏ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਜਾ ਮਿਲੋ।

ਮਾਸਟਰ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਰਠੌਰ

ਫਰਿਜਨੋ, ਕੈਲੋਫੋਰਨੀਆਂ

559-577-8162

ਪਜਾਮਾ ਕਮੀਜ਼ ਦੇ ਸਫੈਦੀ ਸਿੱਖੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿਚ
ਉਸਨੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਾਲੀ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਈ
ਹੋਈ ਸੀ। ਪਾਲਕੀ ਵਾਲੇ ਗੁਰ ਘਰ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਗਤ
ਤੇ ਰੌਲਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਰਦਾਸ
ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕਨ ਸਿੱਖ ਜਥੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਰਸਿੱਖ
ਨਾਲ ਹੀ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਵੱਲ ਆ
ਜਾਣ। ਅੱਗੇ ਅੱਗੇ ਉਹ ਗ੍ਰੰਥੀ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਸਾਰੀ ਅਮਰੀਕਨ
ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ
ਜਾ ਚਢੇ।

ਇਸ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਕਿ ਪਾਸੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸੁੱਖ ਆਸਾਨ ਵਾਲਾ ਕਮਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸੋਹੜੇ ਪਲੰਘ ਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰੁਮਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਜਾ ਕੇ ਕਈ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਤੁਕ ਕੇ ਨਿਮਸ਼ਕਾਰ ਤੇ ਬੰਦਨਾ ਕੌਡੀ ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਝ ਦੁਰ ਨਾਲ ਲੰਗਦੀ ਕੰਧ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਹਿਬ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਇਕ ਕਲਮ ਤੇ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਕਾਪੀ ਦਾ ਕਾਗਜ਼ ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਫੜੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਉਸਨੇ ਪੁੱਛ ਪੁੱਛ ਕੇ ਮਾਇਆ
ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਲਈ। ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਦੇ ਨਾਂ, ਮਾਇਆ ਤੇ
ਉਸਦੀ ਮੌਨ ਭਾਵਿਤ ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਲਿਖ ਲਿਆ।
ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਤੇ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਕੇ ਸਮਝਾ
ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅੱਜ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਰਹਿਰਾਸ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ
ਤੁਹਾਡੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਲਿਸਟ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ
ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮਾਇਆ ਗੋਲਕ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿਆਂਗਾ।
ਚੰਗੇ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਗੰਢੀ
ਤੇ ਅਰਦਾਸੀਆਂ ਸਮਝ ਕੇ ਪੱਕਾ ਭਰੋਸਾ ਜਾਮਾ ਕੇ, ਸਾਰੇ ਹੀ
ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ
ਕਮਤੱਕੇ ਲੱਗੇ।

”ਕੁਲੂ ਆਪਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਆ ਕੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ
ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਨੋ। ਅੱਜ ਜ਼ਰਾ ਵਕਤ
ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਮੁਠ ਪਈਏ। ਕੁਲੂ ਵੱਡਾ ਮੇਲਾ ਏ। ਪੰਜ ਛੇ
ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦਾ ਤਾਂ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਆ ਰਿਹਾ ਏ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਸਿੰਧੀ
ਸਿੰਖ ਵੀ ਬਹੁਤ ਨੇ। ਸਾਰੇ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦੇ ਦੀ ਚੌਣਕ
ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਏ। ਰੱਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਕਲ ਚੱਲੀਏ।

(ਚਲਦਾ)

Low Rate Loans

Real Estate Loans

Construction Loans

Commercial Loans

Business Loans

Apartment Loans

Loans up to \$30 Million

Credit or income problems are welcome

**ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੱਚੇਡਿਟ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਇਨਕਮ ਘੱਟ ਹੈ,
ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਬੱਸ ਇਕ ਵਾਰ ਫੌਨ ਕਰੋ**

For more information Call:-

(408) 307-6331

ਰਾਮ ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਏ
510-355-2040
rhsingh2018@gmail.com

ਸੰਘਰਸ਼ ਸਬਦ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਬੜਾ ਆਇਆ। ਬੱਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸਦੇ ਬਾਰੇ ਬੋਲਿਆ, ਲਿਖਿਆ। ਬੱਦੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਥੋਂ ਕਿਥੋਂ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਣ ਲਈ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੱਤਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ ਪਰ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇਕ ਪਹਾੜ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਪਹਾੜ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਰਸਤਾ ਬਣਦਾ ਤੇ ਇਹ ਦੂਰੀ ਮਹਿਜ਼ ਦਸ-ਪੰਦਰਾਂ ਕਿ-ਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ। ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਇਕ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਆਪ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਦਸਰਥ ਮਾਂਸ਼ ਨੂੰ ਗਹਿਰੀ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਤੇ ਉਸਨੇ ਠਾਣ ਲਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਪਹਾੜ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਰਸਤਾ ਬਣਾਵਾਂਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਿਨਾਂ ਇਲਾਜ ਮੌਤ ਦੇ ਮੌਤ 'ਚ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਉਸਦੇ ਹੋਸਲੇ ਨੇ ਸਾਰੇ ਝੱਖਤ ਝੱਲੇ। 22 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਦਦ ਤੋਂ ਇਕ ਹੱਦੋਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਪਹਾੜ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋਸਲੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਪਹਾੜ ਕੱਟਦਾ ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਹੋਸਲਾ ਹੋਮੇਜ਼ਾ ਜਵਾਨ ਰਿਹਾ। ਅਜ ਉਥੋਂ ਇਕ ਪੱਕੀ ਸੜਕ ਹੈ।

ਹੋਸਲਾ, ਜਿਸਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਅੰਤ ਕੀਤਾ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮਵਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ, ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ। ਉਹ ਸਭ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਹੋਸਲਾ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਜਿਵੇਂ ਨਿਮ ਦੇ ਪੱਤੇ ਖਾਣ ਵੇਲੇ ਕੌਂਝੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹਲਕ ਤੋਂ ਬੱਲੇ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦੇ। ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਅਸਰ ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਵੇਂ ਹੀ ਹੋਸਲਾ ਪਹਿਲੀ-ਪਹਿਲ ਕੌਂਝ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਨਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਖ਼ਾਈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਮਿੱਠੇ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਦਸਰਥ ਮਾਂਝੀ ਬਿਹਾਰ ਦਾ ਉਹ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ, ਜਿਸ ਕੌਲ ਦੋ ਵਕਤ ਦੀ ਰੋਟੀ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਉਸਨੇ ਕਹਾਵਟਾਂ ਵਿਚ ਸੁਣਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ। ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ

ਗਰਭਵਤੀ ਸੀ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਣ ਲਈ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣ ਪੈਂਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੱਤਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸੀ ਪਰ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇਕ ਪਹਾੜ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਪਹਾੜ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਰਸਤਾ ਬਣਦਾ ਤੇ ਇਹ ਦੂਰੀ ਮਹਿਜ਼ ਦਸ-ਪੰਦਰਾਂ ਕਿ-ਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ। ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਇਕ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਆਪ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਦਸਰਥ ਮਾਂਸ਼ ਨੂੰ ਗਹਿਰੀ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਤੇ ਉਸਨੇ ਠਾਣ ਲਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਪਹਾੜ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਰਸਤਾ ਬਣਾਵਾਂਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਿਨਾਂ ਇਲਾਜ ਮੌਤ ਦੇ ਮੌਤ 'ਚ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਉਸਦੇ ਹੋਸਲੇ ਨੇ ਸਾਰੇ ਝੱਖਤ ਝੱਲੇ। 22 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਦਦ ਤੋਂ ਇਕ ਹੱਦੋਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਪਹਾੜ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋਸਲੇ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਪਹਾੜ ਕੱਟਦਾ ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਹੋਸਲਾ ਹੋਮੇਜ਼ਾ ਜਵਾਨ ਰਿਹਾ। ਅਜ ਉਥੋਂ ਇਕ ਪੱਕੀ ਸੜਕ ਹੈ।

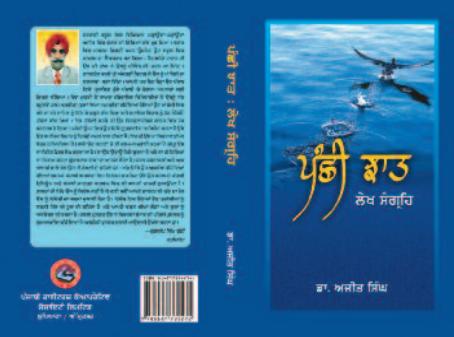
ਅਜ ਵੀ ਕਈ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਹੋਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹਾਰਿਆ। ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਤੁਰੇ ਗਏ ਤੇ ਇਕ ਦਿਨ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਨੂੰ ਪਾ ਲਿਆ। ਅਰੁਣਮਾ ਸਿਨਹਾ ਦੀ ਜੀਵਨ ਗਾਥਾ ਵੀ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋਸਲੇ ਦਾ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਸੱਤਬੰਦ ਹੈ। 20 ਜੁਲਾਈ 1988 ਨੂੰ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਨਮੀ ਇਹ ਬਹਾਦਰ ਲਤਕੀ ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਦੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਖਿਡਾਰਨ ਵੀ ਸੀ। ਇਕ ਸਾਮ ਕੁਝ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਲੁਟ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਉਸ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਰੇਲ ਦੀ ਪਟੜੀ ਉਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਅਚਾਨਕ ਬੋਹੇਸ ਹੋਣ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਆਪ ਨਾ ਸੰਭਾਲ ਸਕੀ ਅਤੇ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਨੇ ਉਸਦੀ ਇਕ ਲੱਤ ਗੋਡੇ ਕੋਲੇ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਹਸਪਤਾਲ ਹੋਸ਼ ਆਉਣ 'ਤੇ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਉਸਦੀ ਲੱਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਕਾਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਆਈ। ਲੱਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਉਹ ਤੁਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਬੇਂਦ ਕਿਵੇਂ ਸਕਦੀ? ਪਰ ਹੌਲੀ-

ਹੋਲੀ ਮਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ, ਹੋਸਲਾ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤਾ। ਅਖੀਰ ਹੋਸਲਾ ਇੰਨਾ ਬੁਲੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਚੋਟੀ ਮਾਉਂਟ ਐਵਰੈਸਟ ਨੂੰ ਸਰ ਕਰ ਗਈ। ਉਸਦੇ ਹੋਸਲੇ ਨੇ ਇੰਨਾ ਬਲਵਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਲੱਤ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋਹਾਂ ਲੱਤਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੋ ਕੋਂਹਾਂ ਦੂਰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਆਈ।

ਇੱਥੇ ਇਕ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸਮਝਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹੋਸਲੇ ਦੀ ਖੁਕਾਕ ਸਚਾਈ ਅਤੇ ਸਬਰ ਹੈ। ਹੋਸਲਾ ਉਥੇ ਹੀ ਕਾਮਯਾਬ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗਾ, ਜਿੱਥੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸਚਾਈ ਅਤੇ ਸਬਰ-ਸੰਤੋਖ ਹੋਵੇ। ਹੋਸਲਾ ਤਾਂ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡਾ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਮੰਜ਼ਿਲ ਭੱਠ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਚਾਈ ਦੀ ਹੋਵੇ। ਆਪਣੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ, ਜਿਹਤਾ ਕੰਮ ਮੈਂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਕੀ ਸੱਚੀ ਉਹ ਭਲਾਈ ਦਾ ਹੈ? ਇਕ ਮਿਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗਾ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡਾ ਜੁਆਬ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਕਸਰ ਲੋਕ ਹੋਸਲਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅੱਧਵਾਟੇ ਹੀ ਬੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਤੁਹਾਡਾ ਸਬਰ ਕੰਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪੜਾਵਾ ਵਿਚ ਵੰਡੋਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਪੜਾਵ ਪਾਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇੰਨੇ ਹੋਸਲੇ ਨੇ ਨਾਲ ਕਰੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਜਿੰਦ-ਜਾਨ ਇਕੱਠੀ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰੋ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਮਾਨਸਿਕ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਹੋਵੇ।

ਸਾਰਾਗਜੀ ਦੇ ਇੱਕੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਗਾਥਾ ਜੱਗ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਥੇ ਹੋਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਸੇਰਾਂ ਨੇ ਦਿਮਾਗ ਵੀ ਵਰਤਿਆ। ਐਸੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬੇਡੀ, ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਦੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਤਦਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕੀ ਜਿਣਿਆਂ ਨੇ ਖੁੰਜੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹੋਸਲਾ ਤਾਂ ਲੈ ਅਂਦਾ, ਸਬਰ ਵੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕੰਮ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ ਹੈ? ਕੀ ਜਗਤ ਹੈ? ਇਕੋ ਵਾਰ ਹੀ ਸਰ ਕਰ ਜਾਵਾਂਗੇ ਜਾਂ ਪੜਾਵ ਹੋਣਗੇ? ਸਾਧਨ ਕੀ ਹੋਣਗੇ? ਮੇਰੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਕਿਵੇਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਹੋਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਬੁੱਲਾ ਹੋਣਾ ਅਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਲਈ ਜਾਣੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨਾ ਬੇਵਕੂਫੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣਾ ਪਰ ਉਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸਮਝ ਨਾ ਹੋਣੀ, ਪੱਕਾ ਇਸਦੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਗ੍ਰਸਤ ਹੋਣਾ ਲਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗ, ਆਪਣਾ ਦਿਲ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸੌ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਿਓ। ਜਿਹਤਾ ਕੰਮ ਤੁਸੀਂ ਦਿਲੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਉਸਦਾ ਹੋਣਾ ਲਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਾਂ! ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨਾ ਦਿਲੋਂ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਫਲਸਫਾ ਤਾਂ ਸੁਰੂ ਹੀ ਹੋਸਲੇ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦਾ ਸੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸਿੱਖੀ ਸਿਖਾਂਤ ਦਾ ਹੋਸਲਾ ਅੱਜ ਵੀ ਉਵੇਂ ਦਾ ਉਵੇਂ ਹੈ। ਕੁਝ ਇਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਧਰਮ ਦੇ ਲੇਕੇਦਾਰ ਬਣੇ ਹੋਵੇਂ। ਬਾਕੀ ਸਭਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਉਵੇਂ ਹੈ। 'ਹਰੀ ਸਿੱਖ ਦਿਲਬਰ' ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਹਾਸਰਸ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀ ਨਾਮੁਕਾਦ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਈ ਤਾਂ ਵੀ ਉਸਦਾ ਹੋਸਲਾ ਡੋਲਿਆ ਨਾ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਵੇਂ ਸਿਖਾ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਫਤਿਹ ਬੁਲਾ ਗਿਆ। ਨਾ ਕੁਝ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ, ਨਾ ਕੁਝ ਬਤਲਾਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ, ਸ਼ਗਰ ਹੋ ਗਈ ਖਾਣ ਨੀ ਦੇਂਦੀ, ਜੋ ਕੁਝ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ। ਸਿਰ ਵਿਚ ਸੀ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਫੇਤਾ, ਸੀ ਲੁਕ ਜਾਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ, ਕਾਰ 'ਚੋ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਪਰਿਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਸੇਵਨ ਨੂੰ ਪੱਤਾਲਣ ਲਈ ਇਕ ਟੈਸਟ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਕੜਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜੁਅਨ ਨਸ਼ਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਦਰਿਆ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਲੀਅਤ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਨਸੇ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਵਿਕ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਸੇ ਦੇ ਵਧਾਰੀ ਕੌਣ ਹਨ ਇਹ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਛੇਸਲਾ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਚਿੱਟਾ ਕਿਤਨਾ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਇਹ ਨਸ਼ਾ ਨੌਜ਼ਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਵਾਨੀ ਨੂੰ ਖੋਰਾਲਾ ਕਿਹਾ ਗੇ।

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅੰਕਤੇ ਫਰੋਲਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪਟਾ
ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ੩,੨੬,੨੪੪ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ
੨੧੨੩ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਚੁਣ੍ਹ ਲਏ
ਗਏ ਹਨ। ਜੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਾਲਮਾ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕہ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਉੱਚ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਫੀ ਹਨ
ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਰਤੀ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਘਟ ਮਿਥੀ ਗਈ
ਸੀ। ਭਰਤੀ ਲਈ ਚੁਣਿਆਂ ਵਿਚ ਪੋਸਟ ਗਰੈਜ਼ੇਟ ੧੦੨,
ਐਮ.ਟੈਕ. ਈ, ਗਰੈਜ਼ੇਟ ੧੧੮੧, ਬੀ.ਟੈਕ. ੧੫੨ ਅਤੇ
੨੬੧ ਡਿਪਲੋਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ। ਇਤਨੀਆਂ ਮਹਿਂਗੀਆਂ ਫੀਸਾਂ
ਭਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਆਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਠੀਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿਵਾ ਸਕੀ ਤਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ
ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਘਟ ਪੱਧਰ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਪਈਆਂ
ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਉਸ ਨੌਕਰੀ ਲਈ
ਯੋਗ ਸਮਝ, ਚੁਣਾਵ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਘੱਟ
ਯੋਗਤਾ ਵਾਲੀ ਨੌਕਰੀ ਹੀ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ
ਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਚੁਣੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਚੇਰੀ ਪੜ੍ਹਾਈ
ਉਪਰ ਇਤਨਾ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿ ਲੋੜ ਸੀ? ਖਰਚ ਅਤੇ
ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਛੁਰਕ ਤੋਂ ਲਾਭ ਤੇ ਹਾਨੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ
ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆਟੋਂਵੰਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ
ਪੂੰਜੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਕਰਦਾ। ਪਰੰਤੁ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚ
ਸ਼ਾਮਲ ਨੇਤਾਂ ਲੋਕ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਉਡੀਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਮਾਂ
ਨੇਤੇ ਛੁਕਣ ਤੇ ਹੀ ਭਰਤੀ ਪਰਿਕਿਰਿਆ ਸ਼ਰ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਤੱਥ

ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੋਸਟਾਂ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ
ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

इन्हुं रुजगार प्राप्त वालिए नुँ जसे आपणी परी
योगता अनुसार रुजगार प्राप्त हो गिआ तां इहै समाज
रुजगार नुँ छँड नवें सां ते चले जाण्हे जो इन्हुं दाखला
हेक बण्दा है अते इस घंट योगता लषी दृष्टाराम
भरती करनी पडेगी । चंगा हुंदा जे कर इन्हुं नुँ
परिलां ही योगता अनुसार नॅकरी प्राप्त करन दाखला
मौका दिंडा गिआ हुंदा तां इहै दुर्भम ना करना पैदारा
। परंतु असीं तां इस कीम दे आसी हो चुके हाँ । असीं
देखदे हाँ कि कळ नेता इक तें वँय सीटा 'ते चेण्ठा
लडे हन जे देंवां बावां तें जिंत जसे हन तां इक्का
सीट विहाली करनी पैसी है अते उस सां उपर दिव

ਲੜ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਿਤਨੀ ਵੀ ਬਾਅਦ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬਕਾਏ ਬਾਬਤ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੀ ਨਾ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਤੌਹਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਗਿਣਤੀਆਂ ਮਿਣਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਆਮ ਜਨਤਾ ਉਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸ਼ਤ ਉਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਤਨਾ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਵੱਧ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸ਼ਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਸ਼ਤ ਕਿਤਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵਧੀ ਹੋਈ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਖਰਜ ਕਰ ਸੀਵੀਨ ਨਿਬਾਹ ਕਰ ਸਕਣ। ਜਦੋਂ ਮਹਿੰਗਾਈ

ଆଜି
ଆଜି
ଇନ୍ଦ୍ର
ରିତ
ରୁ
ମେଳ
ଦିନ
ହଲ
ରାତ
ଜା
ଲୋକ
କମ୍ପୁ
ଟି

ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਤਨਖਾਹ ਉਪਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

ਇਕ ਉਹ ਮੁਲਾਜਮ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਨਖਾਹ ਲੈ ਰਹੇ
ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਉਹ ਮੁਲਾਜਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਟ ਤਨਖਾਹ
ਉਪਰ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੌਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ
ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੁਲਾਜਮਾਂ ਦੇ ਬਾਣਬਰ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
ਵੱਖਰੀ ਕੈਟਾਗਰੀ ਆਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਜਿਵੇਂ ਪੁਲਿਸ
ਅੰਦਰ ਭਰਤੀ ਨਾ ਕਰ ਕੇ ਹੋਮ ਗਾਰਡ ਦੇ ਮੁਲਾਜਮ ਰੱਖ
ਲਏ ਗਏ ਸਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਗੁਣੀ ਤਨਖਾਹ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ
ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਪੂਰੀ
ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਮੁਲਾਜਮਾਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਯੋਗ ਹੀ
ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਵੀ
ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਅਧੀਨ
ਘਰ ਦੇ ਖਰਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ
ਆਪਣੀਆਂ ਆਸਾਂ ਦੀ ਫੁਲਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤੰਦਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਕਿ
ਅਸੀਂ ਤਜਰਬਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕਦੇ ਪੂਰੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ।
ਕੁਝ ਸੀਆਂ ਆਸਾਂ ਨੂੰ ਬੂਰ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਸਮੇਂ ਨਾਲ
ਪੂਰਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਕੁਝ
ਹਾਲੇ ਵੀ ਉਮੀਦ ਦਾ ਪੱਲਾ ਫੜ ਕੇ ਬੈਠੇ ਘਟ ਤਨਖਾਹ ਤੇ
ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਇਟ ਉੱਠ ਦਾ ਬੁਲ੍ਹ ਛਿਗੇਗਾ ਅਤੇ
ਸਾਡੀ ਵੀ ਕੋਈ ਆਪੂਰਵ ਬਣਿਆ ਬੈਠਾ ਭਗਵਾਨ ਵੀ ਸੁਣੇਗਾ?
ਮਾਨਯੋਗ ਉੱਚਤਮ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ
ਨਾਲ ਕਿ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਕੰਮ ਲਈ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਤਨਖਾਹ ਦਿਤੀ
ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟ ਤਨਖਾਹ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ
ਵਾਲਿਆਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਸ ਦੀ ਕਿਰਨ ਦਿਖਾਈ ਦਿਤੀ ਹੈ
ਉਮੀਦ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਨਵੀਂ
ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ
ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਯੋਗ ਕਦਮ ਪੂਣੇਗੀ।

ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਨੇਤਾ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜਦੇ ਹਨ ਜੇ ਦੋਵਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਿੱਤ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇੱਕ ਸੀਟ ਵਿਹਲੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਥਾਂ ਉਪਰ ਫਿਰ ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇਸ਼ ਉਪਰ ਹੋਰ ਚੋਣ ਖਰਚਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮਹਿੰਗੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਇਕ ਹੋਰ ਰੀਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਨੇਤਾ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਚੋਣ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਉਪਰ ਹੋਰ ਚੋਣ ਖਰਚਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮਹਿੰਗੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਇਕ ਹੋਰ ਰੀਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਨੇਤਾ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਤਥਾਦੀ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਕ ਉਹ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਮਲਾਈ ਛਕ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਹਰਾ ਘਾਹ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ ਲੜ ਕੇ ਜਿੱਤ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਉਪਰ ਜੋ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਅਮ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰ ਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਰ ਵੀ ਨਿੱਠ-ਬੈਠ ਕੇ ਸੌਚਣ ਦੀ

ਵਧੀ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇਹਾਂ ਦੇ ਅੱਲਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਹਰ ਵਾਰ ਦੀ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਅੰਕਤਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਲਾਈ 2018 ਤੋਂ ਵਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੱਲਾਨ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਨੇਤੇ ਆ ਕੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਤੋਹਫਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸੁਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਕਥਿਤ ਤੋਹਫੇ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਣਗੀਆਂ ਤੇ ਤੋਹਫਾ ਹੀ ਕਹਿਣਗੀਆਂ।

ਪਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿਲ ਲਬ ਸਮ ਦਾ ਢੁਕਾਨ
 ਪਿਛੋਂ ਕੁਝ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਹੈ
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਥਾਂ ਦੱਸਣ ਲਈ ਅਤੇ ਹੁਕਮ
 ਦੇਣ ਲਈ ਇਕ ਸਥਾਨ ਉਪਰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ
 ਵਡੇ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ
 ਦੇਣ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਤਨੀ ਸਹਿਰਦ ਹੈ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਪੈਸੇ ਦੰਡ

ਸਿਆਸੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਲਬੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ‘ਚ ਸੱਤਾ ਦਾ ਸਮਝੋਲ ਜਰੂਰੀ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਣੀ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਪਾਰਟੀ, ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਿਤਾਰੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਗਰਦਿਸ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਈ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਹੁ-ਧਰਮੀ, ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ਾਈ, ਬਹੁ-ਨਸਲੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਫੈਡਰਲ ਬਣਾਉਣ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਕਾਂ ਦਾ ਝੰਡਾ ਬੁਲੰਦ ਰੱਖਿਆ। ਸਾਦ-ਮੁਰਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਇਖਲਾਕ ਸਾਹਮਣੇ ਲੇਭ-ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਡਰ ਬੋਣੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ। ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਗੂਆਂ ਤੱਕ ਸਾਧਾਰਨ ਬੰਦੇ ਦੀ ਰਸਾਈ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਵੱਡੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਟਿਕਟ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਕੱਟਣਾ ਜਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਮਹਿਗੇ ਚਿੱਟੇ ਕੁੜੇ ਪਜਾਮੇ, ਬੂਟ, ਲੈਡ ਕਰੂਜ਼ਰ ਅਤੇ ਫਾਰਚੁਨਰ ਗੱਡੀਆਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਅਕਾਲੀ ਕਾਕੇ ਅਜਿਹੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਂਦੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸੁਥੇ ਦੇ ਅੰਦਰੋਲਨ ਵਿਚੋਂ 1966 ਵਿਚ
ਬਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ
ਸਰਕਾਰੀ ਮੰਦੀਰਾਂ ਕਲੇਸ਼ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ
ਕਾਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 356 ਲਗਾ ਕੇ ਤੋਡ ਦਿੱਤੀਆਂ
ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਇਕਪਾਸਤ
ਵੰਡ ਉਤੇ 31 ਦਸੰਬਰ 1981 ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ
ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਉਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਸ ਵਕਤ
ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾ
ਲਏ ਗਏ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਪੰਜਾਬੀ
ਪੁਨਰਗਠਨ ਕਾਰੂੰਨ 1966 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 78, 79 ਅਤੇ
80 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ
ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਤਲੁਜ-
ਯਮਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਸ਼ਾਨਾਇਨ ਦਾ ਰਿਚਾਟਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ

ਭਾਵ 8 ਅਪਰੈਲ 1982 ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚਾਰ ਇਹੀ ਮੌਜੂਦਾ ਧਰਮ ਯੂਧ ਮੌਜੂਦੇ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਧਰਮ ਯੂਧ ਮੌਜੂਦੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਰਸਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਵਾਲੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਮਤੇ ਸਮੱਤ ਹੋਰ ਮੰਗਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਹੀ ਉਹ ਦੌਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਡਕਵਾਦ ਦੇ ਗਹ

ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਦੌਰਾਨ ਹੀ 1994 ਵਿਚ ਯੁਐਨਫ਼ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਬੁਡਰਸ ਘਾਲੀ ਨੂੰ ਸੰਪੇਂ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਉਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਕੈਪਟਨ ਆਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਸਨ। 1997 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਚੋਣ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਾਪਰੇ ਦੱਖਤਾਂ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ

ਤੇਰਿਆ। 1984 ਦਾ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਹਮਲਾ, ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਾਣ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਅਕਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਰੁਸ਼ਾਨ ਤੜੀ ਨਾਲ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗਈਆਂ। ਝੁਠੇ ਪੁਲਿਸ਼ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਏ, ਖਾੜਕੁਆਂ ਨੇ ਅਨੇਕ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਦਾ ਉਹ ਘਣ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਦੀ ਪਿਸ਼ਾਲ ਪਿਲਾਈ ਮੁਸਕਿਲ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਨਿਆਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨ
ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੱਤਾ ਵਿਚ
ਆਉਦਿਆਂ ਹੀ ਮਿਜਾਜ਼ ਬਦਲ ਗਿਆ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਗ ਮੁਤਾਬਿਕ 'ਪੁਰਾਣੇ' ਤੋਂ
ਮਿੱਟੀ ਪਾਓ, ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਵੱਲ ਸੋਚੀਏ' ਉਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ
ਸੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ
ਬਣਿਆ ਪਰ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਹੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ
ਕੇਸ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਉਹ ਦੋਤੀ
ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਤਾਲੀ ਦੱਤ ਦੀ ਸੋਜ਼ ਅੱਡੇ ਕਾਨੂੰਨਿਕਤ ਵਿਚ

A portrait of Harmeet Singh, a middle-aged man with a white turban and a well-groomed grey beard. He is wearing a light-colored shirt and is smiling warmly at the camera. The background is a plain, light color.

ਉਤ ਸਾਜ਼ਸ਼ ਦੇ
ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੁਣ ਨੀਤੀਗਤ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿਖਾਉਣ
ਲੱਗੇ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਰੌਂਅ ਸਰਕਾਰ ਦੇ
ਇਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੀ 1998 ਦੀ ਆਦਮਪੁਰ ਦੀ ਜ਼ਿਮਨੀ
ਚੋਣ ਵਿਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਘੱਟ ਹੀ ਹੁੰਦਾ
ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਹਾਰ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ
ਸਮੇਂ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੋਹੜਾ ਦੇ ਇਸ ਕਿਆਨ
ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਮੁਹੱਦਦਾ ਬਦਲ ਗਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲੀ
ਦਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ;<
ਕਿਉਂਕਿ ਬਡੋਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਈ ਵਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਕਰਨੇ
ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ
ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਈ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉਤੇ ਸਟੈਂਡ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ, ਟੋਹੜਾ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਤੋਂ
ਜਲੀਲ ਕਰਕੇ ਲਹਿਆ ਗਿਆ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ
ਤਤਕਾਲੀ ਜਥੇਦਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ
ਦੀ ਬਹੁਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਪਦਵੀ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰ
ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 1999 ਦੀ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ
ਤੀਜੀ ਸਤਾਬਦੀ ਵੀ ਮਿਲ ਕੇ ਨਹੀਂ ਮਨਾਈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ
ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ
(ਬਾਣੀ ਸਵਾ 22 ‘ਤੇ)

ਹਮੀਰ ਸਿੰਘ

ਮੇਰਾ ਖਹਿਲਾ ਭਾਰਤ ਫੇਰਾ : ਕਿਸਤ-2

ਹਣ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਓ ਮੇਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਥੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ (11) ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਵਾਕਿਆਤ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ, ਜਿਹੜੇ ਮੈਂ ਹੰਡਾਏ ਜੁਲਾਈ: 21 ਤੋਂ ਜੁਲਾਈ: 31, 2000 ਤੀਕਰ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਨਗਰ ਦਿਆਂ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ! ਇਲੀਆਸ ਪ੍ਰਮਣ ਜੋ ਲੋਹੋਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਦੇ ਬਤੇ ਵੱਡੇ ਕਹਾਂਕਾਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੇ ਪਰਚਾਰਕ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਰਫਤ ਮੈਂ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਏਸ ਵੇਲੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਾਂ! ਏਸ ਵੇਲੇ ਸੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜਲੰਧਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੀਕਰ ਹੀ ਗਿਆ ਸਾਂ! ਇਹ ਦਿਨ ਭਾਵੇਂ ਗਿੱਣਤੀ ਦੇ ਸਣ ਪਰ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਬਿਹਤਰੀਨ ਹਿੱਸਾ ਏਸ ਲਈ ਵੀ ਹਨ, ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਏਥੋਂ ਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਹੱਦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇੱਜ਼ਤ ਬਖਸ਼ੀ ਸੀ! ਤੇ ਮੇਰੇ ਕਲਾਮ ਨੂੰ ਸਰਾਹਿਆ ਤੇ ਮਾਣਿਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਵਾਰਡਜ਼ ਨਾਲ ਵੀ ਨਿਵਾਜਿਆ! ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨ ਨਿਵਾਜੀ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਦਿਆਂ ਹਰਫ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਜਾਏ ਤੇ ਬਹੁਤ ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਏ! ਉਹਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਸਜਨਾਂ ਦੀ ਇਲਤ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਹਾਲੀ ਤੀਕਰ ਮਹਿੜ੍ਹਜ਼ ਹੈ! ਸਤਨਾਮ ਮਾਣਕ ਨੇ ਇਕ ਸਜਨ ਮਲੂਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਰੀ ਹੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਲਾ ਇੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਮੈਨੂੰ ਬਾਓਂ ਬਾਈਂ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰਦਾ ਫਰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ! ਮਾਣਕ ਸੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਮੁਜਬ ਤੇ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਸਹਿਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈਆਂ ਬਾਂਵਾਂ ਤੇ ਘੁਮਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ! ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਥੋਂ ਦਿਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਖਤ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਵਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ! ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਉਥੋਂ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਮਹੌਲ ਤੇ ਰਹਿਨ ਸਹਿਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਈ! ਪੇਂਡੂ ਸੁਭਾਅ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਿਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਰਗਾ ਹੀ ਸੀ, ਬਸ ਪਹਿਰਾਵੇਂ ਦਾ ਹੀ ਫਰਕ ਜਾਪਿਆ ਸੀ! ਏਸ ਵਾਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਫਰਨਾਮੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ (ਦੂਜੇ, ਤੀਜੇ, ਤੇ ਚੋਥੇ ਵਾਂਗ) ਤਾਰੀਖਾਂ ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਪਾਵਾਂਗਾ, ਕਿਉਂਜੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਜਿਹੜੀ (02) ਡੈਰੀ, ਜਾਂ ਖਿਲ੍ਹਰੇ ਪੂਲਰੇ ਵਰਕੇ ਹੈ ਸਣ, ਉਹ ਮੇਰੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਣ ਕਿਧਰੇ ਐਸੀ ਥਾਂ ਰੱਖੇ ਗਏ, ਜਿਥੋਂ ਮੁੜ ਲੱਭ ਨਹੀਂ ਸੱਕੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਹਿਰਖ ਏ! ਏਸ ਲਈ ਆਪਣੀ ਯਾਦਦਾਸਤ ਦੀਆਂ ਨੁੱਕਰਾਂ ਦੀ ਫੌਲਾ ਫਾਲੀ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕੁਝ ਲੱਭਿਆ ਏ, ਉਹੀ ਲੈਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਏ! ਕਬੂਲ ਕਰਨਾ! ਸਕਤੀਆ!

ਸਤਨਮ ਮਾਣਕ ਨੂੰ ਇਲੀਆਸ ਘੁੰਮਣ ਰਾਹੀਂ
ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਕਾਫ਼ੀ ਮਲ੍ਹਮਾਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿਲ ਚੁੱਕਿਆਂ ਸਨ!
ਏਸ ਲਈ, ਮਾਣਕ ਦੇ ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਉਲੀਕੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ
ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਮਲ੍ਹਕ ਸਿੰਘ ਮੈਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਲੈ
ਗਿਆ! ਓਥੇ ਮੇਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਗੁਰਭਜਨ ਗਿੱਲ ਨਾਲ ਹੋਈ!!
ਗੁਰਭਜਨ ਸਿਰਫ ਲੁਧਿਆਣੇ ਸਹਿਰ ਦੀ ਮੰਨੀ ਪਰਮੰਪਰਾ
ਸਮਾਜਿਕ, ਸਾਹਿਤਿਕ, ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸਖ਼਼ਤੀਅਤ ਹੀ ਨਹੀਂ;
ਬਲਕਿ ਇਕ ਚੰਗੇ ਗਜ਼ਲ ਲਿਖਾਰੀ ਵੀ ਹਨ! ਉਹਨਾਂ ਮੇਰੀ
ਓਥੇ ਆਮਦ ਤੇ ਇਕ ਬਿਹਤਰੀਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ
ਹੋਇਆ ਸੀ! ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਸਿਰ ਕੱਢ੍ਹੁ
ਵੱਡਿਆਂ ਵੱਡਿਆਂ ਸਿਆਸੀ, ਸਮਾਜੀ, ਤੇ ਸਾਹਿਤਕ
ਹਸਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਵਾਇਆ! ਤੇ
ਮੇਰੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆਮਦ ਦਾ ਤਾਰਾਫ਼ ਕਰਵਾ
ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ! ਉਹਨਾਂ
ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਕਲਾਮ ਦੀਆਂ
ਵਨਗੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਿਆਂ, ਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ
ਰੱਜ ਕੇ ਸੁਣਿਆਂ! ਫੇਰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਚ ਹੀ ਇਕ ਫੇਟੇ
ਸਟੂਡੀਓ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਅਣਗਿਣਤ ਫੇਟੋਆਂ ਲਵਾਈਆਂ,
ਤੇ ਢੂਸੇ ਹੀ ਦਿਨ ਉਹ ਤਸਵੀਰਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਚ
ਮਸਰੂਫ਼ੀਅਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ
ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਛੱਪੀਆਂ! ਤੇ ਓਥੋਂ ਨਾਲ
ਭੁਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਾਪਸ ਕਈ
ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਐਵਾਰਡਾਂ ਨਾਲ ਮਾਲਾ ਮਾਲ ਕਰਕੇ ਬੜੀ
ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਜਲੰਧਰ ਭੇਜਿਆ! ਉਹ ਵਾਕਿਆਤ
ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਣਮੇਲ ਸਰਮਾਇਆ ਹਨ! ਲੁਧਿਆਣੇ
ਸਹਿਰ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਬਸ ਇਕ ਦਿਨ (03) ਦਾ ਹੀ ਕਿਆਮ
ਹਿਰਾ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਸਮਝੋ ਅੱਧੇ ਹੀ ਦਿਨ ਦਾ ਸੀ! ਪਰ ਏਸੇ
ਤਰਾਂ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਾਫ਼ੀ ਦਿਨ ਰਹਿ ਕੇ ਆਇਆ ਹੋਵਾਂ! ਬਸ
ਅਸੀਂ ਜਲੰਧਰੋਂ ਸੁਭਾਹ ਗਏ, ਕੁਝ ਘੰਟੇ ਸਫਰ ਵਿਚ ਲੱਗੇ,
ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਭੋਜਨ ਓਥੇ ਹੀ ਕੀਤਾ, ਫਿਰ ਓਸੇ ਦਿਨ ਦੀ
ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਆਏ ਸੀ! ਬਸ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਿਚ
ਹੀ ਗਈ ਸੀ!

ਫਿਰ ਇਕ ਦਿਨ ਮਲੁਕ ਸਿੰਘ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ
ਇਕ ਦੋਸਤ ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲੈ ਕੇ ਚਲਾ
ਗਿਆ! ਜਸਪਿੰਦਰ ਉਥੋਂ ਦੀ ਇਕ ਕਲੱਬ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਸੀ
ਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਇਕ ਨਰਸ! ਓਹ ਲੋਕ ਸੈਕਟਰ 16
ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ! ਨਾਲ ਈਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਉਸਦੀ
ਪਤਨੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਤੇ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਨਾਲ
ਹੀ ਇਹ ਮਕਾਨ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ! ਸਾਮ ਵੇਲੇ
ਜਸਪਿੰਦਰ ਦੀ ਬੇਟੀ ਤੇ ਬੇਟਾ ਮੈਨੂੰ ਸੈਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ
ਆਪਣੇ ਗਵਾਂਢ ਹੀ ਇਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਥਾਂ ਤੇ ਲੈ ਗਏ! ਇਹ ਥਾਂ
ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਕ ਗਾਰਡਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ: "ROSE
GARDEN" ਬੇਥੇ ਚੜੀਆਂ ਕੁਝ ਦੇ ਗਾਲਾਪ ਦੇ ਪੇਸ਼ਿਆਵਾਂ

ਨੂੰ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿਚ ਉਗਾਇਆ ਤੇ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਅਕੜਾਂ ਤੇ ਫੇਲੀ ਹੋਈ ਇਹ ਥਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੈਰਗਾਹ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਪਰਾਪਤ ਕਰਦੀ ਹੈ! ਤੇ ਇਹ ਥਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਜੂਬੇ ਦਾ ਦਰਜਾ ਰਖਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਬਾਗ ਨੂੰ ਸਜਾਣ ਲਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਕਿਥੋਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗੁਲਾਬੇ ਦੇ ਬੁਟੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ? ਇਹ ਉਪਰਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਹੈ ਜੰਤਾ ਨੂੰ! ਅਸੀਂ ਸਾਰਾ ਗਾਰਡਨ ਤੇ ਫਿਰ ਸਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸਾ, ਪਰ ਕੁਝ ਖਾਸ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਜਿਥੇ ਵੀ ਫਿਰੇ ਸਾ, ਓਹ ਦੋਵੇਂ ਥੱਚੇ ਮੈਨੂੰ ਓਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਹਿਸਤਰੀ ਦਸਦੇ ਗਏ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਯਾਦਗਾਰ ਸੰਭਾਲੀ ਨਹੀਂ ਗਈ! ਫਿਰਦੇ ਫਾਰਾਦੇ ਇਥੋਂ ਹੀ ਇਕ ਖੋਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਓਹਨਾਂ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਈਸ ਕਰੀਮ ਵੀ ਖਵਾਈ! ਜਿਸ ਨੂੰ ਓਹਨਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਹੋਕੇ ਮਾਣਿਆ, ਰਿਉਜ਼ ਬੱਚੇ ਆਈਸ ਕਰੀਮ ਦੇ ਦੀਵਾਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ! ਸਾਮ ਜਦੋਂ (04) ਰਾਤ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਲਗ ਪਈ, ਓਦੋਂ ਅਸੀਂ ਘਰ ਆ ਗਏ, ਤੇ ਘਰ ਆਕੇ ਖਾਣਾ ਖਾਦਾ, ਫੇਰ ਅਜ ਦੀ ਰਾਤ ਜਸਪਿੰਦਰ ਦੇ ਘਰ ਹੀ ਗੁਜਾਰੀ! ਜਸਪਿੰਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਖਾਸੇ ਚੰਗੇ ਤਾਲਕਾਤ ਸਨ, ਏਸ ਲਈ ਓਹ ਅਪਨਿਆਂ ਬੀਤਿਆਂ ਕਹਾਨੀਆਂ ਦੋਹਰਾਂ ਰਹੇ, ਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਸਪਿੰਦਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੌਕਰੀ ਪਾਰੋਂ ਮਸਲਾ ਸੀ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਵਿਟਾਂਦਰਾ ਕਰਦੇ ਗਏ! ਅਗਲੀ ਸਵੇਰੇ ਅਸਾਂ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕੀਤਾ, ਤੇ ਜਸਪਿੰਦਰ ਸੂਨ੍ਹੇ ਬੁਗੈਰ ਦਸਿਓਗਾ ਇਕ ਥਾਂ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਆ ਗਿਆ! ਅਚਾਨਕ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਾਰ ਤੋਂ ਉਤੇ ਤੇ ਮੈਂ ਹੱਕ ਬੱਕਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਇਹ ਵੇਖ ਕੇ ਤੇ ਮੇਰੇ ਤਾਜ਼ਬੱਦ ਹੋਇਆ, ਇਹ ਵੇਖਕੇ ਪਈ ਬਿਲਕੁਲ ਲਹੌਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਬੈਨ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖਲੰਤ ਸੀ! ਜਿਥੋਂ ਮੈਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜਮਾਨੇ ਬੀ. ਏ. ਦੀ 'ਡਿਗਰੀ' ਲਈ ਹੋਈ ਸੀ! ਪਰ ਓਹ ਤੇ ਲਹੌਰ ਦੀ ਸੀ! ਓਹੀ 'ਲੋਗੋ', ਬੰਦਰ ਤੇ ਦਿੱਖ! ਜਦ ਮੈਂ ਇਥੋਂ ਦਿਆਂ ਕੁਝ ਕਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁਛਿਆ, ਤੇ ਓਹਨਾਂ ਦਸਿਆ, ਕਿ ਹਾਂ ਵਾਕਈ ਇਹ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਲਹੌਰ ਤੋਂ ਹੀ ਖਿਆਲ ਲੈ ਕੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ! ਓਸ ਦਿਨ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀ ਮੈਂਡੀ ਮੈਂਟ ਵਿਚ ਜਾਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ! ਇਥੋਂ ਦੇ ਚੈਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਓ. ਬੀ. ਵਾਸ਼ਟਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੋਇਆ, ਤੇ ਇਥੋਂ ਓਹਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉਸਤਾਦ ਤੇ ਮਾਹਰੇ ਤਾਲੀਮ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਬਿਦ ਕੋਲ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਘਲਿਆ! ਬਿਦ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਓਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਕਾਤ ਵੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ! ਓਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਦਿਆਂ ਉਸਤਾਦਾਂ ਦੀ ਕਲਾਸ ਨੂੰ ਲੈਕਚਰ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ! ਓਹਨਾਂ ਮੈਨੂੰਵੇਖਿਦਾਂ, ਤੇ ਸੁਣਦਿਆਂ, ਕਿ ਮੈਂ ਲਹੌਰੋਂ ਆਇਆਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਲਾਸ ਨੂੰ ਬੋਡਾ ਵੱਖਦਾ ਦਿੱਤਾ! 'ਜੀ. ਅਇਆਂ ਨੂੰ', ਅਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਅਪਣੀ ਕਲਾਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰਣ, ਅਪਨੇ ਬਾਰੇ ਦਸੱਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ, ਤੇ ਇਥੇ ਅਪਨੇ ਕਲਾਮ ਦੇ ਕੁਝ ਨਮੂਨੇ ਵੀ ਮੈਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ! ਮੇਰਾ ਕਲਾਮ ਸੁਣਕੇ ਸਭ ਨੇ ਮੇਰੇ ਕਲਾਮ ਨੂੰ ਰਜ ਕੇ ਸਲਾਹਿਆ, ਤੇ ਵਾਹ ਵਾਹ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਹਿੱਮਤ ਵੀ ਵਧਾਈ! ਸੁਕਰੀਆਂ ਬਿਦ ਜੀ!

(06) ਦੁੱਦੇ ਸਣ, ਪਰ ਓਸ ਵੱਖਤ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਸਾਈ ਵੀ ਸੀ, ਤੇ ਲਾਨ ਵਿਚ ਅਜੇ ਤੀਕਰ ਤੰਬੂ ਕਨਾਤਾਂ ਵੀ ਕੁਸ਼ਿਆਂ ਮੇਜ਼ ਡੱਠੇ ਹੋਏ ਸਣ, ਤੇ ਓਸ ਮਸਰੂਫ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਟੈਮ ਕਵਿਤਾ ਸੀ! ਮੈਂ ਓਥੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਅਪਨੇ ਸਾਹਿਤਕ ਰੁਝੇਵੇਂ ਵਿਚ ਢਾਲ ਲਿਆ ਸੀ! ਤੇ ਓਥੇ ਇਕ ਪਲ ਵੀ ਜਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਤਾ ਪੋਸ਼ਟਮਾਸਟਰ ਜੀ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਿੱਦੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਕੇਂਦਰ ਕਰਨਾਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਏਲਈ ਝਕਦੇ ਸਣ ਕਿਧਰੇ ਮੈਂ ਬਿਨਾਂ ਪਤ੍ਰਿਓਂ ਕਿਰੇ ਰੱਦੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਕਰ ਦੇਵਾਂ, ਏਸ ਲਈ ਨਾ ਦਿੱਤੀ! ਮੇਰਾ ਓਥੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਲ ਪਰੋਗਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਏਸ ਲਈ ਮੈਂ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁਸਤਕ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਸਾਂ! ਏਸ ਰੁਝੇਵੇਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਵਹਿਲੇ ਹੋਏ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਜਸਪੰਦਰ ਦੇ ਘਰ ਆ ਗਏ!

ਫਿਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਅਸਾਂ ਲੰਬਘਰ ਵਾਲੇ
ਮੁੰਹ ਮੌਝਿਆ, ਤੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਮਲੁਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਿੱਖ
ਦੇ ਆਖਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਵਾਣੇ
ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਬ ਦੇ ਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਏ ਹੋਏ।
ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇਕ ਪਹਾੜੀ ਵਰਗੀ ਥਾਂ ਤੇ ਬਣਿਆ
ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤੇ ਬਹੁਤ ਸੰਵਾਰਿਆ ਸੰਗਾਰਿਆ ਗਿਆ
ਹੋਇਆ ਹੈ! ਢੁਣਿਆਂ ਭਰ ਤੋਂ ਲੋਕੀ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ
(ਪੰਜਾਬ) ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ
ਕਰਨ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ! ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਯਾਤਰੀ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ
ਚਢਹੁੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿੱਖ
ਦੀਆਂ ਦੂਜਿਆਂ ਪਵਿੰਤਰ ਥਾਂਵਾਂ ਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਆਨੰਦਪੁਰ
ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਵਿੱਖਾਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ!

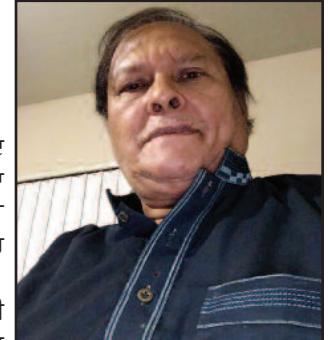
ਮਲੁਕ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਜਲੰਧਰ ਵਾਪਸ ਮੁੜਦਿਆਂ ਕਾਰ ਬੜੀ ਧੀਮੀ ਸਪੀਡ ਤੇ ਪਰੋਮ ਨਾਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ! ਵਾਪਸੀ ਅਉਦਿਆਂ ਜਹਿਤਿਆਂ ਜਹਿਤਿਆਂ ਰਸਤਿਆਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਗੁਜ਼ਰੇ, ਓਥੋਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਕਾਰ ਕਰਵਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ! ਖੈਰ ਆਉਦਿਆਂ ਆਉਦਿਆਂ ਸੁਣਾ ਰਾਤ ਹੋ ਗਈ (07) ਸੀ! ਤੇ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਆਂਕਣਾ ਖਾਨਾ ਖਾਦਾ! ਜਹਿਤਾ ਵੱਖਰਾ ਕਮਰਾ ਛਿਹਨਾਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਇੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਓਸ ਵਿਚ ਸੇਰੀ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਦੀ ਗੁੜੀ ਨੌਂਦਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਦਮਾਗ ਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਬਕਾਵਟ ਲਾਹੀ!

ਮੇਰੇ ਕੱਲੇ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਮਾਣਸ ਵੱਖਰੀ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪਕਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਪੇਟ ਪੂਜਾ ਕਰਵਾਨੀ! ਮਾਣਕ ਜਦੋਂ ਦੀ ਪਤਨੀ 'ਰਾਜ' ਨੇ ਸਭਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ਼ਤਾ ਬਣਾਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਤ ਇਸ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦਾ ਮਅਮਲ ਸੀ! ਫੇਰ ਸਕੂਲੇ ਅਪਨਿਆਂ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਜਾਣਾਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ! ਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਨਕੇਤਾ ਮਹਾਰਾਂ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ! ਤੇ ਮੈਂ ਮਾਣਕ ਨੇ ਰੋਜ਼ ਹੀ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ 'ਅਜੀਤ' ਲੈ ਕੇ ਅਜਾਣਾ, ਤੇ ਉਥੋਂ ਮਲੁਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਗਰੋਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੇ ਲੈ ਜਾਣਾਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ! ਮੇਰੇ ਲਈ ਜੇ ਕੋਈ ਖਾਤਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਉਥੋਂ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬਿਠਾਵਾਂ ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵੀ ਘੁਮਾਂਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੱਲ ਲੈ ਕੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ! ਉਥੋਂ ਮਲੁਕ ਦੀ ਮੱਝੀ (ਹੁਣੀ ਸੁਰਗਬਾਸ਼ ਹੋ ਚੁਕੀ ਏ), ਪਤਨੀ, ਤੇ ਬੇਟੀ 'ਬੇਬੀ' ਮੇਰਾ ਖਾਤਰ ਤਵਾਜ਼ਾ ਕਰਦੇ, ਤੇ ਅਸੀਂ ਗੱਪਾਂ ਸੱਪਾਂ ਮਾਰਦੇ ਰਹਿੰਸਿ! ਮਲੁਕ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਏਨਾਂ ਘੁਲ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਹਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰਨੋਂ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ! ਪੁੱਲੀ ਡੁਲੀ ਕਿਸੰਮ ਦਾ ਇਨਸਾਨ ਸੀ! ਉਸਦਾ ਇਹ ਹੋਰ ਬੇਟੀ 'ਸਾਜ਼' ਆਪਣੇ ਬਾਲ ਬਚਿਆਂ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੀ ਏ!

ਇਕ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਗੱਪਾਂ ਵਿਚ ਰੁਝੇ ਹੋਏ ਸਾਂ, ਕਿ ਮਾਣਕ ਦਾ ਛੋਨ ਆ ਗਿਆ, ਤੇ ਦਸ਼ਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚ ਇਕ ਹਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਉਥੋਂ ਅਪੜੀਏ! ਅਸੀਂ ਉਥੋਂ ਇਕ ਵਜੋਂ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਵੱਡੇ ਬੁਲਾਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਨਾਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮਸ਼ਕ ਕਰ ਗਏ ਸਣ! ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਵੀ ਜਦੋਂ ਅਪੜੇ ਤੇ ਮੇਰੇ ਬਾਂਧਾਂ ਇਲਾਨ ਕਰ (08) ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਮੇਰੀ ਆਮਦ ਦਾ ਬਾਅਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਇਕ ਪਰੋਹਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ/ਅਮਰੀਕਾ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਦੀ ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ! ਉਥੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਗਜ਼ਲ ਛੋਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਬੋਲ ਹਨ ਜਿਦਗਾਨੀ ਦੇ ਹਰ ਇਕ ਮੌਤ ਨੂੰ, ਪਹਿਚਾਨ, ਸਮਝ, ਗੰਮ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹੀ ਨਾ ਬਸ, ਜੀਣ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਸਮਝ! ਤੇਰੀ ਮਰਜ਼ੀ ਏ, ਜਹਿਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਸਮਝਨਾਂ ਈ, ਸਮਝ,

ਪਰ ਜੇ ਇਨਸਾਨ ਏ, ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ, ਇਨਸਾਨ, ਸਮਝ।
 ਏਸ ਗਜ਼ਲ ਨੂੰ ਛੇਡਿਦਿਆਂ ਹੀ, ਮਜ਼ਮੇ ਵਿੱਚੋਂ
 ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਈ: ਤੁਰੱਨੂਮ ਨਾਲ! ਮੈਂ ਇਹੀ ਗਜ਼ਲ ਇਕ
 ਖਾਸ ਬਣੀ ਹੋਈ ਧੁਣ ਤੇ ਗਾਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਤੇ ਜਨਾਬ
 ਓਸ ਸਥਾਨ ਤੇ ਏਨੌਂ ਅਸਰ ਹੋਇਆ, ਕਿ ਓਸ ਨੇ ਘੜ
 ਮੁੜੀ ਸੈਨੂੰ ਕੁਝ ਸੇਅਰ ਦੋਬਾਰਾ ਗਾਕੇ ਹੀ ਸਨਾਣ ਦੀ
 ਫਰਮੈਸ ਕੀਤੀ। ਤੇ ਵੇਖਿਆ, ਸਾਰੀ ਮਜ਼ਲਸ ਦਿਆਂ ਲੋਕ
 ਵਿਖੀਂ ਚਲਿਆਂ ਦਾ ਸਕੇਤਾਂ ਬੜ ਚਿੰਗਾ ਪੀ। ਕੋਈ ਸਭਵ

ਵਲੀ ਦਾ ਸਵਾਲ
ਲੈ ਕੇ ਮੁਸਕਰ
ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤੇ
ਕੋਈ ਸੁਰ ਤੇ ਸਿਰ
ਹਲਾ ਤਿਹਾ ਸੀ।

ਅਸ਼ਰਦ ਗਿੱਲ, ਫਰਜਨੋ
(559) 389-6750
Email: ashgill88@aol.com

ਹੋਇਆ! ਜਿਥੇ
ਮੈਂਤੁੰ ਆਪਣੇ ਭਾਰਤ ਦੌਰੇ ਬਾਰੇ ਖ਼ਿਆਲਾਤ ਤੇ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿਚ
ਕੀਤਿਆਂ ਪਰਾਪਤਿਆਂ ਦਸਣ ਦਾ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਣ ਤੇ ਓਸ ਦੇ
ਨਮੂਨੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ! ਓਸ ਮਹਾਰੋਂ, ਕੁਝ

ਸੁਝਵਾਣਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੜੇ ਤਿੱਬੇ ਤਿੱਬੇ ਸਵਾਲ ਬੜੇ ਧੀਮੇ ਲਹਿਜੇ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤੇ! ਮੈਂ ਵੀ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਆਪਣੀ ਸੁਝ ਬੁਝ ਮੁਜਬ ਤੱਸਲੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ! ਓਥੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਢੂਜੇ ਵੱਡੇ ਰੋਜ਼ਵਾਰ ਅਖਬਾਰ ਉਨਵਾਂ 'ਜਮਾਨਾ' ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਨੰਦ (ਸੁਰਗਬਾਸੀ) ਤੇ ਓਹਨਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਉਰਮਲਾ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ! ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਜੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਏਥੇ ਮੇਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਫਰੈਜ਼ਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋ ਚਕੀ ਸੀ!'(09) ਨਵਾਂ 'ਜਮਾਨਾ' ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਮੇਰਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਤੇ ਕਲਾਮ ਛਾਪਿਆ ਏਂ! ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਹਾਲ ਵਿਚ ਹੋਰ ਜਹਿਨਾਂ ਹਸਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਹੋਇਆ, ਓਹ ਸਨ: ਡਾ. ਜਗਤਾਰ (ਗਜ਼ਲਗੇ-ਅਲੋਚਕ-ਸੁਰਗਬਾਸ), ਵਰਿਆਮ ਸੰਯੁ (ਕਹਾਣੀਕਾਰ), ਸਤੀਸ ਜੀ, ਸੰਪਾਦਕ ਮਹੀਨਵਾਰ "ਵਰਿਆਮ", ਡਾ. ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਜਿਹੜੇ ਇਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਇਲਾਕੇ 'ਲਾਂਬੜਾ' ਵਿਚ ਅਪਣਾ ਕਲੀਨਕ ਚਲਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮਦਦ ਆਪ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵੀ ਚਲਾ ਗਏ ਹਨ! ਓਹਨਾਂ ਮੈਨੂੰ ਓਸ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੀ ਸਪੈਸਲ ਦਾਵਤ ਦਿੱਤੀ, ਤੇ ਮੈਂ ਓਥੇ ਜਾਕੇ ਸਾਰਾ ਸਿਸਟੈਮ ਵੇਖਿਆ, ਤੇ ਉਸਤਾਦਾਂ/ਸ਼ਾਗਿਦਾਂ ਨਾਲ ਖੁਲ ਢੁਲ ਕੇ ਗੱਲ ਬਾਤ ਵੀ ਕੀਤੀ! ਡਾ. ਨਿਰਮਲ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਨੂੰ ਬਤ੍ਤਾਵਾ ਦੇਣ ਤੇ ਕਈਆਂ ਗਰੀਬ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਤਅਲੀਮ ਦੇ ਗਿਹਨੇ ਨਾਲ ਸਜਾਕੇ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵਡਾ

ਅਖਲਕੀ ਹੰਮਦਰਦਾਨਾ ਕਾਰਜ ਕਰਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਰੱਬ
ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਫਰੀਜ਼ਾ ਵੀ ਅਦਾ ਕਰ ਗਏ ਹਨ! ਫੇਰ ਆਪਣੇ
ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਫਰਮਾਨ 'ਸੇਵ' ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਗਏ ਹਨ!
ਜਹਿੜਾ ਡਾ. ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਬਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲ ਲਗਾਓ
ਦਾ ਇਕ ਵਡਾ ਅਣਮੱਲਾ ਤੋਹਫਾ ਏ!

ਏਸ ਤੋਂ ਅੱਡ ਡਾ. ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਹਰ ਸਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਵਸਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਖਿਦਮਤ ਕਰਣ ਲਈ ਅਵਾਰਡ ਵੀ ਦੇਂਦੇ ਹਨ! ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਵਾਜ਼ਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ! ਇਹ ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕਾਰਨਾਮਾ, ਸੋਨੇ ਦਿਆਂ ਹਰਫਾਂ ਨਾਲ ਲਿਖਣ ਦੇ ਬਗ਼ਬਾਨ ਹੈ!

ਫੇਰ ਇਕ ਦਿਨ ਸਤਨਾਮ ਮਾਣਕ ਮੈਨੂੰ ਜਲੰਧਰ
ਦੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਲੈ ਗਏ! ਓਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦਿਆਂ ਸੇਵਧਾਂ
ਤੇ ਉਹਦੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਵਾਕਫ਼ੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਏਸ
ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਜਹਿਨਾਂ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ
ਕੁਝਿਆਂ ਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਤਾਜ਼ਾ-ਦੰਮ ਛੋੜ ਸੀ, ਨਾਲ
ਸਵਾਲਾਂ ਜਵਾਬਾਂ ਦਾ ਦਿਲਚਸਪ ਦੌਰ ਚਲਿਆ! ਓਹਨਾਂ ਕੋਲ
ਤੇਜ਼ ਤਰਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗੋਲਿਆਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਸਨ! ਬੱਚੇ
ਤਾਜ਼ਾ ਖੂਨ ਤੇ (10) ਖਿਆਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਸਨ!
ਤਾਲੋਭ-ਇਲਮਾਂ ਨੇ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟੇ ਸਿੱਧੇ ਪਰ
ਅਕਲ ਭਰਪੂਰ ਬੜੇ ਕਰਾਰੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਰੁਖ
ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਪਿਆਰ ਮਹੱਤਵ ਵਲ ਹੀ ਮੇਡਾ ਖਾਂਦਾ ਸੀ, ਤੇ
ਏਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਮੇਰੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਤੇ ਬਾਤਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਮਜ਼ੇ ਲੈ ਗਏ
ਸਣ! ਓਹ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਮੇਰੇ ਜਾਤੀ ਪਿਆਰ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਵੀ
ਉਤ ਤੇਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਹੈ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡਾ!

ਪੁਛ ਕ ਚਮਕ ਲ ਗਏ ਮਣ! ਤੇ ਇਹ ਇਕ ਨਫਸਿਆਤੀ ਅਮਲ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਹਰ ਇਕ ਇਨਸਾਨ ਦੱਸ ਕੇ, ਜਾਂ ਪੁਛ ਕੇ ਆਪਣੀ ਅਨਾ ਨੂੰ ਤਸਕੀਨ ਦੈਂਦਾ ਹੈ। ਖੈਰ ਓਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਘੰਭੀਰ ਵੀ ਸਣ, ਸਿਆਣੇ ਵੀ, ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਸਾਦਾ ਵੀ, ਤੇ ਸਾਹਤ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ ਵੀ ਸਨ! ਮੈਨੂੰ ਓਹਨਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਗੱਪ ਸੱਪ ਲਾਣ ਲਈ ਤੱਤ ਵੇਲੇ ਆਪਣੀ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਵਹਿਤੇ ਵੱਡਣਾ ਪਿਆ ਸੀ! ਤੇ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਤਿਖੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਤੀਰਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਮੁਸ਼ਲਲਾ ਹੋਕੇ ਦੇਣਾਂ ਪਿਆ ਸੀ! ਖੈਰ ਬੜਾ ਵਧੀਆ ਤੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਲੰਘਿਆ
26

ਸੀ ਓਹ ਦਿਨ!
 ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਡੈਂਚ ਘੰਟਾ ਕਾਲਜ ਵਿਚ
 ਟਪਾਇਆ, ਤੇ ਫੇਰ ਮਾਣਕ ਮੈਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਸਹਿਰ ਦੇ
 ਹੋਰ ਕੁਝ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਫਰਾਂਦੇ ਗਏ, ਤੇ ਉਥੋਂ ਬਾਹਰੋਂ
 ਹੀ ਇਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਅਸਾਂ ਦੋਹਾਂ ਅੱਜ ਦੀ ਦੁਪਿਹਰ ਦਾ
 ਖਾਣਾ ਵੀ ਖਾਦਾ, ਤੇ ਮੁਤ ਦਫ਼ਤਰ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ! ਮਾਣਕ
 ਅਪਨੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਲਗ ਪਏ, ਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਕੋਈ ਉਪਨੇ
 ਪੜ੍ਹੇਂ ਦਾ ਗਾਡੀ ਲੈ ਕੇ ਉਪ ਸਾਲ ਰੜ ਗਿਆ।

ਜੋ ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ...

ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ 5 ਅਤੇ 6 ਅਗਸਤ, 1947 ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਇਸ ਗੁਬਾਝਲਦਾ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਮਾਉਂਟਬੈਟਨ ਇਸ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਨ। ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਸਾਲ 1946 ਅਤੇ 1947 ਕਾਫ਼ੀ ਗੁਬਾਝਲਦਾ ਸਨ। ਸੇਖ ਅਬਦੂਲਾ (ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ) ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ਼ 'ਕਸ਼ਮੀਰ ਛੱਡੋ' ਅੰਦੋਲਨ ਕਾਰਨ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਲਰਾਜ ਪੁਰੀ ਨੇ 1993 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਆਲ ਜੰਮ੍ਹ ਐਂਡ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ ਹਿੰਦੂ ਸਭਾ' (ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਰੂਪ) ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੀ 'ਆਜ਼ਾਦੀ' ਨੀਤੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤੀ ਸੀ। ਬਲਰਾਜ ਪੁਰੀ ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਰਾਜ ਸਰਾਫ਼ (ਸੰਪਾਦਕ 'ਰਣਬੀਰ') - ਜਿਸ ਉਤੇ 1947 ਵਿਚ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ) ਵਰਗੇ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ 'ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਭਾਰਤ' ਨਾਲ ਰਲੇਵੇਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਹਿੰਦੂ-ਵਿਰੋਧੀ ਗੱਦਾਰ' ਅਥਵੇ ਕੇ ਭੇਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਵਾਇਸਰਾਏ ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਨੇ ਤਤਕਾਲੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕਲੀਮੈਂਟ ਐਟਲੀ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ 'ਚ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਦੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਹਤਾ 1948 ਵਿਚ 'ਅਖਰੀ ਵਾਇਸਰਾਇਲਟੀ' ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ - 22 ਮਾਰਚ-15 ਅਗਸਤ, 1947' ਵਜੋਂ ਛਾਪਿਆ। ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ ਰਿਆਸਤੀ ਰਾਜਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਰਾਜ ਵਿਭਾਗ' (ਸਟੇਟਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ) ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ 'ਅਲਟੀਮੇਟਮ' ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਖੁਸ਼ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਖਰ ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹ 15 ਅਗਸਤ, 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਵ ਰਿਆਸਤਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹੇ।

ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਨੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਝ ਰਿਆਸਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਬੀਕਾਨੇਰ, ਇੰਦੋਰ, ਜੋਧਪੁਰ ਅਤੇ ਕੋਪਲ ਆਦਿ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਨਿੱਜੀ ਦਖਲ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਿਓਨਲ ਕਾਰਟਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਇਸਰਾਏ ਨੇ ਤਾਂ ਅਪਣੇ ਰਸੂਖ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ ਤੇ ਬੀਕਾਨੇਰ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ (ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਵੰਡਦੀ) ਰੈਂਡਕਲਿਡ ਸਰਹੱਦ ਸਬੰਧੀ ਐਵਾਰਡ ਵਿਚ ਤੁਲਾਵੀਲੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬੀਕਾਨੇਰ ਰਿਆਸਤ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੈ-

ਡਵਰਕਸਾਂ ਤੋਂ ਗੰਗ ਨਹਿਰ ਰਾਹੀਂ ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਲੇਵੇਂ ਲਈ ਨਾ ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਟੇਲ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਹਲੀ ਦਿਖਾਈ, ਜਦੋਕਿ ਇਸ ਦੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਰਹੱਦ ਉਤੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰਣਨੀਤਕ ਪੱਖ ਵਪਾਲਾ ਬਾਲਾਚਿੰਦਰਨ

ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਟੇਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ "ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ: ਜੇ ਦੋ ਬੁਰਾਈਆਂ ਵਿਚੋਂ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਫੇਰੀ ਘੱਟ ਬੁਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।"

ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਨੇ ਕੋਈ ਸਿਆਸੀ ਭਾਸ਼ਣ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਰਤ 'ਤੇ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ

ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ (ਨਹਿਰੂ) ਉਨ੍ਹਾਂ (ਪਟੇਲ) ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਦੇਣਗੇ। "ਮੈਂ ਸੋਚਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਜਨਰ ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਸੰਭਾਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।" ਉਹ ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਸੇਖ ਅਬਦੂਲਾ ਰਾਹੀਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਰਲੇਵੇਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜ਼ਿਠਾ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਐਨ ਸਹੀ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਆਜਾਦੀ ਐਕਟ-1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1)(ਬੀ) ਅਨੁਸਾਰ, ਇੰਗ੍ਰੈਂਡ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤੇ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦਾ ਪਟੇਲ ਨੂੰ "ਚਾਣਕਿਆ ਨੀਤੀ" ਇਸ਼ਾਰਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਉਤੇ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਰਲੇਵੇਂ ਲਈ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਮਘਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਕੁਝ ਜਲਦੀ ਕਰਨ। ਪਰ ਪਟੇਲ ਦੀ "ਸੁਸਤੀ" (ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਰਾਜਮੌਹਨ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਵਰਤਿਆ)

ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀਆਂ ਗੁਪਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ (5 ਅਤੇ 6 ਅਗਸਤ, 1947-'ਕੁਲੈਕਟਿਡ ਵਰਕਸ') ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਭਾ ਲਈ ਬੰਗਮ ਅਬਦੂਲਾ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਣ ਦੁ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤਕ ਫੌਂਗ-ਤਰੀਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ

"ਚਾਣਕਿਆ ਨੀਤੀ" ਨੂੰ ਜਾਹਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਕਾਰਨ ਉਹ ਖੁਲ੍ਹੇਅਮ ਨਹੀਂ ਸਨ ਲਿਖ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਥੇ ਵਿਚ ਫਿਰਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਭਾਸਾ ਸੀ, ਇਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਥੋਂ ਤੋਂ ਪੈਂਦੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਭਾਸਾ ਸੀ, ਇਕ ਗੱਲ ਰਿਕਾਰਡ ਉਤੇ ਤੇਜ਼ ਕਾਰਨ ਉਹ ਇਕ ਮਿਲਣ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 1846 ਵਾਲੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸੰਧੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ 'ਵਿਕਰੀ ਪੱਟਾ' (ਸੇਲ ਡੀਡ) ਸੀ ਜਿਹੜੀ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਲ ਸੀ ਕਿ 15 ਅਗਸਤ 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਹ "ਇਹ ਦੱਸਿਆਂ ਖੁਸ਼ ਸਨ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸਹਿਬ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਕਲਿਆ।"

ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਵਕਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹਿਰੂ ਨੇ 27 ਸਤੰਬਰ 1947 ਨੂੰ ਪਟੇਲ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਥਿਆਂ ਦਾ ਖਤ ਲਿਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਬਤ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: "ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ।" ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੋਗੇ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀ ਇਮਦਾਦ ਲੈਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਲਰਾਜ ਪੁਰੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਕਾਡਰ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਸਾਲ ਅਕਤੂਬਰ 1947 ਨੂੰ ਪਟੇਲ ਨੂੰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਮਦਾਦ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਕਲਿਆ।

ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਵਕਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹਿਰੂ ਨੇ 7 ਫਰਵਰੀ 2018 ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ: ਜੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਰਦਾਰ ਵੱਲ ਭਾਈ ਪਟੇਲ ਹੋਏ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਹੋਰ ਹੈ। ਇਹ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਕਾਡਰ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਸਾਲ ਅਕਤੂਬਰ 1947 ਨੂੰ ਪਟੇਲ ਨੂੰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਮਦਾਦ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਕਲਿਆ।

ਗੁਪਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦੀ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਡੀ ਹੈ।

ਸਾਰੇ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਗੁਲਬਾਤ ਦੀ ਹੋਰ ਹੈ। ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤ

ਕੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੁਆਂ ਨੂੰ ਧੰਥ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਨਾ ਯੈ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਗ੍ਰੇਫ਼ਮਰ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ

ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਪੈਰੋਂ ਸਿੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਹੇ ਜਿਹੇ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਣੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਵਰਗੀ ਆਪ ਹੈ। ਜਿਸ ਅਕਾਲੀ ਵਿਹੋਧ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਵੀ

ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹੀ ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀਆਂ ਲਈ ਧਰਮ-ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ-ਸੰਕਟ ਵਜੋਂ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਮੱਸਿਆ ਉਦੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅੱਗ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾਲ ਬੁਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਤੋਂ ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਆਸੀ ਬਦਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਕਤੀ ਤਸੀਲੀ ਤਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੱਕਾ ਹੱਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਜਜਬਾਤ, ਸੰਵੇਦਨਾਂ ਅਤੇ ਸਲੀਕੇ ਦਾ ਜੋ ਹਾਲ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ 'ਸਾਨੂੰ ਦਾ ਭੇਤ ਤੇ ਬੁਝਿਆਂ ਦਾ ਖੋਏ' ਵਾਲੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਰਮ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਵਾਸਤੇ ਵਰਤਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪੈਰੋਂ ਜੋ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਿਚ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਜਤ੍ਤੇ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਛੇਕਿਆ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਵਿਚਲਿਤ ਹੋਈ ਸਿੱਖ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਸੀ ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜੂਨ 2015 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਹੀ ਲੋਕ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਹੁਧ ਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰ ਆਏ ਸਨ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੰਗ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਬੜੀ ਦੇਰ ਪਿਛੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਾਂਗ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਲਹਿਰ ਸੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਇਕ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹੋ ਜ਼ਿਹੇ ਬਰਗਾੜੀ, ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਕੋਟਕਪੂਰੇ ਵਿਚਲੇ ਸੰਗਤੀ ਇਕੱਠਾਂ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਧੀਕੀ ਕਰਕੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਕਾਲੀਅਤ ਤੋਂ ਮਹਿਰੂਮ ਸਰਕਾਰੀ ਸੌਲੀ ਵਾਲੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 14 ਜੂਨ 2015 ਨੂੰ ਨਿਹੱਖਿਆਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਚ ਦੋ ਸਿੱਖ ਗੋਲੀ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੋਟਕਪੂਰੇ ਵਿਚਲੇ ਇਕ ਸਿੱਖ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਆਮ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਬੇਨਿਆਂਈ ਵਧੀਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਤਤਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦੀਆਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਮੱਸਿਆ ਸੁਲਝਣ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਣਾਏ ਪਹਿਲਾਂ ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਫਿਰ ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿਚਲਾ ਫਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨੰਡੇ ਬਸਤੇ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਹੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪੜਤਾਲੀਆ ਸਰਤਾਂ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਦੂਜੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਾਮਲਾ ਸਮਝਣ ਤੇ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਰਿਧੋਰਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਿਹੇ ਜਿਹੀ ਸਿਆਸੀ ਵਿਆਕਰਣ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਇਹ ਮਸਲਾ ਸਿੱਖ ਮਸਲੇ ਵਾਂਗ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ 28 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜੂਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਖਤਾਨੁਮਾ ਹਉਮੈ ਕਰਕੇ ਤਤਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ ਜਤ੍ਤੇ ਤੱਕ ਜਾਣ ਦੀ ਬਾਂ ਸਮੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਮਿਟੀ ਪਾਉਣ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਖਤਾਨੁਮਾ ਹਉਮੈ ਬਾਰੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਾਵਿਕ ਸੰਕੇਤ ਇਸ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਂਦਰ ਇਹ ਸਮੱਤੀ ਬੈਠਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰੱਖਤ ਦੀ ਜਿਸ ਟੀਸੀ 'ਤੇ ਉਹ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕੀ ਵਿਗਾੜ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਂਦਰ ਇਸ ਸੱਚ ਤੋਂ ਅਣਜਾਂ ਹੈ:

ਨ ਜਾਣੇ ਕੋਈ ਰਿੱਛ ਬਰਫਾਨੀ

ਇਸ ਦੇ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦੇ। ਜਾਂ ਕੋਈ ਚਿਟਾ ਬਾਜ ਉਡਾਰੂ ਇਸ ਦੀ ਗਿੱਚੀ ਢੜ੍ਹ ਸਕਦੈ।

ਲਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਹਾਲ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਇਹ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਚੇਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦੀ ਚੜ੍ਹਤ, ਸੰਗਰੀ ਪ੍ਰਗਟਵਿਆਂ ਦਾ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਚੌਧਰ ਦਾ ਅੰਤਰ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੱਖ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਵਾਹਦ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੱਜ ਦੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕੱਲ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਲਾਰ ਵਿਚ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ। ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਲਾਲਸਾ ਜੋਂ ਸਾਰੇ ਹੱਦ ਬੰਨੇ ਟੱਪਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਤ ਦਾ ਤਾਂ ਅਕਲ ਨਾਲ ਵੈਰ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਰੰਗ ਸਾਮਰਥ ਲੈਣ ਦੇ ਭਰਮ ਤਖਤ ਤੋਂ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦੇਣ ਵਿਚ ਰਾਹ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਬੁਝਾਵ ਲੈਣ ਦੇ ਭਰਮ ਲੈਣ ਦੀ ਰੀਤ ਵਿਚ ਰਾਹ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਤਾਂ ਬੀਜਿਆ ਹੀ ਵੱਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਧੋਰਟ ਤਾਂ ਮਹਿਜ਼ ਇਕ ਬਹੁਨਾ ਹੈ।

ਹੀ ਸੁਖਬੀਰ-ਸੈਲੀ ਨਾਲ ਬਾਦਲੀ-ਸੈਲੀ ਵਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ।

ਪੰਥ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਟੋਹੜਾ ਵਾਲੀ ਚੇਤਨਾ ਤੇ ਵਚਨਬੱਧ ਆਸਥਾ, ਬਾਦਲੀ-ਸੈਲੀ ਵਿਚੋਂ ਗ੍ਰੰਥ ਰਿਹਦੀ ਸੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕਿਰਦੀ ਗਈ। ਟੋਹੜਾ ਜਿਸ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਬਾਦਲੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਪੰਥ ਕਲ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਕਦੇ ਪੰਥ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਅਕਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਪੰਥ ਖਲਾ ਵਿਚ ਬਰਗਾੜੀ ਦਾ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਪੰਥ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਸਿਆਸੀ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਲੋ ਲਾਹ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੇ ਗਲ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਨੇ ਬਹੁਤੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਬਾਦਲੀਅਤ ਨੂੰ ਪੰਥ ਵਿਚ ਬਣੇ ਹੋਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਜਿਆ ਹੀ ਵੱਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਨੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਬੀਜੇ ਉਗ ਪੈਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਤਾਂ ਬੀਜਿਆ ਹੀ ਵੱਡ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਨੀ ਤੋਂ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਧੋਰਟ ਤਾਂ ਮਹਿਜ਼ ਇਕ ਬਹੁਨਾ ਹੈ।

ਵਾਲੀਅਰ ਦੀਆਂ ਕੋਈਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਪੁਰਾਣੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨਵੇਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਹਿਰਾ ਹੈ, ਉਹ ਨਵੇਂ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਸਕਿਲ ਵੀ। ਸਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪਿਰੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣੇ ਦਿਨ ਅੱਖੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਖਬੀਰ-ਸੈਲੀ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਾਲਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਮ ਅਕਾਲੀ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਅਕਸਰ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Punjab Lok Rang

In association with
Nirvaana Events

Present

ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾਂ

MAHARANI ZINDAN

The legacy of Sikh Raj & its downfall

Written & Directed by Surinder Singh Dhanoa

October 20, 2018

Grand Theater

715 N Central Ave

Tracy, CA

For tickets & more information, contact:

Jass Sangha (209-740 6020)

Pali Dhanaula (510-992 9285)

ਅਟਕ ਦਰਿਆ ਦੇ ਪਾਲੀਆਂ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦਾ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਦਾ ਨਵਾਂ ਗੀਤ 'ਅਟਕ ਦੇ ਪਾਲੀ'

ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦਾ ਪਿਛੋਕਤ ਕੋਈ 8ਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹੁੰਦੇ 11ਵੀਂ ਸਦੀ ਤੱਕ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਸ਼ਕਰਗੰਜ ਬਾਬਾ ਸੇਖ ਫਰੀਦ ਦੇ ਲਿਖੇ ਸਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੁਗਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬੋਲੀ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਸੁਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ, ਵਿਚ 16ਸਦੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਇਸਨੂੰ 35 ਅਖਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਸਾਡੀ ਸਾਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ 'ਤੇ ਵੱਡਾ ਉਪਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਥਿਆਲਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬਣ ਗਈ ਤੇ ਇਸ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਲੇਖ, ਸਬਦ, ਗੁਰਬਾਣੀ, ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਗੀਤ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਤੇ ਇਹ ਬੋਲੀ 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਬੋਲੀ ਬੋਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਰਕਬੇ ਪੱਖੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁਰ-ਦੁਰ ਤੱਕ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਜਦੋਂ 1799 ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਬੋਲਬਾਲਾ

ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹਾਦਰੀਆਂ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਤਕਰੀਬਨ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਫੌਜ ਨਾਲ ਦਰਿਆ 'ਅਟਕ' ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ ਠਿੱਲ੍ਹ ਪਏ ਸਨ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 1200 ਦੇ ਕਰੀਬ ਘੋੜਸਵਾਰ ਤੇਜ਼ ਪਾਣੀ ਕਰਕੇ ਹੜ੍ਹ ਵੀ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਨਲੂਆ ਨੇ ਦਰਿਆ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੇ ਜੰਗ ਜਿੱਤ ਕੇ ਖਾਲਸਾਈ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਹਿਬ ਤੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸਨੂੰ ਖੂਨੀ ਦਰਿਆ ਵੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਬਹਾਦਰ ਜਰਨੈਲ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਕੀ ਫੌਜ ਦੇ ਸਿਪਾਹੀ ਕਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਕੇ ਜਿੱਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਦੋ ਸਦੀਆਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਇਕ ਵਾਰ ਦਰਿਆ ਅਟਕ ਦੀ ਗੱਲ ਗੀਤਾਂ 'ਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਹੈ।

ਉਦੋਂ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਜੀਤ ਦੁਲਈ (ਸਵਰਗਵਾਸੀ), ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਰਾਣਾ ਦੁਸਾਂਭ, ਗੋਗੀ ਦੁਸਾਂਭ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਭੰਗੜਾ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਢੋਲੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਢੋਲੀ ਵੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਗਏ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚ ਨੱਚਣ ਲਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਲਤੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗੀਤਾਂ 'ਚ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਗਾਇਆ-ਤੇਰਾ ਮੇਰਾ ਮੇਰਾ ਤੇਰਾ

ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ

ਤੇਰੀਆਂ ਬਲਾਉਰੀ ਅੱਖਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪੱਟਿਆ..

ਅਮਰਜੀਤ ਦੁਲਈ, ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ, ਅਨੂਪ ਚੀਮਾ ਵੱਲੋਂ ਗਾਇਆ ਉਹ ਹਿੱਟ ਗੀਤ ਜਿਸ ਦਾ ਬਦਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀਰ ਵਿਆਹ ਘਰ ਆਇਆ ਗਿੱਧੇ ਵਿਚ ਆਓ ਨੱਚੀਏ।

ਵੇ ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹਰੀ ਸਿੰਘ (ਜਰਨੈਲ) (ਹਰੀਆ ਸਾਹ) ਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗਾਉਣ ਪੱਖੋਂ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਇਸ ਗੀਤ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਹਿਰਦ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਹਰੀਆ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਨਾਮਣਾ ਖੱਟ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਧੰਨਾ ਦੇ ਨਾਟਕ 'ਹੁਕਮੇ ਦੀ ਹਵੇਲੀ' ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਰੋਲ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭੰਗੜੇ ਤੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਨਾਲ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਵੀ ਉਸੇ ਵਛਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਨਵਾਂ ਨਾਟਕ 'ਮਹਾਰਾਣੀ ਜਿੰਦਾ' ਜੋ ਅੱਜਕਲੁਕ ਖੇਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਹੁਰਾਂ ਦੇ ਰੋਲ ਨੂੰ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੁਝ੍ਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ

VIDEO BY WWW.SAMRAVIDEO.COM

ATK DEY PANI

World Wide Released last Friday Oct 5th 2018

Singer: Anoop Singh Cheema
music By: Raza Hussain

JANDU LITRANWALA'S SONG

ਸੰਗੀਤ ਗਰੁੱਪ ਆਫ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ

ਸਿੰਘ ਜਰਨੈਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਫੌਜ 'ਚ ਸਨ, ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਾਟਕ 'ਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਸਥਾਨੀਅਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗਾ।

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਯਾਂ-ਟਿਊਬ ਤੇ ਇਹ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਪਾਓਗੇ ਤਾਂ ਗੀਤ ਨੂੰ ਵੇਖ ਤੇ ਸਣ ਸਕੋਗੇ। ਵੈਸੇ ਇਹ ਗੀਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਟਾਈਟਲ ਗੀਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 'ਪਰਦੇਸ ਟਾਇਮਜ਼' ਵੱਲ ਸੁਭ ਇੱਛਾਵਾਂ ਤੇ ਆਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਗੀਤ ਕਿਸੇ ਟੀ. ਵੀ. ਚੈਨਲ ਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਚੱਲਣ ਲੱਗ ਪਵੇਗਾ। ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਹੁਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਰ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਧੀਆਂ ਲਈ ਫੌਨ ਕਰੋ: 925-250-4546 ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ।

ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੀਤ-ਮੰਦਰੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਰੱਖੀ ਸਾਂਭ ਕੇ ਭੁੱਲ ਕੇ ਵੀ ਖਾਬਾਂ ਵਿਚ ਆਈ ਨਾ।

ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ
ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ ਨੀ ਗਿੱਧੇ ਵਿਚ ਨੱਚ ਕੁੜੀਏ
ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁੰਡੇ ਪਾਉਣ ਭੰਗੜਾ।

ਜਦ ਸੋਹਣੀਏ ਨੀ ਬੋਲੀ ਪਾਈ
ਨੀ ਗੱਭਰੂ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਏ।

ਤੇ ਹੁਣ ਇੱਕ ਗੀਤ ਵੀਡੀਓ ਤੇ ਜੋ ਆਇਆ, ਉਸ ਰਾਹੀਂ ਸ. ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਲੁਲਾ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਇਹ ਗੀਤ ਕਰਵਾ ਦਿੱਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਟਕ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਘੋੜਿਆਂ ਸਮੇਤ ਠਿੱਲ੍ਹ ਪਏ ਸਨ ਤੇ ਜਿੱਤ ਦਾ ਝੰਡਾ ਤੁਲਾ ਕੇ ਆਏ ਜਰਨੈਲ ਤੋਂ ਮਾਵਾ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਉਂ ਡਰਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ:

ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਗਰੁੱਪ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਣਿਆ,

ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਾਏਦਾਰ

ਅਤੇ ਸਦਾਬਹਾਰ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਗੀਤ 'ਅਟਕ

ਦੇ ਪਾਣੀ' ਤੁਸੀਂ ਯੂ. ਟਿਊਬ

<https://youtu.be/8XitYfj6vuc>,

'ਤੇ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ।

-ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਏ.

SANGEET GROUP OF CALIFORNIA

<https://youtu.be/8XitYfj6vuc>,

ATK DEY PANI (ਅਟਕ ਦਰਿਆ ਦਾ ਪਾਣੀ)

World Wide Released last Friday Oct 5th 2018

ਅਨੁਪ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਾਏਦਾਰ ਅਤੇ ਸਦਾਬਹਾਰ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਗੀਤ 'ਅਟਕ ਦੇ ਪਾਣੀ'
ਤੁਸੀਂ ਯੂ. ਟਿਊਬ <https://youtu.be/8XitYfj6vuc>, 'ਤੇ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ

Singer: Anoop Singh Cheema, Music By: Raza Hussain, Jandu Litranwala's song

**Anoop Singh Cheema (925-250-4546)
SINGER/ BHANGRA PLAYER / STAGE ACTOR**

Video By www.samravideo.com

COLUMBIA PARTNERS

REAL ESTATE

ਘਰ, ਮੋਟਲ, ਬਿਜਨੈਸ, ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ,
ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਮਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ
ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖਰੀਦਣੀ ਜਾਂ ਵੇਚਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ
ਤਸਲੀਬਖਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ-

DILBAG SINGH

Broker Lic # 74416

CBA **MLS.**

DILBAG SINGH

DIRECT: (206) 841-4132, OFFICE: (206) 588-2559
FAX: (206) 299-9199

EMAIL: dilbagbains@yahoo.com

8221 5th Ave NE Seattle WA 98115

Preet Fabrics & Appliance

ਅਸੋਂ ਹੋਲਸੇਲ ਅਤੇ ਗੱਟੇਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਸੂਟ, ਜਿਊਲਰੀ, ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਰ
ਸਾਮਾਨ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਲਹਿਰੀ ਅਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੋਰਵਾਨੀ ਅਤੇ
ਹੁਣੇ ਨਵੇਂ ਚੱਲੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।
ਸਾਡੇ ਕੌਲ ਕਲਰੀ, ਸਿਹਰਾ, ਚੁੜਾ, ਹਾਰ, ਜਾਗੇ, ਗੁਮਾਲੇ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

YOUR ONE-STOP CENTER FOR BOTH FABRICS & APPLIANCES

5156 mowry AVE. Fremont, CA 94538

TEL: 510-797-7111 FAX: 510-739-6350

(For More Info. Call Onkar)

APPLIANCES

WE CARRY ALL MAJOR BRANDS!!

SONY, SANY, JVC, PANASONIC, LUGGAGE CROSS, PARKER PENS, OSTER BLENDERS

- Tvs, VCRs, DVD
- Tape Recorders
- Camcorders
- DVD Players
- Cordless Phones
- Watches (Seiko, Citizen & Swistar)
- Shavers & Trimmers
- Cellular Phones
- Medical Equipment
- Calling Cards

FAIRWAY BODY SHOP

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਡੈਂਟਿੰਗ ਤੇ ਪੇਂਟਿੰਗ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਸਲੀਬਖਸ਼ ਤੇ ਉਸ਼ਬੇਕਾਰ
ਐਸਟੀਮੇਟ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ, ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ 6 ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਤੱਕ-ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੋਂ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ

Gurdial Aujla

Darshan Aujla
510-750-6116

1421 Industrial Parkway West #C
Hayward, CA 94644

510-538-2983

THE LAW OFFICE OF JASRAJ DEOL

Jasraj Deol (Attorney At Law)

* Immigration	* LLC Formation
* Deportation	* Contract Writing
* Asylum	* Contract Negotiation
* Citizenship	* Power of Attorney
* Green Card	* Embassy Paperwork
* Family Petition	* OCI Application
* Incorporation	

- ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ
- ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ
- ਅਸਾਈਲਮ
- ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ
- ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ
- ਪਰਿਵਾਰਕ ਪਟੀਸ਼ਨ
- ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ
- ਐਲ. ਐਲ. ਸੀ.ਫਾਰਮੇਸ਼ਨ
- ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਲਿਖਣਾ
- ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਸ਼ਨ
- ਮੁਖਤਿਆਰਨਾਮਾ
- ਅੰਬੈਸੀ ਕਾਰਵਾਈ
- ਓ. ਸੀ. ਆਈ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: (209) 483-2269

jasraj@deollaw.com

110 N San Joaquin St # 317 Stockton, CA 95202

ਹੁਣ ਭੁਮੀਖਤੀਆਂ ਲਈ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਅਤਥਗੀਣ

ਕਾਰ ਸਵਾਰ ਸ਼ਕਲ ਤੋ ਪੰਜਾਬੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ
ਸੀ। ਗੱਲਬਾਤ ਆਰੰਭ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ
ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਮੁਸਲਿਮ
ਲੀਗ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ਤੇ ਪਿਛੋਂ ਵਿਰਕ ਜੱਟ ਹੈ।
ਵਿਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਜੱਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮੁਸਲਿਮ
ਲੀਗ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਸਿੱਖੀ
ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਬਚਾ
ਸਕਿਆ ਹੋਵੇਗਾ?

ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਵਿਚ ਸੂਖਮ ਅੰਤਰ ਸਮਝਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਮੈਂ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸਾ ਇਹ ਮਿਥਾ ਹਾਂ ਜੋ ਹੱਥੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਤੋਂ ਭਾਵ ਭੂਮੀਪਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਭੂਮੀਪਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਭੂਮੀਪਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਮਸਲੇ ਲਾਂਭੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭੂਮੀ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹਗਾਂ।

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਹ ਭੂਮੀਪਤੀ ਜੋ ਕਿਸਾਨੀ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਹੱਥ ਪਿਛੇ ਖਿੱਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲਾ ਹਉਂ ਜਾਂ ਹਉਮੈ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਜੋ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸੰਬਧਿਤ ਹਨ, ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੋਏ ਪਈ ਹਨ। ਗੁਰਮਤਿ ਦਰਸ਼ਨ, ਅਥਵਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਰ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਫੇਕੇ ਜਾਤੀਵਾਦ ਵਿਚ ਫਸ ਗਏ ਹਨ। ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਸੀਦਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਸਾਧਾਰਨ ਜੱਟ ਵੀ ਹਉਮੈ ਦਾ ਸਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਹਿਰਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕ ਉਸਰ ਰਹੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਕਰਕੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬਹੁਤ ਕੀਮਤੀ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕੀਮਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਕਣ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨੱਕ ਬੱਲੇ ਨਾ ਲਿਆਉਣ ਦਰਭਾਨ ਜੋਰ ਛੱਡ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਰੁਝਾਨ ਚਾਰ ਸਿਆਤ ਪਹਿਲੀ ਜਮੀਨ
 ਨਾਲ ਰਲਾਉਣ ਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਸਿਆਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ
 ਕੇ ਵੱਡੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਪਾਉਣ, ਨਵੀਆਂ ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਕਰਾਂ
 ਖਰੀਦਣ, ਮਹਿੰਗੇ ਫਰਨੀਚਰ ਨਾਲ ਘਰ ਸਜਾਉਣ ਅਤੇ
 ਹੋਰ ਵਿਲਾਸੀ ਵਸਤੂਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ। ਅਮੀਰ
 ਹੋ ਜਾਣ ਕਰਕੇ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਵੀ
 ਅਮੀਰਾਂ ਵਾਲੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਜਿਹੜਾ ਨਵਾਂ ਸੌਕ
 ਜਾਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਸਲ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਪਾਲਣ ਦਾ।
 ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਸਲ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ 'ਡੋਂਗ ਫੁੱਡ' ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,
 ਸਿਖਲਾਈ ਵੀ ਲਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਮ ਨੂੰ ਸੌਟੀ ਫੱਡ ਕੇ ਕੁੱਤੇ
 ਨੂੰ ਘੁਮਾਉਣ ਜਾਣਾ ਵੀ ਅਮ ਹੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।
 ਗਾਵਾਂ, ਮੱਛਾਂ ਦੀ ਬਾਂਧ ਕੱਡਿਆਂ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ।

ਸੱਤਾ ਦੇ ਸੁਧਨੇ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਲਟਕਣ ਨਾਲ
 ਭੂਮੀਪਤੀਆਂ ਨੇ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਮੂੰਹ ਮਾਰਨਾ ਸੁਰੂ
 ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲਾਂ ਸੱਤਾ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸੀ, ਹੁਣ ਦੌਲਤ
 ਕਮਾਉਣ ਅਤੇ ਹਉਮੈ ਨੂੰ ਪੱਠੋ ਪਾਉਣ ਲਈ ਹੈ। ਸਰਪੰਚ,
 ਚੇਅਰਮੈਨ, ਪ੍ਰਧਾਨ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਦਿ ਨਾਲ 'ਸਾਹਿਬ'
 ਸਬਦ ਲਾਅ ਕੇ ਭੂਮੀਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।
 ਕਈਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਨੰਬਰ ਪਲੇਟਾਂ ਬਣਵਾ
 ਕੇ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਲਵਾ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਰਤ
 ਸਥਿਆਜ਼ਾਰ ਲੇਪ ਹੋ ਜਿਗ ਹੈ ਜਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਾਂ ਵੱਲ

ਐਚਡਾਂ ਦੀ ਸੁ

ਅੱਜ ਮੁੱਲਕ 'ਚ ਅੱਜ ਧੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ
ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਵਿਦਰ
ਮੌਦੀ ਨੇ ਏਸ ਨੂੰ ਸੁਨੋਹਾ ਦੇਣ
ਲਈ 'ਬੇਟੀ ਬਚਾਓ, ਬੇਟੀ
ਪੜ੍ਹਓ' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ,
ਪਰ ਧੀਆਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਭਰਤ ਦੇ
ਮਹਾਨ ਸਪੁਤ ਸਵਾਮੀ

ਵਿਵੇਕਾਨਦ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।
ਉਹ ਚਾਰ ਵਰ੍਷ੇ
ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਧਰਮ
ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਝੰਡਾ
ਬੁਲੰਦ ਕਰ ਕੇ 1898 ਵਿੱਚ
ਭਾਰਤ ਪਰਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ
ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਲਕ ਦੀ
ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ
ਲਈ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ। ਜਨਤਾ
ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਵੀਂ ਕਰਾਂਤੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ।
ਇਸੇ ਸਾਲ ਉਥੇ ਰਸਾਲੇ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਏ ਅਤੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਈ ਵਿਸਿਆਂ 'ਤੇ ਚਲਦੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਮੋਟਰ ਗੱਡੀ ਉਪਰ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਗੇੜਾ ਮਾਰਨ ਤੱਕ ਹੀ ਹੈ। ਸੱਤਾ
ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿ ਕੇ ਪੈਸਾ ਛੋਤਾ ਤੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਬਣ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਬੋਰਡਾਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ, ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਆਦਿ ਦੇ
ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣਨ ਦੀ ਦੌੜ ਲਈ ਭੂਮੀਪਤੀ ਅੱਡੀ
ਚੋਟੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸਰਮਾਈਦਾਰ ਭੂਮੀਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਕੱਲ ਇਕ
ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸੌਕ ਚੰਬੜ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਸੈਲੀਬਰਿਟੀ,
ਸਟਾਰ ਜਾਂ ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਬਣਨ ਦਾ। ਜੋ ਸੱਤਾ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ
ਨਹੀਂ ਗਏ, ਉਹ ਸੌਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਆ ਗਏ ਹਨ।
ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਓਨੋਂ ਪਿੱਠ ਨਹੀਂ, ਜਿਨ੍ਹੇ ਗਾਇਕ ਹਨ। ਲਗਦਾ
ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀ ਮੋਹਲੇਧਾਰ ਵਰਖਾ
ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮੋਹਲੇਧਾਰ ਵਰਖਾ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ
ਸਭਿਆਚਾਰ, ਕਲਾ, ਧਰਮ, ਸ਼ਰਮ, ਹਯਾ ਆਦਿ ਸਭ ਕੁਝ
ਰੁੜ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੁੰ ਨੂੰ ਸੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਭਰਮ ਵਿਚ
ਇਹ ਗਾਇਕ ਸੇਹ ਦੇ ਤਕਲੇ ਵਾਂਗ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਵਾਲ, ਗਲਾਂ
ਵਿਚ ਮੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਜੰਜੀਰੀਆਂ, ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਪਾਈਆਂ
ਮੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਅੰਗੁਠੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ

ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਘਰ ਛੂਕ ਤਮਾਸ਼ਾ ਵੇਖਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਾਨਿਸ਼ਾਮੰਦੀ ਨਹੀਂ।

ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਦਾ ਅਵੇਂ
 ਵੀ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਭੂਮੀਪਤੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਨਵਾਂ ਸੌਕ ਹੈ
 ਟਰੈਕਟਰ ਟੋਚਨ ਮੁਕਾਬਲੇ। ਟਰੈਕਟਰ ਬੇਡੀ ਵਿਚ ਕੰਮ
 ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮਸੀਨੀ ਹੈ, ਤਾਕਤ ਦੀ ਪਰਖ ਜਾਂ ਘੱਟੋ
 ਘੱਟ ਟੋਚਨ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਲਈ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਬਣੀ
 ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦੋ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟੋਚਨ
 ਪਾ ਕੇ ਫਿਰ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਜੋ ਰਾਹ ਲਗਵਾ ਕੇ ਤਾਕਤ ਦੀ ਪਰਖ
 ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਛੋਟਾ ਟਰੈਕਟਰ ਵੱਡੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦੀ
 ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਟੋਚਨ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ
 ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ। ਜੋ ਅਜ਼ਮਾਈ ਵਿਚ ਟਰੈਕਟਰ ਕਈ
 ਕਈ ਛੁੱਟ ਜਾਮੀਨ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠਾਂਦਾ ਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਥੱਲੇ
 ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਥਾਈ ਹਾਦਸੇ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ
 ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਵੀ ਹੈ। ਮਸੀਨੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਤਾਂ
 ਹੈ ਹੀ, ਪਰ ਸੌਕ ਵੀ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ
 ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਕਿਸ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਹੈ?

ਕੀ-ਕੀ ਪਾ ਕੇ ਅਤੇ ਹੁਲਾਰੇ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਕਮਲਿਆਂ ਵਾਂਗ੍ਰੰਧੀ
ਹੱਥ-ਪੈਰ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਗਾਇਕੀ ਸੁਣਨ
ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਵਧੇਰੇ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ
ਸ਼ੁਟਿੰਗ, ਮਹਿੰਗੇ ਸੈਟ, ਮਹਿੰਗਿਆਂ ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਡਲਾਂ
ਦੀਆਂ ਅਦਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਿੰਗਾਂ ਬਣਾ
ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਗਲੈਮਰ ਦਾ
ਤੜਕਾ ਲਾਉਂਣ ਲਈ ਦੇਸੀ ਮਾਡਲ ਛੱਡ ਕੇ ਗੋਰੀਆਂ ਮਾਡਲਾਂ
ਨੂੰ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੇ ਕੋਈ ਮਾਡੀ ਮੋਟੀ
ਜਿਤਕ ਬਚੀ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੇ ਗਾਇਕੀ
ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿਨੇ ਕੁ ਲੋਕ ਇਸ
ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਏ ਹਨ? ਕਈ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਆਰਥਿਕ
ਤੰਤੀ ਕਰਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਟੀ
ਦੇ ਲਾਲੇ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਭੂਮੀਪਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਂਚ ਕੇ ਇਨ੍ਹੋਂ
ਮਹਿੰਗੇ ਸੌਕ ਪਾਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸੰਝ ਵਿਜਨੈਸ ਵਿਚ ਇਹ ਚਮਕ ਦਮਕ
ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚ ਕੇ ਵੱਟੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸਮੇ ਕਰਕੇ ਹੈ, ਕਮਾਈ
ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ। ਰੋਡੀਓ, ਟੀ.ਵੀ., ਇਸਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਸੰਚਾਰ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਖਰਚ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ
ਲਗਦਾ ਕਿ ਹੁਣ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਤੇ ਫਿਲਮ
ਕੰਪਨੀਆਂ, ਵੀਡੀਓਗ੍ਰਾਫਰਾਂ, ਆਡੂਟੀਆਂ, ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ
ਸੁਦਖੋਰਾਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਬਣ ਜਾਣੀਆਂ। ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ
ਬੈਂਦੇ ਇਸ ਸਾਰੇ ਜਲਵੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਾਮਯਾਬ

ਉਜ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ
ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿਚ ਬਦਲਾਓ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ
ਭੂਮੀਪਤੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਧਰਮ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ
ਕਈ ਅਹਿਸੀਅਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਧਰਮ ਦੀਆਂ
ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਅਰਥਾਤ ਸਾਦਗੀ, ਨਿਮਰਤਾ, ਦੂਜੇ ਦਾ ਦੁੱਖ
ਦਰਦ ਵੰਡਾਉਣਾ, ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਤੇ ਹੋਰ
ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕੰਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਰਥਾਣ ਹਨ। ਸਿਰਫ਼
ਇਕੋ ਹੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਕਿਵੇਂ ਬਣਨ
ਜਾਂ ਦਿਸਾਣਾ ਹੈ?

ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਈ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਗਏ ਸਨ ਰੇਲਵੇ ਫਾਟਕ ਬੰਦ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰਤ ਆਣ ਕੇ ਕਾਰ ਰੁਕੀ। ਕਾਰ ਸਵਾਰ ਸ਼ਕਲ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਾਂ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੱਲਬਾਤ ਆਰੰਭ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਡੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਵਿਰਕ ਜੱਟ ਹੈ। ਵਿਰਕ ਪੰਜਾਬੀ ਜੱਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਸਿੱਖੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਬਚਾ ਸਕਿਆ ਹੋਵੇਗਾ? ਪਤਨੀ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਦਾ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਣਾ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਵਡਿਆਈ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ? ਪਾਠਕ ਬੁਚਾ ਅੰਦਰੋਂ ਲਾ ਲੈਣ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਅਸਾਧਾਰਨ ਜਿਹਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

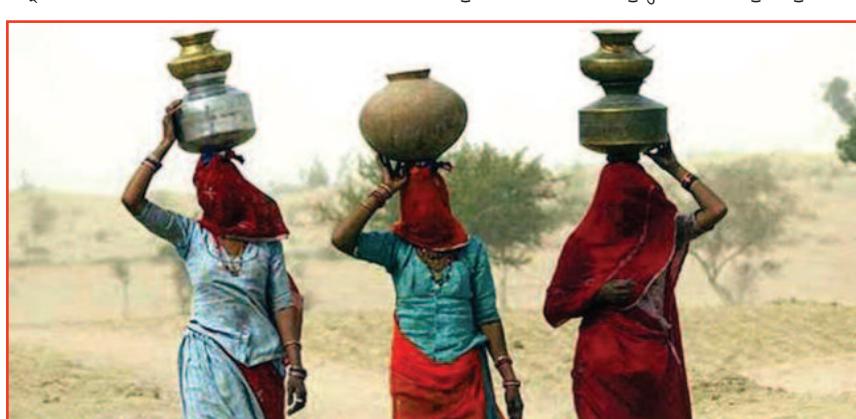
ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੌਧਰੀ

ਐਰਡਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸੁਖਕਾ

ਅੱਜ ਮੁਲਕ 'ਚ ਅੱਜ ਧੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ
ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਹਿੰਦਰ
ਮੌਦੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਨੋਹਾ ਦੇਣ
ਲਈ 'ਬੇਟੀ ਬੇਚਾਓ, ਬੇਟੀ
ਪੜ੍ਹਾਓ' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ,
ਪਰ ਧੀਆਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਭਾਰਤ ਦੇ
ਮਹਾਨ ਸਥਾਨ ਸਵਾਮੀ

ਵਿਵੇਕਾਨਦ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।
ਉਹ ਚਾਰ ਵਰ੍਷ੇ
ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਧਰਮ
ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਝੰਡਾ
ਬੁਲੰਦ ਕਰ ਕੇ 1898 ਵਿੱਚ
ਭਾਰਤ ਪਰਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ
ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਲਕ ਦੀ
ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ
ਲਈ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ। ਜਨਤਾ
ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਵੀਂ ਕਰਾਂਤੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ।
ਇਸੇ ਸਾਲ ਉਥੇ ਰਸਾਲੇ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਏ ਅਤੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਈ ਵਿਸਿਆਂ 'ਤੇ ਚਲਦੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਰਤਾਂ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਕਿਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਰਹੇ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੱਖੜੀ ਦੇਖ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਪੜ੍ਹੀ

ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ
ਚੁਪ ਚੁਪੀਤੇ ਕਬੂਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ
ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਤ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਬਾਰੇ
ਪੈਂਡਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਵਾਮੀ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ
ਵੱਲੋਂ ਇੱਤਾ ਗਿਆ ਜਵਾਬ ਅੱਜ ਵੀ ਪੁਰਾਣਾ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੌਂ ਕਿਥੋਂ
ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ
ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਹਿਸੂਸ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ
ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਯੋਰੀ
ਬਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਅਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਆਪ ਹੀ ਹੱਲ
ਲੱਭ ਸਕਣਾ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੰਢਾ
ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਵੱਡਾ
ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਔਰਤਾਂ ਅਪਣੀਆਂ
ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ

ਡਾ. ਪਰਮ ਸਿੰਘ

ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕੀਮਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਤਾਰਨੀ ਪਦੇ।

ਪਰਮ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਇਕ ਹੈ, ਕਿਰਤ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਦਸਾਂ ਨਹੁੰਾਂ ਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਰਤ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਵੈਮਾਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਦੀ ਜਾਮਨ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਨਾਲ ਪੈਸਾ ਆਵੇਗਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਅੱਗੇ ਹੱਥ ਅੱਡਣ ਦੀ ਮੁਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਬਣਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਸਵੈਮਾਣ ਵਧੇਗਾ। ਅਨੇਕਾਂ ਭੁਮੀਪਤੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਆਪ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨੌਕਰ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਮਾਈ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਨੌਕਰਾਂ ਕੋਲ ਚਲੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੁਹਾਈ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਹਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਬੇਤੀ ਘਾਟੇਵੰਦਾ ਸੌਦਾ ਹੈ। ਕਿਰਤ ਤੋਂ ਮੁੰਹ ਮੌਤਨ ਵਾਲੇ ਲੱਖਾਂ ਤੋਂ ਕੱਖ ਹੁੰਦੇ ਜਾਮਨੇ ਨੇ ਵੇਖੇ ਹਨ ਪੈਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜੰਗਬੀਤੀ ਇਥੇ ਮੈਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਜਦ ਸਿਨੋਮਾ ਹੀ ਇਕੋ ਇਕ ਮੰਨੋਰਜਨ ਦਾ ਸਧਨ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇਕ ਭੂਮੀਪਤੀ, ਆਪਣੀ ਚਾਰਯਾਰੀ ਸਮੇਤ, ਫਿਲਮ ਦੇਖਣ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਭੀੜ ਵਧੇਰੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਨਾ ਮਿਲੀ, ਨਮੋਸ਼ੀ ਝੱਲਣੀ ਪਈ ਤੇ ਚਾਰਯਾਰੀ ਨੇ ਖਿਲ੍ਹੀ ਵੀ ਉਡਾਈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਹ ਸਿਨੋਮਾ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਜਾ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਕਮਾਈ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਸਾਰਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਲਗਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਉਸ ਅੱਗੇ ਢੇਰੀ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਫਲਾਣੇ ਦਿਨ ਦਾ ਇਕ ਸ਼ੋਅ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਦੇਖੇਗਾ। ਉਸ ਦਿਨ ਟਿਕਟ ਖਿਤਕੀ ਬੁੱਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਾਉਸ ਫੁੱਲ ਦਾ ਬੋਰਡ ਵੇਖ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਪੁੱਛਣ ਲਗੇ ਕਿ ਖਿਤਕੀ ਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਹੀਂ, ਹਾਉਸ ਫੁੱਲ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਿਆ? ਜਦ ਪਤਾ ਲੱਗ ਕਿ 'ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ' ਨੇ ਸਾਰਾ ਸ਼ੋਅ ਇਕੱਲੇ ਨੇ ਹੀ ਬੁੱਕ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੀਆਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਨੋਹੀ ਕੇ ਜ਼ਿਸ ਦੀ ਮਨੁੱਖਾ ਸਿਪਾਹ ਹੋ ਸਕੇ ਤਹਾਂ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਸੌਕ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ
 ਹੈ, ਪਰ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਹ ਕੁਝ ਵਧੇਰੇ ਹੀ ਹੈ।
 ਲਾਇਸੈਨਸਯੁਦਾ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦਾ ਅਨਪਾਤ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕੱਝ
 ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਗੈਰ-ਲਾਇਸੈਨਸਯੁਦਾ ਦੀ ਤਾਂ ਕੋਈ
 ਗਿਣਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਹਥਿਆਰਾਂ ਕਰਕੇ ਕਤਲ-ਓ-ਗਾਰਤ
 ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਦੀ ਬਾਂ ਹਿੱਸਾ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ
 ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਲੜਈ ਝਗੜੇ ਹੋ ਰਹੇ
 ਹਨ। ਸੜਕ ਉਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰਾਹ ਨਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਨੂੰ
 ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਰਕ ਨਾ ਕਰਨ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਮਾਮੂਲੀ
 ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਉਪਰ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ
 ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਘੱਟ ਹੋਣ
 ਕਰਕੇ ਹੈ। ਬੇਸਬਰਾ ਤੇ ਹਉਮੈ ਗ੍ਰਸਤ ਮਨੁੱਖ ਕੋਰਟ
 ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਡਰਦਾ। ਹਥਿਆਰਾਂ ਬਾਰੇ ਤਾਂ
 ਆਮ ਸਿੱਠ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਜਦ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦਣ ਗਿਆ
 ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪੁੱਛਿਆ।
 ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੇ ਅੱਗਿਓ ਹੱਸ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਲ
 ਦਾ ਤੱਥੀ ਪੜਾ ਲੱਗੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦਾ ਤਾ ਉਦ ਧਤਾ ਲਗਗਾ, ਮਦ ਉਹ ਚਲਗਾ।
ਇਹ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ
ਹਨ ਕਿ ਹੁਣ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਭੂਮੀਪਤੀਆਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ
ਰਹਿਣੀਆਂ ਸਗੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਜਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਕੋਲ
ਚਲੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਵਰਤਾਰਾ ਅਜ ਤੋਂ
ਕਰੀਬ ਸੌ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ, ਬੇਸ਼ਕ ਉਸ
ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਨ। ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ
ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਦਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

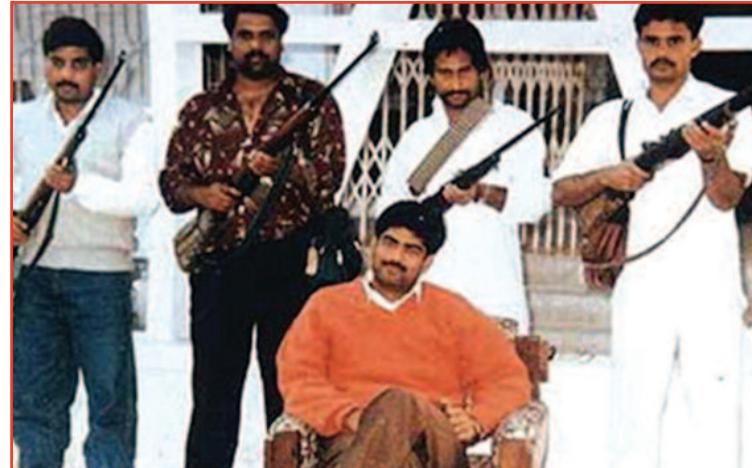
लक्ष्मी कंता चावला
साधला मिठाउ भेंडवी पैलाश

ਰਾਜਕੀਤੀ 'ਚ ਅਧਿਕਾਰੀ : ਅਦਾਲਤ ਚਿਤਿਤ, ਪਰ ਹਾਕਮ ਨਹੀਂ

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਵੱਚ ਅਦਾਲਤ ਸਪ੍ਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਇਕ ਪੰਜ ਮੈਬਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬੀਤੇ ਮੰਗਲਵਾਰ, 25 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੌਮੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਪੁਰ ਢੰਘੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਕੈਂਸਰ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਅਜੇ ਤਕ ਲਾ-ਇਲਾਜ ਨਹਿੰਦੇ ਹੋਏ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਦਾ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਹਲ ਕਵਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਲਈ ਮਾਰ੍ਹ ਨਾ ਬਣ ਜਾਏ। ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾਂ ਅਸ਼ਵਨੀ ਉਪਾਧਿਆਇ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰੈਸਟ ਸੰਗਠਨ ਵਲੋਂ ਦਾਰੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਿਆਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਦੂਸ਼ਤ ਹੋ ਰਹੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧੀਕਰਣ ਘਾਤਕ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਿੰਤਜਨਕ ਹੈ। ਇਹ ਗਲ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਕਰਣ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਮੁੱਲ ਅਧਾਰ ਲਈ ਇਕ ਭਾਰੀ ਖਤਰਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੱਕੜਤਰ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ਹਾਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਭ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਮੌਨ, ਬਹਿਰੇ ਅਤੇ ਸਾਂਤ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬੈਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਅਜਿਹੀ ਸੱਮਸਿਆ ਨਹੀਂ, ਜਿਸਦਾ ਹਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀਕਰਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸੁਝਾਉ ਵੀ ਦਿੱਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਨੇਤਾਵਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਅਪਰਾਧਕ ਮਾਮਲੇ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪੁਰ ਲਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਤਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਅਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਡੇ ਸਾਈਟ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਆਪਣੇ ਅਪਰਾਧਕ ਫ਼ਬੀ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਪਰ ਲਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਦਾਲਤ

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਣ ਲੋਕ-ਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਜਤਾਂ ਨੂੰ ਖੋਖਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਨਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿੱਚ ਦਾੜਖਲ ਹੀ ਨਾ ਹੋ ਸਕਣ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਅਜਿਹਾ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਲ ਆਪਣੇ

ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਣ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਹੁੰਹ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤੌਂ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਸਦ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਦਾ ਇੱਤਜ਼ਾਰ ਬੇਚੈਨੀ ਨਾਲ ਕਰੇਗਾ।

ਚਾਰ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ : ਇਥੋਂ ਇਹ ਗਲ
ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਚਾਰ-ਕੁ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੇਸ਼
ਦੀ ਸਰਭੁਚ ਅਦਾਲਤ, ਸੁਪੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ
ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਅਨਸਰ ਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ
ਭਾਈਵਾਲੀ ਪੁਰ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ
ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਅਪਰਾਧੀਕਰਣ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੀਤ
ਦੀ ਹੱਡੀ ਵਿੱਚ ਨਾਸੂਰ ਬਣ, ਪਨਪ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ
ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾ ਲਈ ਭਾਰੀ ਖਤਰਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ
ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਵੱਧਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਪਰਾਧੀਕਰਣ
ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਣ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਛੋਤੀ ਤੋਂ
ਛੋਤੀ ਠੁਲ ਪਾਣ ਦੀ ਲੱਤ ਹੈ। ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸਲਾਹ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਤੇਅ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁਕੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਕ ਮੰਤਰੀ-ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਾਰੀ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਕਰਣ ਬਹੁਤ ਰਾਬੁਰੀ ਤੁਰ੍ਹਾਂ ਫੈਲਦਾ ਤੇ ਵਧਦਾ ਚਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਕਾਰਣ ਹਾਲਾਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਇਤਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤਕ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਾਂ ਜਾਰੀ ਆਪਣੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਨਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਸੁਧੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਸਿਸਟੇਮੈਟਿਕ ਭਿੱਸਟਾਚਾਰ' ਅੰਤੇ 'ਪ੍ਰਾਯੋਗਿਕ ਕਿਮਨਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ' ਕਾਰਣ ਲੋਕਤੰਤ੍ਰ ਬਨਿਆਦ ਤਕ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਲੋਕਤੰਤ੍ਰਕ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਪੁਰ ਜੋ ਵੀ ਸ਼ਾਸ਼ਨ (ਹਕੂਮਤ) ਕਰੇ, ਉਹ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਬੇਦਾਗ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪ੍ਰਾਧ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਨਾ ਹੋਣਾ ਸੁਧੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਿੱਸਟਾਚਾਰ ਦਾ ਮੁੱਢੀ ਵੀ ਚਕਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਆਧਰਾਣੀ ਅੰਕੁਸ਼ ਭਿੱਸਟਾਚਾਰੀ, ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਇੱਕ-ਜੁਟ ਹੋ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਇਸਨੂੰ ਮੁਕ-ਦਰਸਕ ਬਣ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਪ੍ਰਤੀ ਆਮ ਲੋਚ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਤੇ ਛੱਡੀ ਸੱਟ ਵੱਜ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ 'ਅਜੀਤ'

22 ਵਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ
ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਠ ਗਿਆ, ਪ੍ਰੰਤੁ ਅਜੇ ਤਕ ਇਸ ਪੁਰ ਕਿਸੇ
ਵੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ? ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ
ਆ ਰਿਹਾ। ਹੁਣ ਇਤਨੇ ਵਰਿਆਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ
ਸੁਪ੍ਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਚ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ
ਭਿਸਟਾਚਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ
ਭਾਈਵਾਲੀ ਪੁਰ ਢੁੰਘੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ
ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ ਲ਼ੁ ਪਾਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ
ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ
ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਭਾਈਵਾਲੀ
ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਚੋਣਾ ਦੌਰਾਨ
ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ
ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਗੁਨਾਹਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜੋ
ਹਿਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਪੁਰ ਕਿਤਨਾ-ਕੁ ਅਤੇ ਕਦੋਂ
ਅਮਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ
ਕਿਹਾ ਹੈ, ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਬੇਚੈਨੀ
ਨਾਲ ਤਹਿਤਾਂ।

ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ : ਮਿਲੇ ਅੰਕਤਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ
 ਇਸ ਸਮੇਂ ਲੋਕਸਭਾ ਦੇ 179 ਅਤੇ ਰਾਜਸਭਾ ਦੇ 51 ਮੈਂਬਰ
 ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਅਪਰਾਧਕ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ
 ਹਨ। ਪੰਜ ਲੋਕਸਭਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਰਾਜਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਜਿਹੇ
 ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰ ਅਪਹਰਣ (ਅਗਵਾ) ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ,
 15 ਸਾਂਸਦਾਂ ਵਿਰੁਧ ਭਡਕਾਉ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣੇ ਦੇ ਅਤੇ ਤਿੰਨ
 ਸਾਂਸਦਾਂ ਪੁਰ ਮਹਿਲਵਾਂ ਵਿਰੁਧ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼
 ਹਨ। ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਧੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ
 ਇੱਕ ਸਪਥ ਪੜ੍ਹ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ 1765 ਸਾਂਸਦਾਂ ਤੇ
 ਵਿਧਾਇਕਾ ਵਿਰੁਧ 3045 ਅਪਰਾਧਕ ਮੁਕਦਮੇ ਦਰਜ
 ਹਨ। ਇਹ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚਲੇ 4696
 ਕਾਨੂੰਨ ਘਾਤਿਆਂ ਦਾ 36 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ।

**ਖੰਬਕ ਤੋਪਾਂ ਦਾ ਮੁੰਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ
ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲ ਸੇਧਤ ਹੈਣ ਲੱਗਾ**

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ - ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਬਰਗਾੜੀ ਤੇ ਕੋਟਕਪੁਰਾ ਵਿਖੇ
14 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਨੂੰ ਵਾਪਰੇ ਗੋਲੀਕਾਂਡ ਦੇ 3 ਸਾਲ
ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਤੇ ਬਰਗਾੜੀ ਮੌਰਚੇ
ਵਲੋਂ ਇਕ ਅੰਦਰੋਲਨ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈਣ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਕਾਫੀ ਚਿੰਤਾ
ਜ਼ਨਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ
ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬਰਗਾੜੀ ਤੋਂ ਧਰਨਾ ਖਤਮ
ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਹਾਰਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ
ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬੇਸਿੰਟਾ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਮੌਰਚਾ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਰੁਖ
ਲਗਾਤਾਰ ਸਥਤ ਹੋਣਾ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਹੈਰਾਨੀ ਤੇ ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨੀ
ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। 7 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਜਦੋਂ
ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਲੰਬੀ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਕਿੱਲਿਆਂਵਾਲੀ ਤੇ ਅਕਾਲੀਂ
ਦਲ ਵਲੋਂ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਰੈਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ
ਹਨ ਤਾਂ ਉਸੇ ਦਿਨ 'ਅਪ' ਆਗੂ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ
ਵਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਬਰਗਾੜੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੌਰਚਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ
ਵਿਚ ਕੋਟਕਪੁਰਾ ਤੋਂ ਬਰਗਾੜੀ ਤੱਕ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕੱਢਿਆ
ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ 7 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ
ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਮਾਨ) ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਸਕਰਨ
ਸਿੰਘ, ਸੰਯੁਕਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, 'ਅਪ'
ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਧਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਾਂਪੀ ਤੇ ਬੀਰਦਵਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਆਗ ਸਾਮਿਲ ਹਨ। 11 ਅਕਤੂਬਰ
ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ 'ਚ ਬਰਗਾੜੀ ਘਟਨਾ
ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ
ਟੀਮ ਦੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਰੋਕ 'ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ ਹੈ
ਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸਿੱਖ
ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ
ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ॥

ਬਰਗਾੜੀ ਮੌਰਚੇ ਵਲੋਂ 14 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਗੋਲੀਕਾਂਡ ਦੀ
ਤੀਜੀ ਵਰ੍ਗੀਂ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ
ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ 12 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਆਰਚ ਹੋਣਗੇ
ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ
ਵਲੋਂ 14 ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸਮੁਲੀਅਤ
ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੀ
ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਬਰਗਾੜੀ ਮੌਰਚੇ ਵਲੋਂ ਇਸ ਵੱਡੇ
ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਰਪ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਹੈ ਤੇ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਪੰਥਕ ਮੁੰਦਿਆਂ 'ਤੇ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਗੜਬੜ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਈੰਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਮੁੱਚੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਕਰਤੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਅਧੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਕਾਰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਲਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਦੀ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਚਰਚਾ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਬਰਗਾੜੀ ਮੌਰਚਾ ਵਲੋਂ 14 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਭਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਸ ਧਰਨੇ ਆਦਿ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਅਧੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਰਗਾੜੀ ਦਾ ਇਹ ਮੌਰਚਾ ਸਮੁੱਚੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਵੀ ਫੈਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਰਗਾੜੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੌਰਚਾ ਸਵਾਲ ਵੱਡੇ ਦਿਨ ਨੂੰ ਢੁਕਣ ਲੱਗਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਮੌਰਦੇ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨਣ ਦੇ ਮੂਡ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਪ ਰਹੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਪੰਥਕ ਤੋਪਾਂ ਦਾ ਮੁੰਹ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਹਟ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲ ਸੇਧਤ ਹੋਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਬਰਗਾੜੀ ਮੌਰਚੇ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਾਤ ਦਿਨ-ਬਾਅਦ ਦਿਨ ਕਰਵਟ ਲੈਣ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਵੀ 'ਪੰਥਕ ਹਮਲਿਆਂ' ਦੀ ਮਾਰ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੌਰਦੇ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਹੇ ਪੰਥਕ ਆਗੂ ਹਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ 'ਤੇ ਉਤਰ ਆਏ ਹਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਮੌਰਚੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਵੀ ਪੰਥਕ ਸਫ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗੁੱਸਾ ਹੈ। ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬਰਗਾੜੀ ਕੰਡ ਦਾ ਅਸਰ ਹਣ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਪੈਣਾ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਰਗਾੜੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੌਰਚੇ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਭਾਈ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ ਤੇ ਭਾਈ ਬਲਜ਼ੀਜ਼ ਸਿੰਘ ਦਾਦਵਾਲ ਦੇ ਹੱਥ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ।

ਮੇਰਚੇ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਬਰਗਾਤੀ ਕਾਂਡ ਦੇ
ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਸਣੇ ਬਾਦਲਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ
ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਠੋਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਮਲੀਤ
ਰੂਪ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਮੁੰਦਾ ਭਾਵੇਂ ਜਸਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਬਾਦਲ
ਖਿਲਾਫ਼ ਗੰਜ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਪਰ ਬਰਗਾਤੀ ਮੇਰਚੇ ਦੇ ਆਗੂ
ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਹਾਲੇ ਨਾਖਸ਼ ਹੀ ਹਨ।

CENTURY 21

ਸਿਆਟਲ ਜਾਂ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ

ਘਰ, ਮੈਟਲ, ਬਿਜਨੈਸ, ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਪਾਰਿਗ ਮਾਰਕੀਟ

ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖਰੀਦਣੀ ਜਾਂ

ਵੇਖਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤਸਲੀਬਧਸ਼ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਚ

ગ ઇમાનદાર રાહલ અમસ્ટટ બરવ

॥ਇਦਰਮਾਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਪਰਕ ਕਰ

Inderjit Singh

Cell : 425 420 4055

Fax : 425 670 3500

Office: 425 775 8525

19020 33rd Ave W. #300 Lynnwood WA.98036.

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵ

ਬੀਤੀਆਂ ਦੋ ਸਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਕਾਸ, ਉਸ ਦੇ ਸਮਵਿੱਖ ਬਦਲਦੇ ਫਲਸਫੇ, ਪੁਰਥ ਦੀ ਹੀਣ-ਭਾਵਨਾ, ਪੱਛਮ ਦੀ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਸਰਦਾਰੀ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥ ਤਕ ਸੀਮਿਤ ਸੌਚ ਨੂੰ ਬੇਚੈਨੀ, ਨਫਰਤ, ਖੂਨ, ਖੂਨ-ਖਰਾਬਾ, ਖੁਦਗਰਜੀ ਤੇ ਨਿਰਾਸਾ ਵਿਰਸੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਨਿਤਸ਼ੇ ਨੇ 'ਰੱਬ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ' ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਮਾਰਕਸ ਨੇ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਉਤੇ ਪ੍ਰਸਨ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਾ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਉਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਡਾਰਵਿਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸਵਾਦ ਨੇ ਰੱਬ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨਿਕ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਫਰਾਇਡ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤਾਰਾ ਅਵਚੇਤਨ-ਮਨ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਲਾਲਸਾਵਾਂ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਹਿਆ ਹੈ। ਸਾਰਤਰ ਨੇ ਮੁੱਖੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਨਿਰਾਰਥਕਤਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਅਰਥਗੀਣਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਕੇ ਨਿਰਾਸਾ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਸੰਪਣੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕਮਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸੰਕਟਾਂ ਦੀ ਸਿਖਰ ਉਤੇ

ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੀਰ

ਲਿਓਤਾਰਦ ਨੇ ਤਰਕ-ਆਧਾਰਿਤ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਅੰਜੀਵਾਦ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਮਹਾਂ-ਬਿਰਤਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅੰਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਕੇ ਉਤੇ-ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੀ ਜਿਸ ਉਦਾਰ-ਸੌਚ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਜਾਮਨ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਨਿਰੂਪਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ੧੯੦੪ ਈ। ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੋਦਰੀਲਾਰਦ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਈਪੁਰ ਯੁੱਗ ਦੇ ਸੰਚਾਰ-ਸਾਧਨਾਂ ਨੇ ਯਥਾਰਥ ਦੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਰੂਪ ਹਾਈਪੁਰ-ਰੀਐਲਟੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਯਥਾਰਥ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੱਤ-ਭੰਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਪ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਦ੍ਰਿਸ਼ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਦਾਰੀ ਵਾਲੇ ਇੱਕ-ਧਰੂਵੀ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਅੰਤ ਦਾ ਮਰਸੀਆ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੁੱਧ ਮੁਨਾਫੇ ਉਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਦੀ ਮਾਰ ਹੋਣ ਹਰ ਕਦਰ-ਕੀਮਤ ਸਿਸਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਅਨਿਆਂ, ਦਮਨ, ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਆਤੰਕਵਾਦ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਬਰੂਦ ਦੇ ਫੇਰ ਉਤੇ ਬੈਠੀ ਦੁਨੀਆਂ ਸੁਖ-ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ, ਪਾਣੀ, ਧਰਤੀ ਤੇ ਪ੍ਰਲਾਭ ਤੱਕ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸੱਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਦੇਹ ਵਿੱਚ ਵਹਿਦੇ ਰਸਾਇਣਾਂ ਉਤੇ ਵੀ ਆਪਣੀ

ਸੁਖਮ ਇਬਾਰਤ ਲਿਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਾਮ ਬਣਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਸੰਤਪ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰ ਆਜਾਦੀ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਬਾਰਤ ਕੇਵਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗੁਰਮਿਕ ਚਿੰਤਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਯੋਗ ਦੇ ਧਰਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਸੰਕਲਨ ਦਾ ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ (ਗੁਰੂ) ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ

ਭਟਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਸੰਗਠਿਤ ਧਰਮ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਯਾਤਰਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਧਰਮਿਕ ਚਿੰਤਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਯੋਗ ਦੇ ਧਰਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਸੰਕਲਨ ਦਾ ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ (ਗੁਰੂ) ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ

ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ, ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਜਗਤ-ਜਲਦੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕੇ। ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਕੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਰੂ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ 'ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਸਗਲ ਭੂ ਮੰਡਲ ਉਜਲ ਦਰਬਾਰ' ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਗੋਰਡਨ ਡਾਰਾਈਵਨ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿੰਨਸ਼ੀਲੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਹ ਵਾਹ ਵਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦਾ ਧਾਰਾ ਵਿਕਾਸ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਇਆ। ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਤਿੰਨੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚਿੰਤਕ ਜੇ. ਐਂਡ. ਬ੍ਰਾਉਨ, ਐਰਨਾਲਡ ਟਾਇਨਬੀ ਤੇ ਆਸਵਲਡ ਸਪੈਂਗਲਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਚਿੰਨਤ ਬਾਰੇ ਤਰਕ, ਸੰਵਾਦ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਲੱਭਤਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਵਹਿਮਾਂ-ਭਰਮਾਂ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਵਿਗਿਆਨ ਸੌਚ ਦੇ ਹਨੇਰਿਆਂ ਵਿੱਚ

ਵਜੋਂ ਰੂਪਮਾਨ ਕੀਤਾ।

ਮੁਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਧਰਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਸਰਬ-ਦੇਸ਼ੀ ਤੇ ਸਰਬ-ਕਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਪੂਰਨ ਸਤਿ ਦੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਜੀਵਨ-ਲਕਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਮਾਰਗ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਭਿੰਨ ਮਾਰਗ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ-ਸਥਾਨ ਦੇ ਚੌਖੇਟੇ ਵਿੱਚ ਪਰਮ-ਤੱਤ ਦੇ ਵੇਸ਼ ਜਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਹਨ। 'ਨਾਨਕ ਕਰਤੇ ਕੇ ਕੇਤੇ ਵੇਸਾ' ਵਿਭਿੰਨ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਤੇ ਪੈਗੰਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਵੰਡੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਤੇ ਸਾਰਾ ਬ੍ਰਹਮਿੰਡੀ ਪਸਾਰਾ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਥਾਨ ਦਾ ਵੀ ਸਿਰਜਕ ਹੈ। ਉਹ ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਸੀ ਹੀ ਜਦੋਂ ਕਾਲ (ਜੁੱਗ) ਅੰਤ ਹੋਏ, ਉਹ ਉਦੋਂ ਵੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਜੁੱਗ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੋਏ। 'ਆਦਿ ਸੁਚ ਜੁਗਾਦਿ ਸਚੁ' ਅਤੇ 'ਕੀਆ ਦਿਨਸੁ ਸਭ

ਰਾਤੀ' ਦੇ ਇਸ ਨਿਖੇਡੇ ਨਾਲ ਪਰਮ-ਹਸਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਰਪ ਮਨੁੱਖ, ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਕਿਆ ਭਾਗੀਦਾਰ ਬਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਤਾ ਸਤਿ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵੀ ਸਤਿ। 'ਮਲ ਸਤਿ ਸਤਿ ਉਤਪਤਿ' ਅਤੇ 'ਆਪਿ ਸਤਿ ਕੀਆ ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਡੇ'। ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਤਾਂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਸਤਿ ਮੰਨ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਦੇ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਤੋਹਦਾ। ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਧਰਮੀ ਉਤੇ ਕਿਸੇ ਗੁਨਾਹ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖ ਜੀਵਨ ਧਰਮ ਕਮਾਵਣ ਤੇ ਪ੍ਰਭੂ-ਮਿਲਣ ਦਾ ਅਵਸਰ ਹੈ। 'ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਣ ਕੀ' 'ਬਰੀਆ' ਹੈ। 'ਜਿਨੀ ਆਤਮੁ ਚੀਨਿਆ ਪਰਮਾਤਮੁ ਸੋਈ' ਤੇ 'ਵਿੱਚ ਗਮ ਕੀਤੇ ਭਗਤਿ ਨ ਹੋਇ' ਜਿਹੇ ਮਹਾਂਵਾਕ ਇਸੇ ਦੇ ਲਖਾਇਕ ਹਨ। ਆਪਾ-ਚੀਨਣ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਅਸਲੇ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਕੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਾਂਗ ਨਿਰਭਾਉ-ਨਿਰਵੈਰ ਹੋ ਕੇ ਹੱਕ-ਸੱਚ ਲਈ ਸੂਝ ਮਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਥੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨੁੱਖ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਅੰਸ਼ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ। ਇਹ ਦੋਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵਾਲਾ ਜਲ ਵਿੱਚ ਕਮਲ ਵਾਂਗ ਨਿਰਲੈਪ ਜੀਵਨ ਜੀਣ ਅਤੇ 'ਹਸੰਦਿਆ ਖਾਂਦਿਆ ਵਿੱਚ ਹੋਵੈ ਮੁਕਤਿ' ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਹ ਧੋਲਦ ਉਤੇ ਧਰਮੀ ਟਿਕੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬ੍ਰਹਮਿੰਡ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨਿਸਚਿਤ ਸਮੇਂ, ਨਿਸਚਿਤ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਜਨਾ ਦੀ ਅਵਿਗਿਆਨਕ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਸਗੋਂ 'ਜਾ ਕਰਤਾ' ਸਿਰਠੀ ਕਉ ਸਾਜੇ ਆਪੇ ਜਾਣੈ ਸੋਈ' ਕਹਿ ਕੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਪਸਾਰੇ ਦੀ ਅਨੋਕਾਂ ਵਾਰ ਸਿਰਜਨਾ ਤੇ ਨਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। 'ਕਈ ਵਾਰ ਪਰਮਿਤ ਪਸਾਰ' ਤੇ 'ਖੁਲ੍ਹੇ ਸੰਕੋਚੇ ਤੁਹਾਨ ਨਾਨਕ ਏਕੈ' ਜਿਹੇ ਮਹਾਂਵਾਕ ਇਹੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਕਰਤੇ ਦੇ ਪਸਾਰੇ ਦਾ ਅੰਦ ਪਾਉਣ ਦਾ ਦਾਵਾ ਮਰਖਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਏਹੁ ਅੰਤ ਨਾ ਜਾਣੈ ਕੋਇ। ਕੇਤੇ ਇੰਦ ਚੰਦ ਸੂਰ ਕੇਤੇ, ਕੇਤੇ ਮੰਡਲ ਦੇਸ, ਅਗੰਮ ਅਗੰਮ ਸੰਕੋਚੇ, ਪਾਤਾਲ ਪਾਤਾਲ ਲਖ ਆਗਸਾ ਆਗਸਾ, ਧਰਤੀ ਹੋਰ ਪਰੈ ਹੋਰੁ ਹੋਰੁ' ਜਿਹੇ ਸੰਕੋਚੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਕਾਪਰਨੀਕਸ ਤੇ ਗਲੈਲੀਓ ਤੋਂ ਅਗਾਂ ਸਟੀਫਿਨ ਹਾਰਿੰਗ ਦੀਆਂ ਨਵੀਨਤਮ ਲੱਭਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਸਿੱਧ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਧਰਮ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਕੇ ਰੱਦ ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਸੰਕਲਿਤ ਕੀਤੀ

<b

ਵੇ ਚੰਕ ਮਾਹੀ ਜੇ ਚੱਲਿਆਂ ਮਲਤਾਕ!

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧ
ਐਸ. ਪੀ.
9815124449

ਮੁਲਤਾਨ ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੱਧ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਤਿਨ ਸੁਖਿਆਂ, ਸਰਹਿੰਦ, ਲਹੌਰ ਅਤੇ ਮੁਲਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵੈਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤਿੰਨਾ ਦੇ ਅੱਲੋਂ ਅੱਲੋਂ ਅਜਾਦਾਨਾ ਸੂਬੇਦਾਰ ਲੱਗਦੇ ਸਨ। ਮੁਲਤਾਨ ਦਾ ਇਲਕਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਲਾਮੀ ਰਾਜ ਹੋਠ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ 712 ਈ। ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਰਬੀ ਜਨਰਲ ਮੁਹੰਮਦ ਬਿਨ ਕਾਸਿਮ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਇਸਲਾਮੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ-ਨਵਾਬਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੋਠ ਰਿਹਾ। 1818 ਈ। ਵਿੱਚ ਇਸ 'ਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਬਾਹਲਪੁਰ, ਉੱਚ ਅਤੇ ਡੇਰਾ ਗਾਜੀ ਖਾਨ ਇਸ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਸ਼ਹਿਰ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸੰਤ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਸ਼ਕਰਗੀਜ਼ ਦਾ ਜਨਮ ਮੁਲਤਾਨ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕੋਠੇਵਾਲ ਵਿਖੇ 1175 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ।

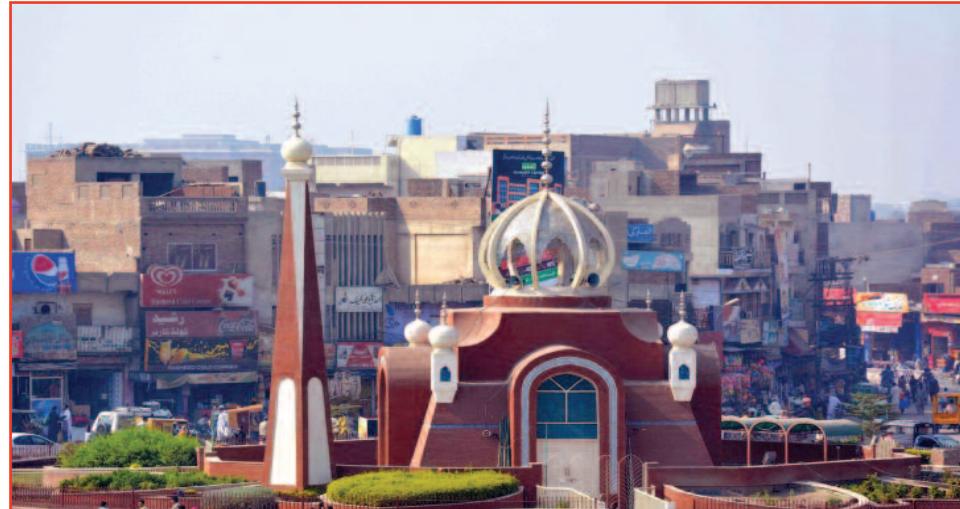
ਜਨਾਬ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਵੱਸਿਆ ਇਹ
ਸ਼ਹਿਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈਡਕਵਾਟਰ ਹੈ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ
ਦਾ ਸੱਤਵਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਇਸ
ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਕੁੱਲ ਰਕਬਾ 302 ਸੁਕੇਅਰ ਕਿ.ਮੀ. ਹੈ ਤੇ
ਅਬਾਦੀ 20 ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ। ਇਹ ਮੱਧ ਕਾਲ ਵਿੱਚ
ਭਾਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਵਪਾਰਕ ਕੇਂਦਰ ਸੀ। ਮੱਧ ਕਾਲ
ਵਿੱਚ ਇਸ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ੇਖ ਫਰੀਦ ਸਮੇਤ ਐਨੇ ਸਫੀ ਸੰਤਾਂ
ਨੇ ਭਾਗ ਲਗਾਏ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪੀਰਾਂ-ਫਰੀਦਾਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ
ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਸਫੀ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਐਨੇ ਮਜ਼ਾਰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ
ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਇਸ ਦਾ ਨਾਮ ਮੁਲਤਾਨ ਕਿਵੇਂ
ਪਿਆ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸੱਚਾ ਪਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਥੋਂ
ਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੂਰਜ ਮੰਦਰ (ਜੋ ਇਸਮਾਈਲੀ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂਰ
ਉ ਦੀਨ ਦੁਆਰਾ 10 ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ
ਸੀ) ਦਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਮਲਸਥਾਨ ਸੀ। ਇਸ ਮੰਦਰ ਬਾਰੇ
ਯਨਾਠੀ ਜਨਰਲ ਸਾਈਲੈਕਸ ਨੇ 515 ਬੀ.ਸੀ. ਅਤੇ
ਯਨਾਠੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਹੈਰੋਡੋਟਸ ਨੇ 400 ਬੀਸੀ ਵਿੱਚ
ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਐਨਾ ਸੇਨਾ ਚਾਂਦੀ ਤੇ ਹੋਰ
ਚੜ੍ਹਵਾਂ ਚੜ੍ਹਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ ਹਕਮਾਂ ਦੀ ਅਮਦਨ ਦਾ
30% ਇਸ ਮੰਦਰ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ
ਅਬਾਹ ਅਮਦਨ ਕਾਰਨ ਮੁਲਤਾਨ ਨੂੰ ਸੌਨੇ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ
(ਅਰਬੀ ਵਿੱਚ ਫਾਰਾਜ ਬਾਯਤ ਅਲ ਦਾਹਾਬ) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ
ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਸਥਾਨ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਵਿਗਤ ਕੇ
ਮੁਲਤਾਨ ਬਣ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ
ਕਿ ਇਥੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੂਲ ਨਾਮਕ ਕਬੀਲਾ
ਵੱਸਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਲਤਾਨ ਕਿਹਾ ਜਾਣ
ਲੱਗਾ। ਹਿੰਦੂ ਮਿਥਿਹਾਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ
ਚਿਸ਼ੀ ਕਸ਼ਿਆਪ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਰੇ ਮੁਲਤਾਨ ਇੱਕ
ਪ੍ਰਚੀਨ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਜੋ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਸ ਰਿਹਾ
ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਹੋਈ ਖੁਦਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਧ

ઘાટી નાલ સંબંધિત અનેકાં સથાન મિલે હન।

ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮੁਲਤਾਨ ਉੱਪਰ ਸਿਕੰਦਰ ਮਹਾਨ, ਹਿੰਦੂ ਰਾਜਿਆਂ, ਮੁਹੰਮਦ ਬਿਨ ਕਾਸਿਮ, ਅਰਬਾਂ, ਮਹਿਮਾਨ ਗਜ਼ਨਵੀ, ਮੁਹੰਮਦ ਗੌਰੀ, ਤੁਗਲਕ ਵੰਸ, ਤੈਮੂਰ ਲੰਗ, ਸੂਰੀ ਵੰਸ, ਮੁਗਲ, ਨਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਅਹਿਸਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਦਾ ਰਾਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਬਦਾਲੀ ਦੇ ਪਤਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਨਵਾਬ ਮੜੱਫਰ ਖਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਾਦ ਹੋ ਗਿਆ। 1818 ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕਰੜੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਖਲਸਾ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸਿੰਖ ਰਾਜ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ

ਇਲਾਕਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਥੋਂ ਦਾ ਮੌਸਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਤੇ ਬਾਰਸ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੱਡ ਦੰਡ ਗਰਮੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਰਦੀ ਬਹੁਤੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਇਸ ਦੰਡ ਧਰਤੀ ਪੱਧਰੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਉਪਜਾਊ ਹੈ। ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਸਿੰਜਾਈ ਨਹਿਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਨਿੰਬੂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਫਲ ਅਤੇ ਅੰਬਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ॥ ਇਸ ਗਰਮੀ ਕਾਰਨ ਪੂਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਹਿਖਾਨੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ਼ ਹੈ। ਮੁਲਤਾਨ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ਸੇਹਨ ਹਲਵਾ, ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ।

ਇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਭਾਸ਼ਾ ਸਰਾਇਕੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ

ਬਾਅਦ ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਦਸਤੀ ਐਂਗਲੋ ਸਿੱਖ ਜੰਗ ਦਾ ਮੁੱਢ ਮੁਲਤਾਨ ਤੋਂ ਹੀ ਬੋਝ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਥੋਂ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਮੁਲਰਾਜ਼ ਚੇਪਤਾ ਨੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਬਗਾਵਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਮੁਲਤਾਨ ਵੀ ਪੇਸ਼ਾਵਰ, ਲਾਹੌਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਾਂਗ ਸ਼ਾਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਪੁਰਾਣਨ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਾਂਗ ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਦਰਿਆ (ਚਨਾਬ) ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ 'ਤੇ ਵੱਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੁਰਾਣਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਵਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੇ ਅਧਿਨਿਕ ਸ਼ਹਿਰ ਬਾਹਰ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੁਰਾਣਾ ਸ਼ਾਹੀ ਹਿੱਸਾ, ਸਮੇਤ ਮਹਾਨ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ, 1848 ਦੀ ਬਗਾਵਤ ਵੇਲੇ ਖ਼ਿਟਿਸ ਫੌਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਬੋਕਰਕ ਬੰਬਾਰੀ ਕਾਰਨ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਥੇ 14ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਪੀਰਾਂ-ਫ਼ਕੀਰਾਂ ਦੇ ਮਜ਼ਾਰ ਉਸਾਰਨ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਭਵਨ ਨਿਰਮਾਣ ਕਲਾ ਵਿਕਸਤ ਹੋਈ। ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਐਸੀ ਕਾਰੀਗਰੀ, ਕਲਾਕਾਰੀ, ਬਹੀਕੀ, ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਐਨੇ ਮਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਉਸਾਰੇ ਗਏ, ਜਿੰਨੇ ਐਥੇ ਉਸਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਥੇ ਕਰੀਬ 50 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮਜ਼ਾਰ ਹਨ। ਅਰਧ ਮਾਰਕਬਲੀ

ਉਰਦੂ ਹੈ। ਇਥੇ ਸ਼ਾਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁਖੀ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮੇਅਰਟ
 ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਸੱਤਕਾਂ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ
 ਲਾਈਨਾਂ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਤ
 ਵਧਾਰਕ ਕੇਂਦਰ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ
 ਦੇਸ਼ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਅਧਿਨਿਕ ਲਾਹੌਰ-ਕਰਾਚੀ 6 ਲੇਨ ਸੜਕ
 ਇਸ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰੇਲਵੇ ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ
 ਹਿੱਸਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਰਾਚੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਾਵਰ
 ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਵਾਲੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਰੁੱਝੀ ਹੋਈ
 ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਵੀ ਮੁਲਤਾਨ ਤੋਂ ਲੰਘਦੀ ਹੈ। ਐਮੀਡ੍ਰਿਊਜ਼ਰ
 ਵਾਂਗ ਮੁਲਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ 2017 ਵਿੱਚ ਬੱਸ ਰੈਪਿਡ ਸਿਸਟਮ
 ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਐਮੀਡ੍ਰਿਊਜ਼ਰ ਦੇ ਉਲਟ ਇਹ
 ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਪੂਰਵਕ ਚੱਲ
 ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੁਲਤਾਨ ਦਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਕੋਈ 10 ਕਿ.ਮੀ. ਮੁਲਤਾਨ ਛਾਊਣੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੁਬਈ ਆਦਿ ਸੱਧ ਪੂਰਬੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਡਾਣਾ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ 2015 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ

ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ
ਐਸ. ਪੀ.
9815124449

ਮਲਤਾਨ ਦਾ ਅਸਿੱਤ ਕਿਲ੍ਹਾ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ 17ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸਾਹ ਜਹਾਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਮੁਹਾਰਦ ਬਖਸ਼ ਨੇ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਮਲਤਾਨ ਸਹਿਰ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਇੱਕ ਟਿੱਲੇ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸੈਨਕ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਅਤੇ ਭਵਨ ਨਿਰਮਾਣ ਕਲਾ ਦੀ ਇੱਕ ਬੇਹਜਤੀਨ ਮਿਸ਼ਨ ਸੀ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀਵਾਰਾਂ 40 ਤੋਂ 70 ਫੁੱਟ ਉੱਚੀਆਂ, 30 ਫੁੱਟ ਚੌਡੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਘੇਰਾ 4 ਕਿ.ਮੀ. ਸੀ। ਦੀਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ 50 ਪਿੰਲਰ ਅਤੇ ਚਾਰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਦੁਆਲੇ 25 ਫੁੱਟ ਫੁੱਥੀ ਅਤੇ 40 ਫੁੱਟ ਚੌਡੀ ਖਾਈ ਸੀ। ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਮਸੀਤ, ਇੱਕ ਮੰਦੀਰ ਅਤੇ ਨਵਾਬ ਦਾ ਮਹਿਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। 1818 ਵਿੱਚ ਖਾਲਸਾ ਫੌਜ ਦੇ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਸ਼ਨਾ ਤੋਥੇ ਦੀ ਗੇਲਾਬਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੰਚਾਇਆ। ਰਹੀ ਸਹੀ ਕਸਰ 1848 ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਫੌਜ ਨੇ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੀਵਾਨ ਮੁਲਗਜ ਦੀ ਬਗਾਵਤ ਵੇਲੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਲੀਆਮੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੁਲਤਾਨ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵੇਖਣਯੋਗ ਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਕ ਗੇਟ, ਦਿੱਲੀ ਗੇਟ, ਘੰਟਾ ਘਰ, ਜਿਨਾਹ ਪਾਰਕ, ਹਰਮ ਗੇਟ, ਸ਼ਾਹ ਸਮਸ ਪਾਰਕ, ਮੁਲਤਾਨ ਅਰਟਸ ਕੇਂਸਲ, ਸ਼ਾਹੀ ਈਦਗਾਹ ਮਸੀਤ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਲੰਗਾਣਗੇ ਤਿੰਕ ਸਿੱਖ ਜਵਕੈਲਾਂ ਦੇ ਬੱਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ - ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਕੁਲੋ-ਵਿਸਰੇ ਅਧਿਆਏ
ਬਾਰੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਗਵਾਲੀਅਰ
ਆਧਾਰਤ ਪ੍ਰਭਾਤ ਮੂਰਤੀ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਵੱਲ ਤਿੰਨ ਸਿੱਖ
ਜਨਰੈਲਾਂ ਬਾਬਾ ਬਘਲ ਸਿੱਖ, ਬਾਬਾ ਜੱਸਾ ਸਿੱਖ
ਆਹਲਵਾਲੀਆ ਤੇ ਬਾਬਾ ਜੱਸਾ ਸਿੱਖ ਰਾਮਗੜੀਆ ਦੇ
ਕਾਂਸੀ ਦੇ ਬੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਛੋਹਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ, ਜੋ
ਇੱਥੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਜਨਰੈਲਾਂ ਦੀ
ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀਆਂ ਸਿੱਖ ਫੌਜਾਂ ਨੇ 1783 'ਚ ਮੁਗਲ
ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸਾਹ ਆਲਮ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਦਿੱਲੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ
ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਨਿਸਾਨ ਸਾਹਿਬ
ਝੁਲਾਇਆ ਸੀ।

ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ
(ਡੀਐਸਜ਼ਿਆਮਸੀ) ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਬੁੱਤ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਆਰਡਰ
ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ

ਸਾਡਾ ਪ੍ਰਯੰਕਟ ਇਨ੍ਹੂ
ਸਿੱਖ ਜਨੈਲਾਂ ਦੇ
ਸ਼ਾਨਹਮਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ
ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਕੰਬਾਂ ਨੂੰ
ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ
ਸਕੇਗਾ।'

‘ਤੀਸ ਹਜ਼ਾਰ
ਅਦਾਲਤ’ ਦਾ ਨਾਂ ਬਾਬੇ
ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਦੇ 30
ਹਜ਼ਾਰ ਜਵਾਹਾਂ ਦੀ ਫੌਜ

ਵੱਲੋ ਇਸ ਇਲਕੇ 'ਚ ਠਹਿਰਾਅ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਪਿਆ ਸੀ
 'ਪੁਲ ਮਿਠਾਈ' ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ
 ਮਠਿਆਈ ਵੰਡਦੇ ਸੀ ਤੇ ਮੌਰੀ ਗੇਟ ਦਾ ਨਾਂ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ

ਯੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਖਹਿਬਾਨੀ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹੇ ਲੋਕ ਮਸਲੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ - ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੇਅਦਵੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਸ਼ਟਿਸ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਿਥਿਆਂ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇਸ ਮੁੰਦੇ ਉਤੇ ਅਖਿਆ ਘਮਸਾਣ ਸੁਰੂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ-ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਦੱਤਸ਼ੀਆਂ, ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ੀ, ਘਰ ਘਰ ਨੌਕਰੀ, ਨਸ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ੀ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਵੱਡੇ ਮੁੰਦੇ ਸਿਆਸੀ ਦਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰ੍ਹਾ ਢੇਚ ਸਾਲ ਪੂਰ੍ਹਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਵੱਡੇ ਵਾਅਦੇ ਅਜੇਦ ਤੱਕ ਵਫ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖੀ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਬਹਨੇ ਇਹ ਮੁਆਫ਼ੀ ਸੁੰਗਤ ਕੇ ਦੋ ਲੱਖ ਤੱਕ ਦੀ ਰਹਿ ਗਈ। ਹੁਣ ਇਸ ਮੁੰਦੇ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਅਧੋਂ ਫੇਰ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕਾਂ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ, ਸ਼ਾਹਕਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਸਮੱਸਚਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਵਿਚ ਵੀ ਦਰਜ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਉਤੇ ਇਹ ਕਰਸ਼ਾ ਸੰਸਥਾਗਤ ਕਰਜੇ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਲੱਭਣ ਲਈ ਡਾ. ਟੀ. ਹੱਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਬਣਾਈ ਕਮੇਤੀ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ 19 ਜੂਨ 2017 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਾਈ ਏਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਤੱਕ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਏਕਤ ਤੱਕ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰ ਕੁੱਲ ਸੰਸਥਾਗਤ ਕਰਜ਼ਾ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ 10.22 ਲੱਖ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ 9500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮੁਅਫ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਲਈ 1500 ਕਰੋੜ ਰਪਏਂ

2017-18 ਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਬਾਕੀ ਪੈਸਾ ਹੋਰ ਕਿਤੋਂ ਜੁਤਾਉਫ਼ਰ
ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਮੁੜ
ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਜਟ ਵਿਚ 4200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰੱਖਣ ਦਾ
ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸਨੂੰ
ਉਤੇ ਹੋਰ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ
ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੰਹਿੰਦਰ ਮੰਡੇ
ਦਾ ਬੜਾ ਖਤਰਾ ਕੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਛੋਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਆਏ ਸਨ।
ਪਰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦੇ
ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਰੱਖੋ ਪੈਸੇ ਦੇ ਬਚਾਬਨ ਤਾਂ
ਮੁਹਾਫ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਝਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 31 ਮਾਰਚ
2017 ਤੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ, ਕੇਂਮੀਕਿਤ ਤੇ ਪਾਣੀਵੇਦ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਕਿਸਾਨ

ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ

ਬਦਲਦੇ ਮੌਸਮ ਦੇ ਅਸਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵਸਤਾਂ

ਜਦੋਂ ਇਕ ਮੌਸਮ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ

ਵਾਇਰਲ ਫੀਵਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਡੇਂਗੂ ਅਤੇ ਚਿਕਨਗਨੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਖੁਦ ਕੁਝ ਆਮ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਵਰਤ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਮੌਸਮੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੋਜਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਮਯੂਨ ਸਿਸਟਮ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜੀਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ।

ਗਿਲੋਏ: ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਗਿਲੋਏ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਉਗਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਹੈ। ਗਿਲੋਏ ਨੂੰ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਐਂਟੀਆਕ-ਸੀਡੀਟਸ ਦਾ ਪਾਵਰਾਉਂਸ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬੁਖਾਰ, ਸ਼ੁਗਰ ਅਤੇ ਗਠੀਏ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਦਹਜ਼ਮੀ, ਅਸਥਮਾ ਤੱਕ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਯੋਰਵੈਦਿਕ ਸਟੋਰ ਤੋਂ ਗਿਲੋਏ ਦਾ ਪਾਉਡਰ ਜਾਂ ਜੂਸ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਖੁਦ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਉਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ ਬਾਲਕੋਟੀ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੋਟ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਉਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਐਲੋਵੇਰਾ: ਇਹ ਕੇਵਲ ਤੁਹਾਡੀ ਚਮੜੀ ਦੇ ਲਈ ਹੀ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸਦਾ ਹਾਈ ਵਿਟਾਮਿਨ ਅਤੇ ਮਿਨਰਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਡਿ-ਟੋਕਸਿਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਲੋ ਇਕ ਕੁ-ਦਰਤੀ ਐਂਟੀ ਬਾਇਓਟਿਕ, ਐਂਟੀ ਫੇਗਲ ਅਤੇ ਐਂਟੀ ਬੈਕਟੀਰੀਅਲ ਇੰਗ੍ਰੈਡੀਅਂਟ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਸਦਾ ਜੂਸ ਜਾਂ

ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜ਼ਿਹੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਉਪਰ ਬਦਲਦਾ ਮੌਸਮ ਅਸਰ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਸਮ ਦਾ ਇਹੀ ਅਸਰ ਸਰਦੀ, ਜੁਕਾਮ ਅਤੇ

ਇਹ ਆਮ ਆਦਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਵਜਨ ਨਹੀਂ ਘਟਣ ਦਿੰਦੀਆਂ

ਤੁਹਾਡਾ ਵਜਨ ਜਲਦੀ ਵਧਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਜਲਦੀ ਵੇਟ ਗੇਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਇਹ ਸਭ ਤੁਹਾਡੇ ਮੈਟਾਬਾਲਿਜ਼ਮ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਾਕ ਅਤੇ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤੁਹਾਡਾ ਵਜਨ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ

ਇਹਨਾਂ ਆਦਤਾਂ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ :

ਜੇਕਰ ਨੀਂਦ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਹੋ:

ਪੂਰੀ ਨੀਂਦ ਨਾ ਲੈਣਾ ਤੁਹਾਡੇ ਫੈਟ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਆਰਾਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣ ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਮੈਟਾਬਾਲਿਜ਼ਮ ਹੌਲੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਤੁਹਾਡੀ ਭੁੱਖ ਤਾਂ ਵਧਦੀ ਹੈ ਪਰ ਤੁਹਾਡਾ ਐਨਰਜੀ ਪੱਧਰ ਘੱਟ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਕਸਰਤ ਦਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਫਾਇਦਾ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣ ਦਿੰਦੀ। ਇਹ ਆਦਤ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਪਾਣੀ ਫੇਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ:

ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਰ ਘੰਟੇ ਜਾਂ ਦੋ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮਿਠਾ ਖਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਦਤ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਆਦਤ ਜ਼ਿਮ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੁਹਾਡੀ ਮਿਹਨਤ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਫੇਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਮਿਠਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਣੀ!

ਬੇਸ਼ਕ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਡਾਈਟ ਚਾਰਨ ਫਾਲੇ ਕਰਦੇ ਹੋ ਪਰ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੀ ਹਿੜਕਿੰਗ ਆਦਤਾਂ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਡਾਈਟ ਵਾਲੇ ਕਰਨਾ ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਡੱਬਾ ਬੰਦ ਜੂਸ ਅਤੇ ਐਨਰਜੀ ਹਿੜਕਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ੁਗਰ ਅਤੇ ਕੈਲੋਰੀਜ਼ ਐਂਡ ਗੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰੀਨ-ਟੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਫਰੂਟ ਜੂਸ ਅਤੇ ਨਾਰੀਅਲ ਪਾਣੀ ਲੈਣਾ ਸਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਬੋਹੱਦ ਘੱਟ ਖਾਣਾ

ਤੁਸੀਂ ਡਾਈਟਿੰਗ 'ਤੇ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਖਾਣ ਦੀ ਬੋਹੱਦ ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਤੁਹਾਡਾ ਫੈਟ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਵੀ ਖਾਂਦੀ ਹੋ, ਉਸ ਨਾਲ ਬਾਡੀ ਫੈਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਟੋਰ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੋ। ਤੁਹਾਡੀ ਐਨਰਜੀ ਪੱਧਰ ਢਾਉਣ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋ।

ਬੱਸ ਸਲਾਦ ਖਾਣਾ

ਇਹ ਇਕ ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ ਹੈ। ਲੰਚ ਅਤੇ ਡਿਨਰ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੀ।

ਕਿਉਂਕਿ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਹੈਲਦੀ ਅਤੇ ਫੈਟ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਸਹੂਲਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੀ ਬੱਸ ਸਲਾਦ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਆਪਣੀ ਡਾਈਟ ਨੂੰ ਬੈਲੈਂਸ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਇੱਕੋ-ਜ਼ਿਹੀ ਕਸਰਤ

ਜਲਦੀ ਵਜਨ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕਸਰਤ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਦੇ ਰਹੋ। ਇਕੋ ਜ਼ਿਹੀ ਕਸਰਤ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਬਾਡੀ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਆਦਤ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਅਸਰ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਦਲਾਅ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਹਾਰਮੋਨਲ ਇੱਕਤ
ਕਈ ਵਾਕ ਮੈਡੀਕਲ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਵਜਨ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਗਾਈਡ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਵਜਨ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਸਭ ਤੋਂ ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਧੇ ਵਜਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਟੈਨਸ਼ਨ ਨਾ ਲਓ, ਕਿਉਂਕਿ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨਾ, ਤੁਹਾਡਾ ਵਜਨ ਹੋਰ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਲਾਦ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਤੁਲਸੀ: ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਤੁਲਸੀ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਉਥੇ ਇਹ ਤੁਲਸੀ ਸਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਹੱਗਸਿਆਂ ਨਾਲ ਲੱਭਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੂਗਰ, ਕੈਸਰ, ਸਾਹ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕ੍ਰਾਨਿਕ ਫੀਵਰ ਤੋਂ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਅੰਜੀਰ: ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅੰਜੀਰ ਦਾ ਸੇਵਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਜ

ਤੋਂ ਹੀ ਸੂਰੂ ਕਰੋ। ਇਹ ਫਲ ਕੇਵਲ ਟੇਸਟ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਉਚ ਪੋਸ਼ਣ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਕੈਸਰ, ਸ਼ੁਗਰ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਵਜਨ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਦੀਨੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਖਾਓ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਹੀ ਬਧਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸ਼ਮਿਸ਼: ਕਿਸ਼ਮਿਸ਼ ਨੂੰ ਚੌਲਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਖੀਰ ਤੱਕ ਅੰਜੀਰ ਦਾ ਸੇਵਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅੰਜ ਤੋਂ ਹੀ ਗੁਰੂ ਬੁਖਾਰ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਇਲਾਜ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਂਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਕੈਸਰ, ਸ਼ੁਗਰ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਵਜਨ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਦੀਨੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਖਾਓ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਹੀ ਬਧਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਫੂਟ ਗਰਸ਼: ਇਸ ਵਿਚ ਫਾਈਬਰ, ਵਿਟਾਮਿਨ ਅਤੇ ਮਿਨਰਲਸ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਜਾਂ ਸਾਰੇ ਗਰਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਗਰਸ਼ ਦੀ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਮੁਹੱਹੀਂ ਵਿਚ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਾਉਡਰ, ਜੂਸ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਇੰਗ੍ਰੈਡੀਐਂਟਸ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਘਰੋਂ ਉਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਪਾਂਡ ਦੇ ਲਈ ਅਸਧਾਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਲ ਰਕਤ ਕੋਸ਼ਿਕਾਵਾਂ, ਪੋਟਾਸ਼ੀਅਮ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟੋਲਾਈਟ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਫਿੱਟ

ਚੀਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਪਾਰ ਜੰਗ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ

ਚੀਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਪਾਰਕ ਜੰਗ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਸੰਸਾਰ ਪੂਜੀਵਾਦੀ ਅਰਥਕਾਰੇ ਨੂੰ ਕੰਬਣੀ ਛੇਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਚੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਝਾਉਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਸਟੀਲ ਦੀਆਂ ਦਰਮਦਾਂ 'ਤੇ 25 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਐਲਮੀਨੀਅਮ ਦੀਆਂ ਦਰਮਦਾਂ 'ਤੇ 10 ਫੀਸਦੀ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾਈਆਂ। ਚੀਨ ਨੇ ਵੀ ਮੌਤਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਅੰਦਰ ਦਰਮਦਾਂ ਉਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਚਾਈ ਕੀਤੀ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਹੋਰ ਦਬਾਅ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਬਨ 500 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਰਮਦਾਂ ਉਪਰ ਵੀ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 233 ਅਰਬ ਦੀਆਂ ਦਰਮਦਾਂ ਉਪਰ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਵਪਾਰਕ ਵਾਧੇ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕ ਚੀਨ, ਜਰਮਨੀ, ਰੂਸ, ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ, ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ, ਸਾਉਦੀ ਅਰਬ, ਨੈਂਦਰਲੈਸਟ, ਬਰਾਜੀਲ, ਤਾਇਵਾਨ ਅਤੇ ਇਟਲੀ ਹਨ। ਚੀਨ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ 2017 ਚੰ ਸਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਪਾਰਕ ਵਾਧਾ 421.44 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਸੀ। ਇਸ ਵਪਾਰਕ ਘਾਟੇ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕਾ 193 ਖਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰਜੇ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਰਜ਼ਈ ਮੁਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬਰਮਦਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜੇ ਖੇਲ੍ਹਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹਿਲਾਂ 'ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਪਾਰ' ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਉਪਰ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਠੋਸ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਥੇ ਉਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅੱਜ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਅਪਣਾ ਕੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਉਪਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਗਾਨ ਨਾਲ 2015 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਪਰਮਾਣੂ ਸਮੱਝਤਾ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਉਸ ਦੀ ਬਾਂਹ ਮਰੋਤ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਤੇਲ ਭੰਡਾਰਾਂ ਉਪਰ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਲੱਚਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਇਗਾਨ ਦਾ ਤੇਲ ਨਾ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਵੀ ਮਰੋਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਾਨੇਂਓ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੇਲਾ ਵਿਹਾ ਚੁੱਕਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਬਜਟ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਾਟੋ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੈਰਿਸ ਜਲਵਾਧੂ ਸਮੱਝੌਤੇ 2015 ਵਿਚੋਂ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਹ ਵਰੋਲਦੀ ਸੰਸਾਰ ਵਪਾਰ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਚੀਨ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਗਲਤ ਕਰਾਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੂਨੈਨਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉਲਟ ਬੁਗਤਣ ਦੇ ਫਤਵੇ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਯੋਗਸ਼ਲਮ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਫਲਸਤੀਨੀ

ਸਫ਼ਾਰਤਖਾਨਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਉਪਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਬੇਮੇਚੇ ਸਮੱਝੌਤੇ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਚੀਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਝਾਉਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਸਟੀਲ ਦੀਆਂ ਦਰਮਦਾਂ 'ਤੇ 25 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ ਐਲਮੀਨੀਅਮ ਦੀਆਂ ਦਰਮਦਾਂ 'ਤੇ 10 ਫੀਸਦੀ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾਈਆਂ। ਚੀਨ ਨੇ ਵੀ ਮੌਤਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਅੰਦਰ ਦਰਮਦਾਂ ਉਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲਾ ਕੇ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਚਾਈ ਕੀਤੀ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਹੋਰ ਦਬਾਅ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅੰਦਰ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਬਨ 500 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਰਮਦਾਂ ਦਰਮਦਾਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵਪਾਰਕ ਵਾਧੇ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕ ਚੀਨ, ਜਰਮਨੀ, ਰੂਸ, ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ, ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ, ਸਾਉਦੀ ਅਰਬ, ਨੈਂਦਰਲੈਸਟ, ਬਰਾਜੀਲ, ਤਾਇਵਾਨ ਅਤੇ ਇਟਲੀ ਹਨ। ਚੀਨ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ 2017 ਚੰ ਸਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਪਾਰਕ ਵਾਧਾ 421.44 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਸੀ। ਇਸ ਵਪਾਰਕ ਘਾਟੇ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕਾ 193 ਖਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰਜੇ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਰਜ਼ਈ ਮੁਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬਰਮਦਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜੇ ਖੇਲ੍ਹਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹਿਲਾਂ 'ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਪਾਰ' ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਉਪਰ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਠੋਸ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਥੇ ਉਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅੱਜ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਅਪਣਾ ਕੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਉਪਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ 23 ਫੀਸਦੀ ਹੋਣ, ਮਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਜ਼ਰਤਾਂ 'ਚ ਕਟੋਤੀ, ਆਰਥਿਕ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਵਿਚ ਬੇਓਤਕ ਵਾਧਾ ਹੋਣ, ਸਿਹਤ ਤੇ ਸਿਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹੋਣ, ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਪਛਤਨ, ਦੂਜੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਮੰਡੀ 'ਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਘਟਣ, ਟੈਕਸਾਂ 'ਚ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਲੋਕ ਤੰਗ ਹੋਣ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਬਜਟ 'ਚ ਕਟੋਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬੇਚੈਨੀ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ 23 ਫੀਸਦੀ ਹੋਣ, ਮਜ਼ਬੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਜ਼ਰਤਾਂ 'ਚ ਕਟੋਤੀ, ਆਰਥਿਕ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਵਿਚ ਬੇਓਤਕ ਵਾਧਾ ਹੋਣ, ਸਿਹਤ ਤੇ ਸਿਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹੋਣ, ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਪਛਤਨ, ਦੂਜੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਮੰਡੀ 'ਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਘਟਣ, ਟੈਕਸਾਂ 'ਚ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਲੋਕ ਤੰਗ ਹੋਣ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਬਜਟ 'ਚ ਕਟੋਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਹੋਣ ਨਾਲ ਬੇਚੈਨੀ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹਿਲਾਂ 'ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਪਾਰ' ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਉਪਰ ਸੰਸਾਰੀਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਠੋਸ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਥੇ ਉਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅੱਜ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਦੀ ਨੀਤੀਆਂ ਅਪਣਾ ਕੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਣ ਉਪਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਬਣਨ ਵੇਲੇ ਇਸ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਉਤਰਨ ਦੇ ਕਿਆਵੇਂ ਸਨ ਅਤੇ

ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਡਾਲਰ ਦੇ ਬਦਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਿਤਵਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਸੰਕਟ ਵਿਚ ਫਸਣ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਣ ਨਾਲ ਇਹ ਬੱਡੀ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਵੱਡੀ ਫੌਜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਉਭਰ ਸਕੀ। ਉਪਰ, ਰੂਸ ਦੇ ਬਿੰਡਣ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦੇ ਪੂਜੀਵਾਦੀ ਮੁਲਕ ਬਣਨ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਪੂਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਸੀ ਪਰ 21ਵੀਂ ਸਦੀ 'ਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੂਸ ਮੁਤਾਬਕ ਆਪਣੇ ਪੈਂਤੀ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਫੌਜੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਯੂਕਰੇਨ 'ਤੇ ਹਮਾਰਾ ਕਰਕੇ ਕਰੀਮੀਆ ਨੂੰ ਰੂਸੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਏਸੀਆ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਪਿਛਾਂਹ ਧੱਕਣ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇ ਅਦਾਜ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹੀਂ ਨਹੀਂ, ਰੂਸ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚੋਂ ਸੀਰੀਆ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਸਰ ਅਲ-ਅਸਦ ਦੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਅਸਦ ਵਿਚੋਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਬੰਬਾਰੀ ਕਰਨ ਲੋਗ ਪਿਆ। ਚੀਨ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਚੀਨ ਸਾਗਰ 'ਤੇ ਆਪਿਕਾਰ ਜਮਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹੀਂ ਨਹੀਂ, ਰੂਸ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚੋਂ ਸੀਰੀਆ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਸਰ ਅਲ-ਅਸਦ ਦੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਅਸਦ ਵਿਚੋਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਬੰਬਾਰੀ ਕਰਨ ਲੋਗ ਪਿਆ। ਚੀਨ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਚੀਨ ਸਾਗਰ 'ਤੇ ਆਪਿਕਾਰ ਜਮਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਦੇਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹੀਂ ਨਹੀਂ, ਰੂਸ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚੋਂ ਸੀਰੀਆ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਸਰ ਅਲ-ਅਸਦ ਦੀ ਮਦਦ ਅਤੇ ਅਸਦ ਵਿਚੋਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਬੰਬਾਰੀ ਕਰਨ ਲੋਗ ਪਿਆ। ਚੀਨ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਚੀਨ ਸਾਗਰ 'ਤੇ ਆਪਿਕਾਰ ਜਮਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਆ

ਬੇਹਿਸਾਬੇ ਯੈਸੇ 'ਤੇ 50%, ਫੜੇ ਜਾਣ 'ਤੇ 85% ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋਵੇਗਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ - ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਲ ਧਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਨੋਟਬੰਦੀ ਪਿੱਛੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਪੈਸੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਰ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ ਸੈਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੱਲ 50 ਫੀਸਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਅੱਜ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਲ ਧਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਰ ਦੀ ਉਚੀ ਦਰ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾਲ ਕੁਲ 85 ਫੀਸਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਡ ਮੰਤਰੀ ਅਰੁਣ ਸੇਤਲੀ ਨੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਸੋਧ ਲਈ ਇਕ ਬਿੱਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼

ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਕਿ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੁਲ ਰਕਮ ਦਾ 25 ਫੀਸਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਲਾਏ ਗਏ ਪੈਸੇ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੱਕ ਕਢਵਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਵੱਲੋਂ 8 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ 500 ਅਤੇ 1000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੋਟਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਲਗਪਗ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਬਿੱਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਮਾਏ ਗਏ ਪੈਸਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ 500

ਅਤੇ 1000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਬਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗਰੀਬ ਕਲਿਆਣ ਯੋਜਨਾ 2016 ਤਹਿਤ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਪਾਈ ਅਮਦਨ 'ਤੇ 30 ਫੀਸਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਟੈਕਸ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਅਣ-ਐਲਾਨੀ ਰਕਮ 'ਤੇ 10 ਫੀਸਦੀ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਤੇ 33 ਫੀਸਦੀ (30 ਫੀਸਦੀ ਦਾ 33 ਫੀਸਦੀ) ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗਰੀਬ ਕਲਿਆਣ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਸੈਸ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਅਣਦੌਸੀ ਆਮਦਨ ਦਾ 25 ਫੀਸਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਬਿੱਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ

ਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਕੀਮ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਪੈਸੇ ਸੰਜਾਈ, ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ, ਪਖਾਨਿਆਂ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ, ਮੁਢਲੀ ਸਿਖਿਆ, ਮੁਢਲੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਖਰਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਪੈਸੇ ਦਬਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ 60 ਫੀਸਦੀ ਟੈਕਸ, 25 ਫੀਸਦੀ ਸੈਸ (15 ਫੀਸਦੀ) ਜਿਹੜੀ ਰਕਮ ਦੀ 75 ਫੀਸਦੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਵਸੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਸੋਧੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇਕਰ ਮੁਲਕਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਲੰਗੇ ਤੋਂ ਉਹ 75 ਫੀਸਦੀ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 10 ਫੀਸਦੀ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵ

(ਸਫ਼ਾ 17 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਗਈ ਹੈ। ਹਰ ਕੋਈ ਪਰਮ-ਸਿਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਚਿਹਨਕ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। 'ਬਲਿਹਾਰੀ ਜਾਉ ਸੇਤੇ ਤੇਰੇ ਨਾਵ ਹੈ' ਕਹਿ ਕੇ ਇਹ ਸਭ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿੰਨਾ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦਾ ਸਾਰ ਪਛਾਣਨ ਲਈ ਆਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਮਕਾਂਡ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਹਿੰਦੂ ਬਣੋ ਤੇ ਭਾਵੋਂ ਚੰਗੇ ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ, ਗੱਲ ਤੋਂ ਪਰਾਇਆ ਹੱਕ ਮਾਰਨ ਦੀ ਥਾਂ, ਹੱਕ-ਹਲਾਲ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੰਡ ਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹੋਏ ਕਰਤੇ ਦੀ ਸਾਜ਼ੀ ਸਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਹਰ ਜੀਅ ਵਿੱਚ ਕਰਤੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਨ ਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੁਜੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਦੇ ਹੋਏ ਸੰਵਾਦ ਉਤੇ ਬਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 'ਹਕੂ ਪਰਾਇਆ ਨਾਨਕਾ ਉਸੁ ਸਾਰ ਉਸੁ ਗਾਇ', 'ਆਲੀ ਖਾਇ ਕਿਛੁ ਹਥਹ ਦੇਇ', 'ਜਥੁ ਲਗੁ ਦੁਨੀਆ ਰਹੀਐ ਨਾਨਕ ਕਿਛੁ ਸੁਣੀਐ ਕਹੀਐ' ਤੇ 'ਜੋਂ

ਜੋਤਿ ਹੈ ਸੋਇ' ਜਿਥੇ ਮਹਾਂਵਾਕ ਉਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਉਤੇ ਬਲ ਦਿੰਦੇ ਅੱਜ ਦੇ ਥੋਂਗ ਵਿੱਚ ਸੰਵਾਦ ਸਿਰਜਦੇ ਹੋਏ ਦੁਜੇ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸੀਵੀਕਾਰਨੀ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਰਤ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਕਲ ਵੰਡ ਕੇ ਖਾਣ ਦਾ, ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਰੂਹਾਨੀ ਆਧਾਰਾਂ ਉਤੇ ਖਤੁਅ ਹੈ।

ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚਿੰਨ-ਵਿਧੀ ਤੇ ਜੀਵਨ-ਵਿਹਾਰ ਚਣਨ ਦੀ ਖੁੱਲ ਇਹ ਗ੍ਰੰਥ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਿਰਜਕ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰਾਂ ਉਤੇ ਸਵੀਕਾਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜਨੇਉ ਦੇ ਕਰਮਕਾਂਡ ਨੂੰ ਨਿਰਾਰਥਕ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਤਿਲਕ ਜੰਝੂ ਰਾਖਾ ਪ੍ਰਭ ਤਾਂ ਕਾ' ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਕੇ ਰੰਗ'। ਪਸ਼ਿਗਿ ਆਪਿ ਹੈਂਦਿ ਅਨਤ ਤਰੰਗ'। ਭਿੰਨਾ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਤੇ ਇਕਸਾਰਤਾ ਗੈਰਿਕ-ਕੁਦਰਤੀ। ਸਰਮਾਈਦਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਪਣੇ ਸੁਆਰਥ ਤੇ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਹਿੰਨ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਖੋਰ ਕੇ ਨੈਤਿਕਤਾ-ਵਿਹੁਣਾ

ਇਹ ਸਰਬੱਦ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਗਤ-ਜਲੰਦੇ ਦੇ ਕਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਨਿਵਾਰਨ ਲਈ ਦੁਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ:

ਜਗੁੜ ਜਲੰਦਾ ਰਥਿ ਲੈ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਧਾਰਿ।

ਜਿਤੁ ਦੁਆਰੈ ਉਥਰੈ ਤਿੰਡੇ ਲੈਹੁ ਉਥਰਿ॥। (ਪੰਨਾ ੮੫੩)

ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸੋਂ 'ਪੈ ਕੋਇ ਨ ਕਿਸੇ ਰਵਾਣਦਾ'। ਸਭ ਸੁਖਾਲੀ ਵੱਠੀਆ ਇਹੁ ਹੋਆ ਹਲੇਮੀ ਰਾਜੂ ਜੀਉ' ਹੋਵੇ। 'ਸਭੇ ਸਾਝੀਵਾਲ ਸਦਾਇਨੀ ਤੂੰ ਕਿਸੇ ਨ ਦਿਸਹਿ ਬਾਹਰਾ ਜੀਉ' ਹੋਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਨੁਸਾਰ ਭਿੰਨਾ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਸਰਗੁਣ ਰੂਪ ਹੈ। 'ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਨਾਨਾ ਜਾ ਕੇ ਰੰਗ'। ਪਸ਼ਿਗਿ ਆਪਿ ਹੈਂਦਿ ਅਨਤ ਤਰੰਗ'। ਭਿੰਨਾ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਤੇ ਇਕਸਾਰਤਾ ਗੈਰਿਕ-ਕੁਦਰਤੀ। ਸਰਮਾਈਦਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਪਣੇ ਸੁਆਰਥ ਤੇ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਹਿੰਨ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਖੋਰ ਕੇ ਨੈਤਿਕਤਾ-ਵਿਹੁਣਾ

ਐਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸੁਖਨਾ

(ਸਫ਼ਾ 15 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਮੁਲਕ ਦੀ ਕੁਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 16 ਤੋਂ 20 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀ। ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 75 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਡਾ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਮੁਲਕ ਦੇ 25 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਵੀ ਅਨਪੜ੍ਹ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਚਿੰਨਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਆਬਾਦੀ, ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜਗਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅੱਤਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹਾਲ ਵੀ ਅੱਤਰਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 65 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਲ ਵੀ 35 ਫੀਸਦੀ ਐਰਤਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀਆਂ ਹਨ।

ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਗੁਰੂ, ਪਹਿਲਾ ਵਿਦਵਾਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ 35 ਫੀਸਦੀ ਧੀਆਂ, ਭੈਣਾਂ, ਮਾਵਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਮਹਿਰੂਮ ਹਨ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ

ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਮਾਤਾ ਮੇਟਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਦੁਜੇ ਪਾਸੇ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਮਿਸਾਲ ਵੀ ਹੈ। 1989 ਵਿੱਚ ਕੇਰਲ ਦੇ ਕੋਟਾਯਮ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ 1989 ਦਾ ਵਰਾ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਸਾਖਰਤਾ ਮੁਹਿੰਮ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੀ ਹੋਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦੇ ਵੀ ਇਹ ਸਨੋਹਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਧਾਂ ਨੂੰ ਸਾਖਰਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਾਥ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਨੂ

OAKLAND

ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰੱਕ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ, ਆਸੀਂ ਰੱਕਾਂ ਲਈ ਫਾਈਨਾਂਸ ਵੀ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

THE WEST'S LEADING FULL-SERVICE TRUCK AND TRAILER DEALERSHIP

SALES & LEASING • PARTS & SERVICE • FINANCE & INSURANCE

HARJINDER SINGH BAL**NEW TRUCK SALES**

Direct 510-577-5509 | Cell 510-613-3573

hsingh@tecequipment.com

TECEQUIPMENT.COM

8099 S COLISEUM WAY, OAKLAND, CA 94621

Raja King of Sweets Now Presents

New Introducing Chaat Corner

Come and Enjoy Mouth Watering Chaat All Day

• BHEL PAPDI CHAAT • FALUDA KULFI

• GOL GAPPE (PANI PURI) • KHASTA KACHORI

ਹੁਣ ਸੂਗਰ ਦੇ ਮਗੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

RAJA SWEETS & INDIAN CUISINE

31583 Alvarado Blvd. Union City, CA 94587

Phone : (510) 489-9100

Moon Indian Cuisine
510-780-9233

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਪੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀਂ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇੰਡੀਆਂਸ਼ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

- * 100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ
- * ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਡੋਟ
- * ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਕੁੱਕ

Paul
510-978-7170

Fish Pakora

ਮੱਛੀ ਯਕੋਂਕੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਲੱਭੂ, ਜਲੇਖੀ, ਬਰਫੀ, ਗੁਲਾਬ ਜਾਮੁਨ ਤੇ ਵਿਆਹ ਸਾਚੀ ਮੈਕੇ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨਿਆਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

Gill
510-709-5285

Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business

ਇੰਡੀਅਨ-ਫਿਜੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕੁਝੀਨ

ਮੁਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਝੀਨ (ਹੈਵਰਡ)600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544
Phone (510)780-9233 Fax (510) 780-9812

www.moonindiancuisine.net

MISSION PEAK
BROKERS, INC.
PEAK OF EXCELLENCE

For the best possible price and highest profit, call a Business Professional.

As the **President of Mission Peak Brokers, Inc.** and also a **Commercial Real Estate Broker**, I offer you guidance that is based on extensive experience in Sales. Acquisition and Financing of Commercial Real Estate and the purchase of businesses.

Mission Peak Brokers, Inc. is a leading **Business Brokerage** firm based in the San Francisco Bay Area providing the services required for the sale and acquisition of main street retail business opportunities and commercial real estate as well as an all-inclusive assistance with the business and commercial loan process.

We are here to secure your objectives through a standard of aggressive diligence, measurable integrity and the highest standard of excellence **knowing our client's satisfactions is our ultimate goal.**

CALL A PROFESSIONAL AND GET THE BEST POSSIBLE PRICES AND HIGHEST PROFITS

I am a top rated Business and Commercial Real Estate broker with vast experience in Sales.

**Acquisition and Financing
of Commercial Real Estate.**

**GET TOP
DOLLAR\$
FOR YOUR COMMERCIAL PROPERTY**

**CALL
TODAY
(510) 366-6130**

hrsidhu@gmail.com
www.missionpeakbrokers.com

**Harpreet "Harry" Sidhu, CBB
Broker/president**

BRE Lic #1433114
Broker Lic # 01792260

